

Programmabegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029

Gemeente Nuenen

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Voorwoord	4
Algemene inleiding	6
Algemene toelichting en inleiding bij programma's	8
Programma 1. Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening	10
Programma 2. Veiligheid & Handhaving	16
Programma 3. Werk (participatie), Zorg & Jeugd	21
Programma 4. Verenigingen & Accommodaties	33
Programma 5. Wonen & Leefomgeving	38
Programma 6. Ruimtelijk beheer, Milieu & Verkeer	44
Programma 7. Economie, Toerisme & Recreatie	51
Programma 8. Financiën & Belastingen	55
Paragrafen	58
Lokale heffingen	59
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	66
Onderhoud kapitaalgoederen	76
Financiering	82
Bedrijfsvoering	85
Verbonden partijen	88
Inleiding	88
Gemeenschappelijke regelingen	88
Vennootschappen en coöperaties	96
Stichtingen en verenigingen	97
Grondbeleid	101
Wet open overheid	107
Verplichte beleidsindicatoren	108
Financiële begroting	109
Overzicht van baten en lasten	110
Toelichting overzicht van baten en lasten	112
Toelichting verschillen per programma	112
Overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten	113
Overzicht beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	115
Uiteenzetting van de financiële positie	117
Geprognosticeerde balans	117
EMU-saldo	117
Jaarlijks terugkerende arbeidskosten	117
Overzicht van investeringen	118
Reserves en voorzieningen	122
Overzicht van reserves en voorzieningen	122
Toelichting op de reserves	126
Toelichting op de voorzieningen	129
Toelichting op de financiële positie	133
Bijlagen	134
Overzicht van baten en lasten per taakveld	135
Vaststellingsbesluit	140
Aangenomen amendementen	141

Voorwoord

"Doen!!!"

Met de voorliggende programmabegroting 2026–2029 sluiten we als college een bestuursperiode af waarin het doen centraal stond. Niet eindeloos praten, niet afwachten, maar daadwerkelijk aan de slag – dát was de kern van het coalitieprogramma "Samen werken aan Nuenen". Met die insteek hebben we de afgelopen jaren koersvast gewerkt aan het uitvoeren van plannen en het realiseren van onze ambities.

Dat is gelukt. De balans van deze periode laat een gemeentebestuur zien dat durfde te investeren, samenwerkte met partners en inwoners, en verantwoordelijkheid nam in een snel veranderende samenleving. De resultaten zijn tastbaar, zichtbaar, voelbaar.

Oplevering en afronding: de mijlpalen van 2026

In 2026 zien we een belangrijk deel van deze inzet samenkomen in de oplevering van grote projecten die Nuenen in beweging zetten.

Het Klooster, een van de meest beeldbepalende gebouwen van onze gemeente, wordt medio 2026 opgeleverd na een ingrijpende verbouwing. Daarmee geven we een impuls aan cultuur, ontmoeting en maatschappelijke verbinding.

Op het gebied van erfgoed zetten we eveneens een belangrijke stap: in het Klooster is een bijzondere glas-in-lood kunstwerk van de Nuenense kunstenaar Hugo Brouwer opgenomen. Daarnaast wordt in Nuenen-West een mozaïek van zijn hand geplaatst.

Ook de Hongerman krijgt een nieuwe toekomst: de verbouwing wordt in de loop van 2026 afgerond, waaronder de realisatie van de vierde gymzaal en bijbehorende sportvoorzieningen.

Op het gebied van maatschappelijke huisvesting zetten we eveneens stappen. Zo wordt begin 2026 de opvanglocatie voor vluchtelingen geopend. Hiermee verwelkomen we maximaal 159 nieuwe bewoners, voor wie we zorgen voor een veilige, menswaardige plek in onze gemeenschap. Daarnaast gaan we de plannen uitwerken voor een nieuwe school voor de groei van het aantal kinderen in Nuenen-West.

Sinti: De herontwikkeling Bosweg start begin 2026. Ook willen we verdere stappen zetten in de ontwikkeling van nieuwe standplaatsen op Kremersbos. Daarnaast gaan we komend jaar werken aan de voorbereiding van een nieuwe Sinti-locatie in Nuenen-West.

Bouwen, bouwen, bouwen: Onze inzet op woningbouw blijft onverminderd hoog. Nuenen West ligt op stoom – hier wordt gebouwd aan de toekomst van onze gemeente. In 2026 starten we de aanbesteding van de Kloostertuin, zodat in 2027 met de daadwerkelijke bouwactiviteiten kan worden begonnen. Daarnaast ontwikkelen we acht appartementen voor beschermd wonen, beoogd in de Vinkenhofjes.

In het kader van het project VKA Bundelroutes wordt in 2026 ook gestart met de uitvoering van cluster Zuid: het openstellen van de busbanen aan de Geldropsedijk - A270, het realiseren van een geluidswerende voorziening aan de noordzijde van de A270 en de aanpassing van de Smits van Oyenlaan. Hiermee verbeteren we de bereikbaarheid én de leefbaarheid van onze wijken.

Hoewel veel projecten in gang zijn gezet of afgerond, liggen er in 2026 nog belangrijke strategische keuzes bij de nieuw te vormen raad en coalitie. Twee onderwerpen vragen daarbij nadrukkelijk om richting en besluitvorming:

- De vraag waar een nieuwe sporthal moet komen, in welke vorm, en met welke functies. Dit is een keuze met impact op sportbeleid, bewegingsonderwijs, ruimtelijke ordening én de financiële kaders. De kosten van een tweede sporthal zijn nog niet opgenomen in deze begroting.

- De huisvesting van onze ambtelijke organisatie. Op dit moment werken collega's vanuit het gemeentehuis, een huurlocatie voor het Centrum voor Maatschappelijke Dienstverlening (CMD) en een locatie voor de bedrijfsvoering (DDV). Twee van de drie gebouwen verkeren in slechte staat, zijn niet duurzaam en maken het werken met nieuwe werkconcepten niet mogelijk. Het gebouw van het CMD wordt gehuurd en voldoet ook niet aan de eisen van deze tijd. Er moet een keuze worden gemaakt: renoveren en verduurzamen, of investeren in één nieuw centraal pand dat toekomstbestendig is. In deze begroting is conform uw verzoek een bedrag opgenomen van € 500.000,- voor onontkoombaar onderhoud voor het gemeentehuis, villa en CMD.

Financieel gezond, maar niet zorgeloos

De afgelopen jaren hebben we met discipline en doelgericht beleid gezorgd dat Nuenen er financieel weer goed voor staat. We hebben fors geïnvesteerd, maar tegelijkertijd onze financiële huishouding op orde gehouden.

- Het weerstandsvermogen ligt met 6,2 ruim boven de gestelde norm.
- Onze leningenportefeuille is, ondanks de vele projecten, fors afgenomen.

We kunnen dan ook zeggen dat Nuenen op dit moment financieel weerbaar is en tegen een stootje kan.

Toch is er reden tot zorg en waakzaamheid. Voor Nuenen – en voor veel andere gemeenten – ziet de financiële toekomst er allerm minst rooskleurig uit.

Door tijdelijke extra middelen van het Rijk voor de jeugdzorg is het zogenaamde ravijnjaar opgeschoven van 2026 naar 2028. Maar de structurele problematiek is daarmee niet opgelost. De uitgaven voor jeugdzorg blijven stijgen, en doen dat in een tempo dat niet langer houdbaar is binnen de huidige financiële kaders. In deze begroting zijn de structurele kosten fors opgehoogd en stellen we de raad voor een reserve sociaal domein in te stellen.

Onze begroting staat onder druk, maar ook deze meerjarenbegroting voldoet aan de criteria van de toezichthouder.

- Voor 2026 presenteren we een structureel sluitende begroting.
- In 2027 maken we gebruik van onze algemene reserve, waarvoor we de afgelopen jaren bewust ruimte hebben gecreëerd.
- Vanaf 2028 moeten we echter gaan bezuinigen als het Rijk niet alsnog structureel extra middelen beschikbaar stelt.

Daarom bereiden we een overdrachtsdocument voor, voor het volgende college, met daarin concrete mogelijkheden voor bezuinigingsopties. Mochten de landelijke middelen uitblijven, dan moet de nieuwe raad hierin onvermijdelijk keuzes maken.

Een nieuwe jas voor een vertrouwde koers

Terwijl we de begroting 2026–2029 presenteren, wordt achter de schermen al hard gewerkt aan de toekomst. De volgende programmabegroting – voor de periode 2027–2030 – wordt in een nieuw jasje gestoken.

Een werkgroep, bestaande uit een afvaardiging van de gemeenteraad en medewerkers uit het ambtelijk apparaat, is momenteel bezig met de voorbereidingen van deze transitie. Doel is een begroting die compacter, overzichtelijker en beter leesbaar is, met minder programma's en een helderdere koppeling tussen beleidsdoelen en middelen.

De verbeteringen die in deze bestuursperiode al zijn ingezet, zoals het gebruik van infographics en trendanalyses, blijven behouden en worden waar mogelijk versterkt. Daarmee blijven we inzetten op een begroting die niet alleen voldoet aan wettelijke eisen, maar ook daadwerkelijk inzicht en richting biedt – voor raadsleden, inwoners en organisaties.

Bertje van Stiphout,
Wethouder Financiën

Algemene inleiding

Totaaloverzicht

De uitwerking van kadernota, autonome ontwikkelingen en bestaand beleid, zoals in het voorwoord beschreven, is samengevat in onderstaand overzicht. Bij de betreffende programma's is op alle budgetaanpassingen een toelichting gegeven. Een negatief getal geeft een nadeel en een positief getal geeft een voordeel ten opzichte van de huidige begroting aan.

Verloop begrotingssaldo	2026	2027	2028	2029
Begrotingssaldo vanuit meerjarenraming 2025-2028 incl. wijzigingen	338.135	20.084	-96.448	275.550
<i>Autonome ontwikkelingen kadernota 2026:</i>				
Aanpassen WKR-regeling	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Extra middelen Veiligheidsregio (boven index)	-58.161	-129.150	-166.321	-166.321
Samenwerkingsovereenkomst Jeugdzorgplus	-118.000	-118.000	-118.000	-118.000
AZC Pastoorsmast	27.500	145.000	145.000	145.000
Subsidieprogramma 2025	-27.000	-27.000	-27.000	-27.000
GR 10 voor de jeugd	-15.725	-15.725	-15.725	-15.725
IHP (Integraal huisvestingsplan onderwijs)	-67.000	-134.000	-134.000	-157.345
Uitbreiding School Mooiste blauw en actualisatie planning	45.000	45.000	-35.307	-35.041
Actualisatie kapitaallasten Klooster (2026)	356.000			
Actualisatie kapitaallasten Bosweg (2027)		346.000		
Onderhoud sportparken o.b.v. nog vast te stellen beheerplan	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
Onderhoud openbaar groen: tariefsverhoging en areaaluitbreiding	-124.912	-159.310	-191.592	-166.147
Brainport 2029 (bestaande afspraken regionale mobiliteit)				-145.406
<i>Nieuw beleid kadernota 2026:</i>				
Projectcontroller (1 fte)	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
Uitbreiding formatie Vergunningverlening, toezicht & handhaving	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
Uitbreiding formatie gedragswetenschapper	-24.000	-24.000	-24.000	-24.000
Kapitaallasten nieuwe investeringen		-28.000	-66.000	-88.000
Begrotingssaldo na kadernota 2026-2029	61.837	-349.101	-999.393	-792.435
Meicirculaire 2025	712.956	621.351	-166.476	-161.129
Actualisatie investeringen en rente	-74.865	267.491	160.014	418.964
Riolering (achterblijvende btw)	57.648	57.649	57.649	57.649
Afval / straatreiniging (achterblijvende btw)	25.015	17.035	17.168	17.304
1e Bestuursrapportage Dienst Dommelvallei	165.941	95.514	109.169	119.618
Subsidieprogramma	23.985	23.985	23.985	23.985
Organisatieontwikkeling	-100.000	-100.000		
Uitbreiding formatie rampenbestrijding	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Meerkosten leerlingenvervoer	-95.000	-95.000	-95.000	-95.000
Collectief vervoer	-40.000	-40.000		
Kleinschalig verblijf jeugd	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000
Hogere kosten jeugd	-800.000	-800.000	-800.000	-800.000
Inzet stelpost loon- en prijsontwikkeling	242.483	250.000	250.000	250.000
Incidenteel inzetten algemene reserve voor tekort 2027		231.076		
Nieuwe stand meerjarenbegroting 2026-2029	0	0	-1.622.884	-1.141.044

Het verkort overzicht en presentatie structureel begrotingssaldo is als volgt:

Totaaloverzicht	2026	2027	2028	2029
Saldo baten en lasten vanuit begroting 2025-2028	279.747	82.183	-25.999	357.603
Begrotingswijzigingen raadsbesluiten na vaststelling begroting 2025 (tot en met augustus 2025)	58.388	-62.099	-70.449	-82.053
Saldo baten en lasten begroting inclusief wijzigingen	338.135	20.084	-96.448	275.550
Aanpassingen begroting 2026-2029	-338.135	-251.160	-1.526.436	-1.416.594
Onttrekking begrotingssaldo 2027 aan algemene reserve		231.076		
Nieuw saldo baten en lasten	0	0	-1.622.884	-1.141.044

Presentatie van het structureel begrotingssaldo	2026	2027	2028	2029
Saldo baten en lasten	169.160	528.736	-1.639.573	-1.265.706
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves (- is storting per saldo; + is onttrekking per saldo)	-169.160	-528.736	16.689	124.662
Begrotingssaldo na bestemming	0	0	-1.622.884	-1.141.044
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-352.000	-15.000	85.000	85.000
Structureel begrotingssaldo	352.000	15.000	-1.707.884	-1.226.044

Raadsagenda, coalitieprogramma en collegeprogramma

Vanuit de raadsagenda 2022 – 2026 is in 2023 het coalitieprogramma Samen Werken aan Nuenen opgesteld. Deze stukken heeft het college uitgewerkt in het collegeprogramma 2023 - 2026. Daarbij heeft het college twee nieuwe thema's toegevoegd, namelijk de opvang van vluchtelingen en renovatie van de Hongerman. De thema's zijn door het college geprioriteerd (top, hoog, gemiddeld en laag). In onderstaande tabel is aangegeven in welk programma de thema's uit de raadsagenda en/of coalitieprogramma terug te vinden is.

Thema raadsagenda	Uitgewerkt in programma:
wonen	5
huisvesting voor Sinti	5
de Kloostertuin	5
woonzorgvisie ouderen	5
Wet Maatschappelijke Ondersteuning en jeugdzorg	3
Eeneind-West	7
Mobiliteit in relatie tot leefbaarheid	6
energiestransitie	4/5/6
accommodatie(beleid)	4
tweede sporthal	4
het Klooster	4
regionale samenwerking	1
meerjaren begroting	8

Aanvullend thema coalitieprogramma	Uitgewerkt in programma:
visie op het centrum	7
ondernemersfonds	7
wijkgericht werken	3
groen, biodiversiteit en buitengebied	6
spelen en bewegen	6

Algemene toelichting en inleiding bij programma's

Deze begroting bestaat uit 8 te realiseren programma's, te weten:

1. Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening
2. Veiligheid & Handhaving
3. Werk (participatie), Zorg & Jeugd
4. Verenigingen & Accommodaties
5. Wonen & Leefomgeving
6. Ruimtelijk beheer, Milieu & Verkeer
7. Economie, Toerisme & Recreatie
8. Financiën & Belastingen

De toelichting in het programma wordt gedaan middels de drie 'wat'-vragen:

- Wat willen we bereiken? (vertaald naar beoogd maatschappelijk effect en doelstellingen)
- Wat gaan we ervoor doen?
- Wat gaat het kosten?

Net als in de vorige begroting hebben we aansluiting gezocht bij de beleidsopgaven in de Omgevingsvisie Nuenen en het beleid Sociaal Domein. Daarbij zijn ook de raadsagenda en het coalitieprogramma betrokken. Het collegeprogramma sluit hier op aan. Dit alles hebben we vertaald naar opgaven, beoogd maatschappelijk effecten die in de programma's zijn uitgewerkt naar doelstellingen.

In onderstaande tabel zijn de opgaven met daaraan gekoppeld de beoogde maatschappelijke effecten inzichtelijk gemaakt. Tevens is aangegeven in welk programma deze terug te vinden zijn. In het programma zelf zijn de doelstellingen opgenomen.

Opgave	Beoogd maatschappelijk effect	Programma
Krachtig gemeentebestuur	Bestuur dat in verbinding staat en samenwerkt met anderen	1
	Doelmatige ondersteuning van het gemeentebestuur	1
Hoogwaardige woon-, werk- en leefomgeving	Nuenen behouden en ontwikkelen als leefbare woongemeente waarbij geen afbreuk wordt gedaan of waarbij een bijdrage wordt geleverd aan onze kernkwaliteiten (groen, dorps, rustig en gezellig)	5 en 6
	Passende huisvesting voor onze inwoners, waaronder jongeren, ouderen en specifiek doelgroepen waaronder Sinti en zorgbehoevenden	5
	Zo energiezuinig en duurzaam mogelijke (bestaande) woningvoorraad, zodat inwoners zo lang mogelijk en comfortabel in Nuenen kunnen blijven wonen	5
	Hoogwaardig voorzieningenniveau passend bij schaalgrootte van Nuenen	4
	Onderwijshuisvesting basisscholen afgestemd op leerlingprognoses	4
	Toekomstbestendig centrum	7
	Duurzame bedrijventerreinen	7
	Borgen van de bereikbaarheid, behouden en waar mogelijk verbeteren van de leefbaarheid en verbeteren van de omgevingskwaliteiten	5
	Robuuste en biodiverse groenstructuren	6
	Natuurlijke en economische kwaliteiten in het buitengebied	7
Veilige woon-, werk- en leefomgeving	Gemeente waar inwoners, ondernemers en bezoekers zich veilig voelen	2
	Maximale zelfredzaamheid bij inwoners binnen hun eigen mogelijkheden	2
	Gemeente waar kinderen en jongeren veilig kunnen opgroeien zonder middelengebruik, overlast en criminaliteit	2 en 3
	Juiste en adequate hulpverlening voor personen met onbegrepen en/of verward gedrag	2 en 3
	Adequate aanpak van woonoverlast	2
Vitale samenleving	Inclusieve samenleving	3
	Samenleving waarin iedereen kan meedoen	3
	Juiste en tijdige zorg voor iedereen die dat nodig heeft	3
	Zorg betaalbaar houden	3
	Ouderen kunnen langer zelfstandig blijven wonen	3
	Maximale ondersteuning naar werk/dagbesteding	3
	Vergunninghouders kunnen zich zelfstandig redden in de (Nuenense) samenleving	3
	Vrijtijdsbesteding in balans	7
Gezondheid als verbindende factor	Bevorderen van een gezonde leefomgeving en leefstijl	3, 4 en 6
Toegankelijke, betrouwbare en bestendige dienstverlening	Digitale inclusie, waarbij iedereen kan deelnemen aan de digitale samenleving	1
	Passende dienstverleningsvormen waarbij iedereen contact kan leggen met de gemeente via het dienstverleningskanaal dat de voorkeur heeft	1
	Klanttevredenheid door snelle, persoonlijke en oplossingsgerichte dienstverlening waarbij duidelijk is waar men aan toe is	1
Gezonde en financieel bestendige gemeente	Goed en degelijk financieel beleid	8
	Lastendruk passend bij voorzieningenniveau	8

In het onderdeel 'Wat gaat het kosten?' staan de realisatie 2024 en de begrote baten, lasten en saldo voor de jaren 2025 tot en met 2029. De programma's zijn opgedeeld in taakvelden. Deze taakvelden zijn wettelijk voorgeschreven.

Afsluitend is een overzicht opgenomen met de voorgestelde financiële aanpassingen van dat programma.

Programma 1. Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening

Portefeuillehouder(s)

F. van Genugten en P. Kok

Wat willen we bereiken?

Beoogd maatschappelijk effect	Doelstellingen
Bestuur dat in verbinding staat en samen werkt met anderen	1. Beter samenspel raad, college en ambtelijke organisatie 2. Meer van de buitenwereld naar binnen halen 3. Beter participatie(beleid) 4. Doelgerichtere regionale samenwerking 5. Betere informatieverstrekking
Doelmatige ondersteuning van gemeentebestuur	6. Professionelere bedrijfsvoering
Digitale inclusie, waarbij iedereen kan deelnemen aan de digitale samenleving	7. Meer ondersteuning voor inwoners bij de digitale benadering van onze producten en diensten
Passende dienstverlenings-vormen, waarbij iedereen contact kan leggen met de gemeente via het dienstverleningskanaal dat de voorkeur heeft	8. Betere mogelijkheden om contact met de gemeente te leggen door dienstverleningskanalen uit te breiden en op elkaar af te stemmen
Klanttevredenheid door snelle, persoonlijke en oplossingsgerichte dienstverlening, waarbij duidelijk is waar men aan toe is	9. Optimalere processen met focus op doorlooptijden, wachttijd, verwerkingstijd en afhandeltermijn

Relevante beleidsnota's in dit programma

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Reglement dorps- en wijkraden, gemeente Nuenen c.a. 2017	onbepaald	maart 2014	2025
Omzetting Dienst Dommelvallei in bedrijfsvoeringsorganisatie (toestemming aan college)	onbepaald	april 2025	onbepaald
Samenwerkingsakkoord 2023 - 2026 Metropoolregio Eindhoven	2023-2026	april 2023 (vastgesteld door Algemeen Bestuur)	2026
Samenwerkingsagenda 2023 Stedelijk Gebied Eindhoven	2023 e.v.	april 2023	onbepaald
Participatienota Participatie in Nuenen	2020 e.v.	november 2020	2025
Verordening burgerinitiatief gemeente Nuenen c.a. 2025	2025 e.v.	juni 2025	onbepaald
Wijzigingsverordening Inspraakverordening	2023 e.v.	maart 2023	onbepaald
Reglement van Orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad van de gemeente Nuenen c.a. 2025	2025 e.v.	februari 2025	onbepaald
Verordening Rekenkamercommissie gemeente Nuenen c.a. 2024	2024 e.v.	februari 2024	onbepaald
Verordening Auditcommissie 2020	2023 e.v.	juni 2023	onbepaald
Verordening onderzoeksrecht raad gemeente Nuenen c.a. 2025	2025 e.v.	juni 2025	onbepaald
Gedragscode Integriteit gemeenteraad Nuenen c.a.	2018 - 2022	juni 2018	2025
Gedragscode voor de burgemeester van de gemeente Nuenen c.a.	2018 - 2022	juni 2018	2025
Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning gemeente Nuenen c.a. 2024	2024 e.v.	februari 2024	onbepaald
Raadsagenda 2022-2026 gemeente Nuenen c.a.	2022-2026	juni 2022	2026
Samen werken aan Nuenen, coalitieprogramma 2022-2026 gemeente Nuenen c.a.	2022-2026	juni 2022	2026
Regeling klachtenbehandeling Nuenen 2024	2024 e.v.	maart 2024	onbepaald
Regeling voor behandeling van bezwaarschriften Nuenen 2024	2024 e.v.	maart 2024	onbepaald

Wat gaan we ervoor doen?

Bestuur dat in verbinding staat en samen werkt met anderen

1. Beter samenspel raad, college en de ambtelijke organisatie

In 2026 krijgen we een nieuwe gemeenteraad en een nieuw college. Dat betekent (opnieuw) kennismaken met elkaar — zowel tijdens werksessies als in een informele setting. Kort na de verkiezingen is het idee om bij elkaar te komen om een gezamenlijke raadsagenda te maken. Die vormt later de basis voor het collegewerkprogramma.

Om iedereen goed in zijn of haar rol te laten komen, is er een inwerkprogramma. Daarbij hoort ook een kennismaking met de ambtelijke organisatie. Het inwerkprogramma loopt verspreid over het eerste jaar. Daarnaast blijven we gedurende de hele bestuursperiode trainingen en scholing aanbieden.

2. Meer van de buitenwereld naar binnen halen

We willen weten wat er speelt en leeft onder onze inwoners en ondernemers. Ook in 2026 blijven we daarom met enige regelmaat bezoeken brengen aan bedrijven, verenigingen, maatschappelijke organisaties en evenementen. Deze bezoeken zijn een laagdrempelige manier om in verbinding te staan met de gemeenschap.

3. Beter participatie(beleid)

Eind 2025 is het nieuwe participatiebeleid en de daarbij behorende verordening vastgesteld. Een beleid dat recht doet aan de wens van onze inwoners om vroegtijdig betrokken te zijn, en dat ruimte biedt voor een nieuwe manier van samenwerken: als partners, met respect voor elkaars rol, kennis en ervaring. In het beleid, werkwijze en verordening beschrijven we hoe we dat gaan doen. Wat inwoners van ons mogen verwachten, en wat wij van hen vragen. Zodat we samen kunnen werken aan een gemeente waarin iedereen zich gehoord en serieus genomen voelt. Dit beleid wordt in 2026 geïmplementeerd, zodat we een nieuwe slag kunnen maken met participatie. We willen onder andere een participatiecoach in dienst nemen en workshops verzorgen voor de (nieuwe) bestuurders en medewerkers.

4. Doelgerichtere regionale samenwerking

De Brainportregio groeit flink waardoor een schaa sprong plaats vindt. Dit neemt grote en urgente maatschappelijke opgaven met zich mee. Ook in Nuenen merken we deze groei. Om de gevolgen van de deze groei in goede banen te leiden is samenwerking met andere gemeenten, het Rijk, de Provincie, bedrijfsleven en (maatschappelijke) organisaties noodzakelijk. Inmiddels is er naast aandacht voor wonen, werken en mobiliteit steeds meer aandacht voor het in stand houden en versterken van het voorzieningenniveau en landschap (natuur en water) en voor talentontwikkeling. Over deze thema's zijn afspraken gemaakt tussen het Rijk en de regio in de Beethovendeal. Binnen het sociaal domein wordt al veel (regionaal) samengewerkt en door de schaa sprong is de behoefte ontstaan om meer aansluiting op de opgaven binnen het fysiek domein te zoeken. In 2026 wordt gezien of en hoe hier invulling aan kan worden gegeven.

De aankomende jaren wordt uitvoering gegeven aan de Beethovendeal en de andere regiodeals met het Rijk. Deze opgaven worden opgepakt binnen de samenwerking Metropoolregio Eindhoven en, waar dat meer passend is, met de 9 gemeenten binnen de samenwerking Stedelijk Gebied Eindhoven. In 2027 willen we een geactualiseerd Samenwerkingsakkoord Metropoolregio Eindhoven vaststellen. De voorbereidingen starten in 2025 en lopen door in 2026. In dit samenwerkingsakkoord wordt naast voortzetting van de huidige afspraken ook de uitvoering van de Beethovendeal opgenomen.

Het voorzieningenvraagstuk is regionaal geagendeerd. We willen hiermee ook lokaal aan de slag, zodat we inzichtelijk krijgen wat er binnen onze gemeente nodig is om het voorzieningenniveau in de toekomst voor onze inwoners op peil te houden. Daarbij kijken we ook naar voorzieningen elders in de regio. Uiteindelijk streven we naar een regionaal dekkend voorzieningenniveau. We gaan hiermee aan de slag in het najaar van 2025 en verwachten dat dit in 2026 doorloopt.

In 2025 is de Dienst Dommelvallei omgezet in een bedrijfsvoeringsorganisatie, zodat de dienst nog meer 'van, voor en door' de drie gemeenten wordt. In 2026 wordt verder gebouwd aan een toekomstbestendige en flexibele organisatie die effectief inspeelt op de behoeften van de drie gemeenten. Hiermee wil de dienst de dienstverlening, de samenwerking en de slagkracht versterken.

5. Beter informatieverstrekking

In 2025 zijn we gestart met de voorbereidingen op de aanbesteding van een nieuw contentmanagementsysteem voor de gemeentelijke website (www.nuenen.nl). In 2026 krijgt dit een vervolg. Met een nieuw systeem en nieuwe website sluiten we beter aan bij de eisen, behoeften en wensen van deze tijd. Ook het bewustzijn rondom digitale toegankelijkheid blijft een aandachtspunt. In 2026 willen we meer gebruik gaan maken van e-mail nieuwsbrieven. Bij de renovatie van het Klooster en de ontwikkeling van de Kloostertuin hebben we daar goede ervaringen mee opgedaan. Daarnaast blijven we onze social media kanalen gebruiken en verder optimaliseren, denk vooral aan Instagram.

Wat gaan we ervoor doen?

Doelmatige ondersteuning van gemeentebestuur

6. Professionelere bedrijfsvoering

In 2026 levert een werkgroep bestaande uit een afvaardiging van raadsleden en ambtelijke medewerkers het format op voor een nieuwe programmabegroting. De bedoeling is dat de programmabegroting 2027-2030 voor het eerst volgens dit format wordt opgesteld.

Met de komst van een manager ondersteuning (voorheen manager bedrijfsvoering) krijgt de bedrijfsvoering een vast aanspreekpunt in het management en fungeert als linking pin naar de DDV waar de uitvoering van de meeste bedrijfszaken plaatsvindt.

Ook in 2026 houdt de werkgroep Lean processen tegen het licht om zodoende effectiever en efficiënter te werken met het doel continue verbeteren van onze dienstverlening naar inwoners en ondernemers.

Wat gaan we ervoor doen?

Digitale inclusie, waarbij iedereen kan deelnemen aan de digitale samenleving

7. Meer ondersteuning voor inwoners bij de digitale benadering van onze producten en diensten

De brede toegankelijkheid van burgerzakenproducten blijft de norm. We blijven werken aan de kwalitatieve verbetering van onze digitale kanalen met als doel een inclusieve omgeving waarin iedereen gelijke toegang heeft tot informatie en diensten. We streven ernaar om in 2026 te voldoen aan de Web Content Accessibility Guidelines (WCAG: internationale meetbare richtlijnen die het web gebruiksvriendelijker maken voor iedereen).

Persoonlijk contact blijft naast een brede digitale toegankelijkheid mogelijk voor het aanvragen van producten of diensten.

Wat gaan we ervoor doen?

Passende dienstverleningsvormen, waarbij iedereen contact kan leggen met de gemeente via het dienstverleningskanaal dat de voorkeur heeft

8. Betere mogelijkheden om contact met de gemeente te leggen door dienstverleningskanalen uit te breiden en op elkaar af te stemmen

We monitoren het gebruik van de verschillende dienstverleningskanalen en blijven doorontwikkelen in de kwaliteit en gebruiksvriendelijkheid daarvan. Waar uitbreiding gewenst is en aansluit op de behoefte van een meerderheid streven we ernaar om hierin te voorzien.

Wat gaan we ervoor doen?

Klanttevredenheid door snelle, persoonlijke en oplossingsgerichte dienstverlening, waarbij duidelijk is waar men aan toe is

9. Optimalere processen met focus op doorlooptijden, wachttijd, verwerkingstijd en afhandeltermijn

Door onze processen verdergaand te optimaliseren en daarmee aan te sluiten op wettelijke als ook lokale richtlijnen realiseren we een verhoogde kwaliteit in dienstverlening zowel voor telefonie als persoonlijk klantcontact aan de balie. ??

Een planmatige aanpak maakt het mogelijk om onze processen stapsgewijs te herijken of waar nodig in te richten. In 2026:

Optimaliseren we de telefonische bereikbaarheid via het algemene nummer van de gemeente. ??

We analyseren de factoren die invloed hebben onze huidige bereikbaarheid, passen deze aan waar nodig en borgen een goede implementatie daarvan. Op deze manier werken we toe naar een telefonische bereikbaarheid van 80% voor inkomende telefoongesprekken via het algemene nummer die we binnen 2 minuten opnemen. ??

Stellen we de klantreis centraal en verbeteren werkwijzen die effect hebben op de kwaliteit van onze dienstverlening. ??

Beleidsindicatoren

Naam	Indicator	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Volledig digitaal afhandelde producten	aantal per jaar	3.400	4500 *	4600*
Telefonische contacten	aantal per jaar	15.000	15.000	15000
Totaal aantal baliecontacten	aantal per jaar	11.650	13.000	14500
Afhandelpercentage telefonie	% directe beantwoording	55	70	80

* inclusief DAR (Digitaal Aanvragen Rijbewijs)

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

Dienst Dommelvallei

De Dienst Dommelvallei voert voor de gemeente taken uit op het gebied van bedrijfsvoering en dienstverlening. Samen met de andere twee gemeenten proberen we hierin een kwaliteitsslag te maken. Daarom is in 2025 de organisatiestructuur gewijzigd naar een bedrijfsvoeringsorganisatie. Tegelijkertijd is het Bedrijfsplan Dienst Dommelvallei 2.0 vastgesteld. In dit plan zijn veranderdoelen vastgelegd. In 2026 wordt verdere uitvoering aan dit plan gegeven.

De gemeenteraadsverkiezingen in maart 2026 worden door de Dienst georganiseerd.

Metropoolregio Eindhoven (MRE)

Binnen de Metropoolregio Eindhoven (MRE) werken we samen aan regionale opgaven op het gebied Wonen en ruimte, Economie, Mobiliteit, Energietransitie en Transitie landelijk gebied. We bepalen gezamenlijk de strategie c.q. koers voor de toekomst om zodoende tot een evenwichtige ontwikkeling van de regio te komen. Deze strategie/koers dient vervolgens subregionaal en lokaal verankerd en uitgevoerd te worden. Gezamenlijk kunnen we meer bereiken, omdat we elkaar nodig hebben om de complexe regionale opgaven op te lossen. De eigen gemeentelijke schaalgrootte is te beperkt om dit voor elkaar te krijgen.

De MRE-bestuurders vertegenwoordigen de regio aan overlegtafels met Rijk, e Provincie en andere stakeholders om zodoende financiële middelen naar de regio te halen dan wel andere regionale belangen te behartigen. Ook zijn we als gemeente via MRE vertegenwoordigd in de stichting Brainport en hebben invloed op de inzet van de ontwikkelorganisatie Brainport Development. Deze organisatie zet de Brainportregio nationaal en internationaal op de kaart. Bedrijfsleven, onderwijs- en kennisinstellingen, provincie en 21 gemeenten werken binnen Brainport Eindhoven samen waarbij de focus ligt op technologie, talent, en woon- en leefklimaat om zodoende te komen tot een goede evenwichtige balans tussen deze domeinen.

Binnen de MRE is het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven ondergebracht. Dit centrum voert voor de gemeente wettelijke taken uit op het gebied van archiefzorg en draag zorgt voor het bewaren en toegankelijk maken van het cultureel erfgoed.

Wat gaat het kosten?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo wordt weergegeven als negatief als er meer lasten zijn dan baten en positief als er meer baten zijn dan lasten.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
0.1 Bestuur	2.946	2.768	2.535	2.454	2.454	2.454
0.2 Burgerzaken	1.154	935	1.147	1.188	1.137	1.078
0.4 Overhead	10.508	10.653	10.744	11.152	11.279	11.487
Totaal Lasten	14.607	14.355	14.426	14.794	14.870	15.020
Baten						
0.10 Mutaties reserves programma 1	0	100	0	0	0	0
0.1 Bestuur	0	1	1	1	1	1
0.2 Burgerzaken	557	436	552	629	533	444
0.4 Overhead	267	38	-2	-2	-2	-2
Totaal Baten	824	574	551	627	532	443
Saldo (baten -/- lasten)	-13.784	-13.781	-13.875	-14.167	-14.338	-14.577

Voorgestelde aanpassingen

Onderstaand de voorgestelde budgetaanpassingen van dit programma. Bedragen zijn in € waarbij negatieve bedragen een nadeel zijn en positieve bedragen een voordeel.

1. Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening	2026	2027	2028	2029
Autonome ontwikkelingen				
1. Aanpassing WKR-regeling	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
2. Extra middelen MRE (zie ook P8)	-12.650	-12.650	-12.650	-12.650
3. Extra middelen DDV 1e begrotingswijziging 2025 (zie ook P8)	-131.570	-189.190	-203.714	-170.478
4. Dekking: overheveling middelen inclusief taak naar DDV	92.400	92.400	92.400	92.400
5. Verlaging inkoop Bizob i.v.m. GR 10 voor de jeugd (zie ook P3)	78.125	78.125	78.125	78.125
6. Onderhoudsmaatregelen gemeentehuis en CMD	-500.000			
7. Onderhoudsmaatregelen gemeentehuis en CMD ten laste van voorziening groot onderhoud gebouwen	500.000			
Nieuw beleid				
1. Informatiebeveiliging	0	PM	PM	PM
2. Privacymedewerker	PM	PM	PM	PM
3. Projectcontroller 1 fte	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
4. Organisatieontwikkeling	-100.000	-100.000		
Totaal programma 1	-193.695	-251.315	-165.839	-132.603

Toelichtingen

Autonome ontwikkelingen

1. Aanpassing WKR-regeling (Kadernota 2026)

De huidige uitvoering van de werkkostenregeling is gebaseerd op de uitgaven, wat betekent dat de kosten van het bestuur en het personeel bij elkaar worden geteld. Hierdoor drukt een onevenredig deel van deze regeling op het bestuur, wat nadelige consequenties heeft voor de bestedingsruimte personeel. De VNG en het Rijk adviseren om dit in verhouding van het aantal fte te doen en de kosten te splitsen in bestuur en organisatie. Op basis van een voorlopige berekening verwachten we dat dit rond € 20.000 meer gaat kosten.

2. Stijging bijdrage GR MRE (Kadernota 2026)

De GR MRE heeft zijn begroting 2026 ingediend waarbij de gemeentelijke bijdrage structureel hoger wordt. Dit betreft alleen indexering en brengen we ten laste van de stelpost indexering.

3-4. Stijging bijdrage GR Dienst Dommelvallei (Kadernota 2026)

De GR Dienst Dommelvallei heeft zijn begroting 2026 ingediend waarbij de gemeentelijke bijdrage structureel hoger wordt. Gedeeltelijk is er dekking binnen onze begroting. Het restant brengen we ten laste van de stelpost indexering.

5. Verlaging inkoop Bizob i.v.m. GR 10 voor de jeugd (Kadernota 2026)

Vanaf 2026 gaat de GR 10 voor de jeugd zelf haar inkoop regelen bij BIZOB, hetgeen een verschuiving van de budgetten betreft.

6-7. Onderhoudsmaatregelen gemeentehuis en CMD

De raad heeft nog geen keuze gemaakt tussen renoveren en verduurzamen, of investeren in één nieuw centraal pand dat toekomstbestendig is. In deze begroting is conform uw verzoek een bedrag opgenomen van € 500.000,- voor onontkoombaar onderhoud voor het gemeentehuis. Dit bedrag komt ten laste van de voorziening onderhoud gebouwen.

Nieuw beleid

1-2. Informatiebeveiliging en privacy medewerker (Kadernota 2026)

De toenemende digitalisering en afhankelijkheid van IT-systemen brengen risico's met zich mee zoals datalekken en cyberaanvallen, die direct invloed hebben op de dienstverlening aan inwoners. Naar verwachting wordt in het derde kwartaal 2025/uiteindelijk 2026 informatiebeveiliging (via Baseline Informatiebeveiliging Overheid, BIO) wettelijk verankerd in de Cyberbeveiligingswet en vindt er aangescherpt toezicht plaats. Daar waar de BIO de kantoorautomatisering betreft gaat de nieuwe wet een stap verder en is ook van toepassing op operationele technologie.

Uit de bestuursrapportage Digitale Weerbaarheid 2024 blijkt dat de gemeenten informatiebeveiliging beter moeten borgen binnen de processen om aantoonbaar de veiligheid van gegevens van inwoners en medewerkers te kunnen garanderen en hierbij te kunnen voldoen aan wet -en regelgeving.

Het is onze doelstelling om op een gestructureerde wijze te groeien naar een volwassen informatiebeveiligings- en privacyniveau en daarmee de beschikbaarheid, vertrouwelijkheid en integriteit van informatie binnen de gemeentelijke processen te borgen. Hiermee zijn we een betrouwbare partner voor onze inwoners, medewerkers en zakelijke partners en voldoen aan informatiebeveiligings- en privacy wet- en regelgeving. Met het bestuur van DDV is afgesproken om nader te analyseren wat qua capaciteit nodig is om aan de ambitie en nieuwe wetgeving te gaan voldoen. Daarom heeft het bestuur besloten om vooruitlopend op een definitieve uitbreiding voor de directie van de Dienst vanuit eigen middelen (reserve P&O) 1 fte extra in zetten.

3. Projectcontroller (Kadernota 2026)

Eén van de aanbevelingen uit het Rekenkamerrapport Grip op grote projecten is het verbeteren van de interne controle rondom projecten, om zo (financiële) risico's te beperken. Wij stellen voor een projectcontroller aan te stellen en de formatie daarvoor uit te breiden met 1 fte.

4. Organisatieontwikkeling

In 2021 zijn we gestart met het NOD- traject (Nuenen Ontwikkelt Door). Ook de komende jaren zetten we de verdere doorontwikkeling van onze organisatie voort. Het leiderschapstraject welke in 2025 is gestart krijgt in 2026 een vervolg. De werkgroep lean blijft onze processen verbeteren met het doel de dienstverlening aan onze inwoners verder te verbeteren.

Programma 2. Veiligheid & Handhaving

Portefeuillehouder(s)

F. van Genugten

Wat willen we bereiken?

Beoogd maatschappelijk effect	Doelstellingen
Gemeente waar inwoners, ondernemers en bezoekers zich veilig voelen	1. Ervaren veiligheid door inwoners niet lager dan nu
	2. Gerichter toezicht houden en handhavend optreden in aandachtsgebieden
Gemeente waar kinderen en jongeren veilig kunnen opgroeien zonder middelengebruik, overlast en criminaliteit.	3. Lager percentrage kinderen en jongeren die middelen gebruiken, overlast veroorzaken en/of in criminaliteit terecht komen
Maximale zelfredzaamheid bij inwoners binnen hun eigen mogelijkheden	4. Meer bewustwording creëren over o.a. babbeltucs, brandveiligheid en digitale weerbaarheid
	5. Betere bescherming van kwetsbare groepen inwoners tegen de gevaren van mensenhandel (uitbuiting)
Juiste en adequate hulpverlening voor personen met onbegrepen gedrag.	6. Betere vroegsignalering
Adequate aanpak van woonoverlast	7. Betere vroegsignalering

Relevante beleidsnota's in dit programma

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Kadernota Veiligheid 2019-2022 (Integraal Veiligheidsplan)	2019-2022	juli 2019	2027 Integraal Veiligheidsplan
Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Nuenen c.a.	2020	juli 2020	2026
Regionaal Risicoprofiel VRBZO	2025-2028	maart 2025	2028/2029
Regionaal Beleidsplan VRBZO	2020-2025	juli 2019	2026
Regionaal Crisisplan VRBZO	2024-2028	september 2023	2028

Wat gaan we daarvoor doen?

Gemeente waar inwoners, ondernemers en bezoekers zich veilig voelen

1. Ervaren veiligheid door inwoners niet lager dan nu

Nuenen wil een gemeente zijn waar inwoners, ondernemers en bezoekers veilig zijn en zich veilig voelen. In vergelijking met andere gemeenten in de politieregio Oost-Brabant is Nuenen relatief veilig en dat willen we ook zo houden. In onze aanpak streven we naar een juiste balans tussen repressie, zorg en preventie. In 2026 gaan we verder aan de slag met de voorbereiding van een nieuw Integraal Veiligheidsplan (IVP). De vaststelling van het IVP door de raad is gepland in 2027. In het plan worden tevens onderwerpen opgenomen die regionaal als prioriteit zijn bepaald.

We zien dat gemeenten in toenemende mate te maken hebben met een crisis of andere situaties waarbij de inzet van een ambtenaar rampenbestrijding en crisisbeheersing noodzakelijk is. Om de capaciteit bij te stellen naar de huidige maatschappelijke vraag, is aanvullende capaciteit opgenomen in de begroting.

2. Gerichter toezicht houden en handhavend optreden in aandachtsgebieden

In de zoektocht naar een goede balans tussen repressie, zorg en preventie, speelt handhaving een belangrijke rol. We streven naar een optimaal effect door een goede afgestemde toepassing van bestuurlijke en strafrechtelijke interventies in combinatie met maatregelen gericht op (na)zorg en preventie. In 2026 blijven we de samenwerking met onze ketenpartners (zoals de Veiligheidsregio en de Omgevingsdienst) opzoeken en waar nodig gezamenlijk integrale controles uitvoeren. De zes Dommelstroom gemeenten (Nuenen, Cranendonck, Heeze-Leende, Geldrop-Mierlo, Son en Breugel en Valkenswaard) hebben nadere afspraken gemaakt over de samenwerking op het gebied van bestuurlijke handhaving onder leiding van de coördinator van het zogeheten Dommelstroom Interventie Team (DIT). Vanaf 2026 wordt de hiervoor benodigde formatie (0,89 FTE gezamenlijk voor de zes gemeenten) structureel geborgd in de begroting.

De werking van het burgemeestersbesluit, voor de exploitatievergunningplicht van autobranche gerelateerde bedrijven op bedrijventerrein Eeneind, loopt door in 2026. De handhaving van autobranche gerelateerde bedrijven, die zich nieuw vestigen in het gebied en geen exploitatievergunningaanvraag hebben ingediend, wordt voortgezet. Voor 2026 wordt een nieuw burgemeestersbesluit voor cameratoezicht op Eeneind II genomen, zodat dit onderdeel blijft uitmaken van de instrumentenmix om het bedrijventerrein veiliger te maken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Gemeente waar kinderen en jongeren veilig kunnen opgroeien zonder middelengebruik, overlast en criminaliteit.

3. Lager percentrage kinderen en jongeren die middelen gebruiken, overlast veroorzaken en/of in criminaliteit terecht komen

De kinderen en jongeren in de gemeente Nuenen moeten veilig kunnen opgroeien. Door het al (vroegtijdig) preventief inzetten van (jeugd)gerelateerde ketenpartners op scholen, sportverenigingen en op straat, proberen we de jeugd zo weerbaar mogelijk te maken. Het ambulante jongerenwerk heeft hier in 2026 ook weer een rol. Indien jongeren dreigen af te glijden, proberen we dit te voorkomen met een integrale ketensamenwerking (zie ook programma 3).

Wat gaan we daarvoor doen?

Maximale zelfredzaamheid bij inwoners binnen hun eigen mogelijkheden

4. Meer bewustwording creëren over o.a. babbeltucs, brandveiligheid en digitale weerbaarheid

Inwoners van Nuenen blijven steeds vaker langer thuis wonen. Dit gaat gepaard met allerlei veiligheidsrisico's van dien. We zetten steeds meer in op preventie(campagnes). De opkomst van bijvoorbeeld digitale fraude neemt landelijk toe. Hier moeten we onze inwoners zo zelfredzaam als mogelijk in maken. Goede lokale bewustwordingscampagnes zetten we in 2026 wederom in voor de thema's digitale weerbaarheid, brandveiligheid en babbeltucs.

5. Betere bescherming van kwetsbare groepen inwoners tegen de gevaren van mensenhandel (uitbuiting)

De preventie en aanpak van mensenhandel (uitbuiting) blijft in 2026 onder de aandacht. Regionaal liggen er afspraken dat elke gemeente de aanpak van mensenhandel borgt in de organisatie. Bij het uitvoeren van (integrale) controles is hier al aandacht voor. Beleidsmatig zal het onderwerp mensenhandel ook worden meegenomen in het nieuwe Integraal Veiligheidsplan.

Wat gaan we daarvoor doen?

Juiste en adequate hulpverlening voor personen met onbegrepen gedrag.

6. Betere vroegsignalering

Steeds vaker zien we inwoners met complexe en meervoudige problematiek, zoals psychische klachten, een verstandelijke beperking, verslaving of het gevoel buitengesloten te zijn van de samenleving. Het gaat hierbij vaak om mensen met onbegrepen gedrag, dak- en thuislozen of personen met een ernstige psychiatrische aandoening. Hun problemen kunnen gepaard gaan met overlastgevend gedrag, verslaving, een (lichte) verstandelijke beperking en ernstig onaangepast gedrag. Voor deze doelgroep is een integrale, multidisciplinaire aanpak noodzakelijk. Daarom zijn we in 2024 gestart met de pilot Wijk-GGD, gefinancierd door het Rijk. Deze pilot richt zich op mensen met onbegrepen gedrag en beoogt vroegtijdige signalering, begeleiding en passende zorg. In 2026 zetten we de pilot voort. Een voorwaarde voor de subsidie is cofinanciering door de gemeente, in de vorm van inzet van gemeentelijk personeel (zie ook programma 3).

Wat gaan we daarvoor doen?

Adequate aanpak van woonoverlast

7. Betere vroegsignalering

Door meer in te zetten op vroegtijdige signalering, het versterken van de informatiepositie en een sluitende zorg- en veiligheidsketen, willen we zoveel mogelijk voorkomen dat personen met onbegrepen gedrag tussen wal en schip terecht komen. In 2026 onderzoeken we verder welke mogelijkheden er zijn voor de aanpak van woonoverlast. Tevens wordt dit onderwerp meegenomen bij het opstellen van het Integraal Veiligheidsplan.

Beleidsindicatoren

Naam	Indicator	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Verwijzingen HALT*	aantal per 10.000 jongeren	10	13	13
Winkeldiefstallen*	aantal per 1.000 inwoners	1,4	0,8	0,7
Geweldsmisdrijven*	aantal per 1.000 inwoners	1	0,9	0,8
Diefstallen uit woningen*	aantal per 1.000 inwoners	1,5	1,8	1,7
Vernielen en beschadigingen (in de openbare ruimte)*	aantal per 1.000 inwoners	2	1,9	1,9
Aantal RIEC-casussen	aantal	1	2	2
Aantal Bibob-onderzoeken	aantal eigen toetsen plus aantal adviesaanvragen Landelijk Bureau	30	15	15
Aantal gesloten panden op basis van Wet Damocles	aantal	1	4	2

* verplichte indicatoren op grond van BBV

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost

Bij veroorzakers van ernstige overlast of criminaliteit met complexe problemen op diverse gebieden zijn vaak meerdere partijen (zorgorganisaties, justitiële organisaties en/of gemeente) betrokken. Bij de aanpak met betrekking tot deze personen is het effectiever om de inspanningen van deze verschillende partijen op elkaar af te stemmen. Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant-Zuidoost verzorgt onder andere de procesregie op complexe casuïstiek met het doel (nieuwe) strafbare feiten te verminderen en te voorkomen. Met deze aanpak levert het Zorg- en Veiligheidshuis een belangrijke bijdrage aan de veiligheid in alle 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant.

In 2026 blijft het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant-Zuidoost (ZVHBZO) zich inzetten voor de integrale aanpak van complexe casuïstiek op het snijvlak van zorg en veiligheid. Hierbij staat samenwerking centraal: het ZVHBZO verbindt betrokken partners, pakt de regierol en faciliteert effectieve, domeinoverstijgende oplossingen. De focus ligt op personen met meervoudige problematiek, het voorkomen van recidive en het tegengaan van onder meer radicalisering en maatschappelijke onveiligheid. De ambitie voor 2026 is het verder versterken van de samenwerking en het optimaal benutten van kennis, ervaring en innovatieve werkwijzen. Het ZVHBZO zet in op preventie en snelle georganiseerde ondersteuning en een krachtig netwerk kunnen professionals effectiever handelen en eerder passende maatregelen treffen.

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost

VRBZO werkt ook in 2026 op basis van een uitvoeringsjaarplan aan de in de visie vastgestelde speerpunten en thema's: Samen voor veilig, Weerbare samenleving en Toekomstbestendige organisatie.

VRBZO ontvangt extra gelden van het Rijk om meer te investeren in crisisbeheersing. De gelden worden besteed aan de verbetering van crisisbeheersing en informatievoorziening in de regio, en aan een bijdrage aan landelijke verbetering van informatievoorziening.

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

De ODZOB voert voor de gemeente alle milieutaken uit op het gebied van vergunningverlening en toezicht en handhaving (VTH). Voor dit programma zijn met name de werkzaamheden in het kader van toezicht en handhaving van belang. Hiervoor wordt jaarlijks een dienstverleningsovereenkomst afgesloten en een werkprogramma afgesproken. De omgevingsdienst wordt ook ingeschakeld voor allerlei sectorale adviestaken, zoals op het gebied van bodem, geluid, asbest, geur, etc. De volgende ontwikkelingen krijgen ook in 2026 aandacht:

- Omgevingswet: De invloed van deze wet op de ODZOB en de gemeenten is groot. Keuzes in de omgevingsvisie en - plannen van de deelnemende gemeenten hebben grote impact op de taakuitvoering en organisatie. De interne samenwerking met de deelnemende gemeenten en met externe partijen wordt hierdoor steeds belangrijker.
- Advisering en kennisuitwisseling over grote inhoudelijke thema's die vanuit het VTH-domein veel impact hebben op de leefomgeving. Het gaat daarbij om de volgende thema's: klimaat & energie/duurzaamheid, toekomstbestendige veehouderij, bodem, asbest, gezondheid, ondermijning.
- Verdere ontwikkeling van de kwaliteit en efficiency. Dit vergt voortdurend aandacht met daarin een belangrijke positie voor standaardisering van werkprocessen en ontsluiting van informatie. Onderdeel van de informatievoorziening is een goede basisregistratie met een actueel regionaal inrichtingenbestand.
- De ODZOB sluit aan bij het Dommelstroom Interventieteam.

Wat gaat het kosten?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo wordt weergegeven als negatief als er meer lasten zijn dan baten en positief als er meer baten zijn dan lasten.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	1.516	1.642	1.725	1.796	1.833	1.833
1.2 Openbare orde en Veiligheid	1.712	1.339	1.149	1.149	1.149	1.149
Totaal Lasten	3.227	2.980	2.874	2.945	2.982	2.982
Baten						
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	41	36	36	36	36	36
1.2 Openbare orde en Veiligheid	644	19	19	19	19	19
Totaal Baten	684	55	55	55	55	55
Saldo (baten +/- lasten)	-2.543	-2.925	-2.819	-2.890	-2.927	-2.927

Voorgestelde aanpassingen

Onderstaand de voorgestelde budgetaanpassingen van dit programma. Bedragen zijn in € waarbij negatieve bedragen een nadeel zijn en positieve bedragen een voordeel.

2. Veiligheid & Handhaving	2026	2027	2028	2029
Autonome ontwikkelingen				
1. Extra middelen Veiligheidsregio (VRBZO) (zie ook P8)	-117.738	-188.727	-225.898	-225.898
Nieuw beleid				
1. Uitbreiding VTH 1 fte	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
2. Uitbreiding formatie rampenbestrijding	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Totaal programma 2	-247.738	-318.727	-355.898	-355.898

Toelichtingen

Autonome ontwikkelingen

1. Extra middelen Veiligheidsregio (Kadernota 2026)

De GR Veiligheidsregio (VRBZO) heeft zijn begroting 2026 ingediend waarbij de gemeentelijke bijdrage structureel hoger wordt. Het gedeelte dat indexering betreft brengen we ten laste van de stelpost indexering (programma 8).

Nieuw beleid

1. Uitbreiding VTH 1 fte (Kadernota 2026)

De afgelopen periode zijn de uit te voeren taken binnen het fysieke domein voor Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving toegenomen in hoeveelheid en complexiteit. Dat heeft meerdere oorzaken (zie hierna) en betekent dat prioriteren van onze inspanningen op dit vlak nodig is. Deze prioriteiten zijn opgenomen in het Uitvoerings- en handavingsprogramma (U&H programma) voor 2025. De gemeente Nuenen is in maart 2023 door de provincie onder actief toezicht geplaatst door het ontbreken van een aantal actuele documenten (U&H-beleid, uitvoeringsprogramma en jaarverslag). In de 2e helft van 2023 en in 2024 is een inhaalslag gepleegd en zijn de ontbrekende U&H-documenten vastgesteld. Op 30 januari 2024 is het U&H jaarverslag over 2023 en het U&H programma voor 2024 vastgesteld. Daarnaast is op 1 juli 2024 de nieuwe U&HS 2024-2028 vastgesteld.

Wij constateren dat het aantal handavingsverzoeken, handavingsprocedures, WOO-verzoeken (Wet open overheid) en bezwaar- en beroepsprocedures de afgelopen periode zijn toegenomen (zie hiervoor ook het U&H-jaarverslag over 2024). Daarnaast neemt de complexiteit van dossiers toe, mede door de invoering van de Omgevingswet. We hebben in algemene zin te maken met een verhardende en steeds mondiger wordende samenleving waardoor extra capaciteit op het gebied van handhaving noodzakelijk is. In het jaarverslag is een capaciteitsraming opgenomen waaruit een fors tekort blijkt aan beschikbare capaciteit op het gebied van (juridische) handhaving.

2. Uitbreiding formatie rampenbestrijding

De ambtenaar rampenbestrijding en crisisbeheersing (in dienst bij gemeente Geldrop-Mierlo) werkt 0,5 FTE voor Geldrop-Mierlo en via detachering 0,3 FTE voor Nuenen en 0,2 FTE voor Son en Breugel. Gemeenten krijgen echter steeds meer te maken de afgelopen jaren met een crisis en maatschappelijke vraagstukken, waarbij de ambtenaar rampenbestrijding en crisisbeheersing wordt betrokken. Om de capaciteit bij te stellen naar de huidige maatschappelijke vraag, is aanvullende capaciteit opgenomen in de begroting. Hierdoor is vanaf 2026 voor de genoemde drie gemeenten 2 FTE beschikbaar voor rampenbestrijding en crisisbeheersing, waarbij de verdeling blijft tussen de drie gemeenten: 1 FTE Geldrop-Mierlo en via detachering 0,6 FTE voor Nuenen en 0,4 FTE voor Son en Breugel.

Programma 3. Werk (participatie), Zorg & Jeugd

Portefeuillehouder(s)

N. Wouters

Wat willen we bereiken?

Beoogd maatschappelijk effect	Doelstellingen
Samenleving waarin iedereen kan meedoen	1. Meer aansluiten bij en faciliteren van initiatieven vanuit de samenleving
Inclusieve samenleving	2. Minder obstakels om deel te nemen aan de samenleving voor mensen met beperkingen
Ouderen kunnen langer zelfstandig blijven wonen	3. Meer ondersteuning om de zelfredzaamheid van ouderen te bevorderen
Juiste en tijdige zorg voor iedereen die dat nodig heeft	4. Betere vroegsignalering en meer passende ondersteuning voor inwoners die het nodig hebben
Gemeente waar kinderen en jongeren veilig kunnen opgroeien, zonder middelengebruik, overlast en criminaliteit.	5. Lager percentage kinderen en jongeren die middelen gebruiken, overlast veroorzaken en/of in criminaliteit terecht komen
Juiste en adequate hulpverlening voor personen met onbegrepen en/of verward gedrag (GGGZ problematiek)	6. Betere vroegsignalering en meer aandacht voor personen met onbegrepen en/of verward gedrag
Zorg betaalbaar houden	7. Meer inzicht en grip krijgen op de kostenontwikkeling in de Jeugdzorg en WMO 8. Minder noodzaak om duurdere zorgvoorzieningen in te zetten
Maximale ondersteuning naar werk/dagbesteding	9. Betere ondersteuning van inwoners door in te zetten op doelgroepgerichte begeleidingsmethoden
Vergunninghouders kunnen zich zelfstandig redden in de (Nuenense) samenleving	10. Betere ondersteuning van vergunninghouders bij hun inburgering
Bevorderen van een gezonde leefomgeving en leefstijl	11. Lager percentage inwoners met overgewicht, roken, drankgebruik en/of andere verslavingen

Relevante beleidsnota's in dit programma

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Re-integratieverordening Participatiewet 2023	onbepaald	oktober 2023	onbepaald
Verordening maatregelen Participatiewet 2025	2025 e.v.	december 2024	onbepaald
Verordening individuele studietoelage 2020	2020 e.v.	mei 2020	onbepaald
Verordening individuele inkomensvoet 2020	2020 e.v.	mei 2020	onbepaald
Beleidskader Sociaal Domein	2025 e.v.	november 2024	onbepaald
Beleid mantelzorg	2021-2025	september 2021	onbepaald
Nota Dementievriendelijke gemeente	2021-2025	september 2021	onbepaald
Nota vrijwilligersbeleid 2020-2026	2020-2026	november 2020	onbepaald
Wmo-verordening 2021	onbepaald	december 2021	onbepaald
Verordening Jeugdhulp gemeente Nuenen 2023	onbepaald	april 2023	onbepaald
Nota schuldhulpverlening	2021-2025	februari 2021	onbepaald
Nota jeugdbeleid 2021-2024	2021-2024	april 2021	onbepaald
Omgevingsvisie Nuenen	2021 e.v.	september 2021	onbepaald
Verordening leerlingenvervoer 2022	onbepaald	juli 2022	onbepaald
Verordening inburgering 2022	onbepaald	december 2021	onbepaald
Verordening beslistermijn schuldhulpverlening	onbepaald	februari 2021	onbepaald
Preventie- en handhavingplan alcohol	2019-2022	november 2018	2026

Wat gaan we daarvoor doen?

Samenleving waarin iedereen kan meedoen

1. Meer aansluiten bij en faciliteren van initiatieven vanuit de samenleving

De gemeente heeft meerdere rollen. Zo stimuleren en faciliteren we maatschappelijke initiatieven. We doen dit bijvoorbeeld door het verstrekken van subsidie. Het faciliteren van passende huisvesting is hierbij ook van belang. We ondersteunen daarnaast de dorpsraden en informeren onze inwoners over voorzieningen en activiteiten die in onze gemeente aanwezig zijn. We proberen waar mogelijk ons beleid interactief met de inwoners te maken en uit te voeren. Zo sluiten we beter aan bij de behoeftes van onze inwoners. We zetten de pilot met de dorpsondersteuner in de dorpskern Gerwen in 2026 voort.

Wat gaan we daarvoor doen?

Inclusieve samenleving

2. Minder obstakels om deel te nemen aan de samenleving voor mensen met beperkingen

In een inclusieve samenleving krijgen mensen dezelfde kansen en mogelijkheden. Wij dragen hier aan bij door onder andere activiteiten van de werkgroep Nuenen Dementievriendelijk. We ondersteunen inwoners met schulden en betalingsproblemen met schuldhelpverlening.

In 2026 hebben wij te maken met een verdere ambulantisering van de Wet langdurige zorg: het streven om mensen met een beperking zo 'normaal' mogelijk te laten participeren en de benodigde hulp dichtbij huis te bieden. Dit heeft gevolgen voor de Wmo.

Vanuit het jeugdbeleid streven we ernaar dat alle jongeren mee kunnen doen, bij voorkeur aan reguliere activiteiten. Het jongerenwerk Durv biedt activiteiten op maat onder andere vanuit de jongerenhuiskamer. We subsidiëren een stichting die aparte activiteiten voor deze doelgroep organiseert.

Vanuit de Participatiewet ondersteunen we inwoners met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt om hun kansen op werk en participeren te vergroten.

Wij gaan in 2026 werken aan een inclusie-agenda.

Wat gaan we daarvoor doen?

Ouderen kunnen langer zelfstandig blijven wonen

3. Meer ondersteuning om de zelfredzaamheid van ouderen te bevorderen

Door versterking van samen- en zelfredzaamheid kan (intensivering van) zorg soms worden uitgesteld. Dit is echter onvoldoende om de stijgende kosten voor de zorg beheersbaar te houden. We bieden gerichte preventieve (algemeen toegankelijke) voorzieningen aan in samenwerking met meerdere partijen.

Wij stimuleren ouderen om meer gebruik te maken van een sociaal netwerk, slimme hulpmiddelen en collectieve voorzieningen. Hierbij zetten we in 2026 in op preventie (bv. valpreventie, weerbaarheid, woningaanpassingen). We zetten het integrale plan GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) met behulp van rijksbudget voort.

In 2026 gaan we door met het stimuleren van het programma 'Een tegen eenzaamheid'. We proberen het bereik van eenzame ouderen te vergroten en hebben aandacht voor eenzame jongeren. Dit doen we door een werkgroep van ambassadeurs te faciliteren die eenzaamheid onder de aandacht blijven brengen. Aan jongeren bieden we het programma Join Us en wordt ook digitaal jongerenwerk geboden.

De woonzorgvisie, die alle terreinen van het fysieke domein én het sociaal domein raakt, is uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. We geven daar in 2026 verder invulling aan. De woonzorgvisie draagt bij aan doelstellingen in programma 5.

Wat gaan we daarvoor doen?

Juiste en tijdige zorg voor iedereen die dat nodig heeft

4. Betere vroegsignalering en meer passende ondersteuning voor inwoners die het nodig hebben

Uitgangspunt van de eind 2024 vastgestelde visie sociaal domein is de eigen kracht van onze inwoners. We kijken wat onze inwoner zelf kan, eventueel met behulp van het sociaal netwerk. Wanneer ondersteuning nodig is, bieden we bij voorkeur een algemene voorziening in plaats van een maatwerkvoorziening. Wij leveren altijd een passend aanbod aan de inwoner. Zo houden we ondersteuning beschikbaar voor onze meest kwetsbare inwoners.

In Gerwen voeren we een pilot uit met de dorpsondersteuner waarbij ingezet wordt op de eigen kracht en samenkracht van de gemeenschap. Deze pilot wordt in 2026 verlengd met een mogelijke uitbreiding naar Nederwetten. Door de inzet van de dorpsondersteuner wordt gedeeltelijk de vraagverlegenheid weggenomen en wordt in een vroegtijdig stadium voorliggende ondersteuning geboden. Hierdoor kan de duurdere maatwerkvoorziening achterwege blijven.

In 2026 blijven we jeugdhulp op school bieden. Elke Nuenense basisschool heeft een vaste CMD-medewerker die regelmatig aanwezig is op school. Deze aanpak sluit aan op een van de gemeentelijke taken van de Hervormingsagenda jeugd (een sterke pedagogische basis en verbinding met aanpalende domeinen).

We breiden het preventieve jeugdaanbod uit en bieden dit lokaal aan ouders en jeugdigen aan. Deze activiteiten ondersteunen jeugdigen en hun ouders bij opvoeden en opgroeien. Voorbeelden zijn het Oudercafé, weerbaarheidstrainingen of informatie over scheiden. Ook dit sluit aan bij een doelstelling uit de Hervormingsagenda: reikwijdte jeugdwet. In 2026 gaan we actief werken aan het beperken van de reikwijdte. Het streven is om (lichte) ambulante hulp zo veel mogelijk in vrij toegankelijke (groeps)voorzieningen aan te bieden. Er wordt geen indicatie afgegeven als er een passende collectieve voorziening beschikbaar is. We werken met de vier gemeenten van Dommelvallei+ (Geldrop-Mierlo, Son en Breugel, Waalre en Nuenen) intensief samen op het gebied van preventieve en regionale jeugdvraagstukken.

Door contacten met scholen en kinderopvang weten deze de weg naar preventie en het CMD te vinden. Ook de jeugdgezondheidszorg (GGD) en de jongerenwerkers hebben een rol in het vroeg signaleren van problemen.

In de hele regio Zuidoost-Brabant gaan we door met STORM, een aanpak voor het opsporen van mentale problemen en het voorkomen van suïcide onder jongeren. Deze aanpak wordt op de scholen voor voortgezet onderwijs aangeboden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Gemeente waar kinderen en jongeren veilig kunnen opgroeien, zonder middelengebruik, overlast en criminaliteit

5. Lager percentage kinderen en jongeren die middelen gebruiken, overlast veroorzaken en/of in criminaliteit terecht komen

Een van de doelen van het preventief jeugdbeleid is het voorlichten van ouders, jeugdigen en verenigingen over de risico's van middelengebruik voor de veiligheid en gezondheid. We sluiten ook in 2026 aan bij regionale en landelijke initiatieven en campagnes over dit onderwerp.

Er is een nauwe samenwerking tussen politie, gemeente en jongerenwerk rondom jongeren die overlast veroorzaken. Hierover is ook contact met het Nuenens College en andere scholen waar we preventief aanbod inzetten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Juiste en adequate hulpverlening voor personen met onbegrepen en/of verward gedrag (GGZ problematiek)

6. Betere vroegsignalering en meer aandacht voor personen met onbegrepen en/of verward gedrag

Ondersteuning van mensen met onbegrepen gedrag en psychische problematiek vraagt om samenwerking tussen gemeenten, zorg- en welzijnsinstellingen, de samenleving en de politie. Door mensen die vastlopen vroegtijdig hulp te bieden, voorkomen we mogelijk grotere problemen.

Wij willen inwoners met onbegrepen gedrag en inwoners die zorg mijden eerder vinden en ondersteunen, om zoveel mogelijk politie inzet te voorkomen. Daarnaast informeren wij de inwoners, zodat zij beter kunnen omgaan met deze doelgroep.

De (met rijksmiddelen bekostigde) pilot Wijk-GGD, welke zich specifiek richt op personen met onbegrepen gedrag waarvoor een multidisciplinaire aanpak nodig is (zie ook programma 2), wordt in 2026 voortgezet. Een voorwaarde van de subsidie is cofinanciering door de gemeente. De cofinanciering betreft de inzet van gemeentelijk personeel.

Wat gaan we daarvoor doen?

Zorg betaalbaar houden

7. Meer inzicht en grip krijgen op de kostenontwikkeling in de Jeugdzorg en Wmo

De kosten voor Wmo en Jeugd namen de afgelopen jaren toe. De uitdaging is om de uitgaven te beteugelen, zodat de beschikbare budgetten voldoende zijn. We zetten een dashboard op waardoor we de kosten maandelijks kunnen monitoren en sturen bij wanneer dat nodig is in de reguliere begrotingscyclus. Met de Dienst Dommervallei werken we daarnaast aan het beter afstemmen van systemen, zodat we ons inzicht vergroten op de kosten en zorgproducten.

De jeugdzorg is in beweging en een aantal landelijk verplichte ontwikkelingen zorgt voor een stijging van kosten. Zo is ingezet op het verkleinen van de groepen voor verblijf. Doordat minder jeugdigen in een groep verblijven wordt deze vorm van jeugdhulp duurder. De achterliggende gedachte is dat door kleinere groepen in combinatie met ambulante zorg thuis de verblijfsduur op termijn korter wordt. Daarnaast is het streven om de gesloten jeugdhulp terug te brengen naar 0 plaatsingen in 2030. Voor deze doelgroep wordt alternatief aanbod ontwikkeld.

We hebben een goede relatie met de lokale huisartsen. In 2026 blijven we met de huisartsen samenwerken. We doen dat door structureel kwartaaloverleg tussen een vertegenwoordiging van de Nuenense huisartsen, de portefeuillehouder, de jeugdartsen, het CMD en de beleidsadviseurs. Daarnaast benaderen we de huisartsenpraktijken actief. We bespreken het verwijsgedrag en welke randvoorwaarden er zijn om minder rechtstreeks en meer naar het CMD te verwijzen. Hierdoor verwachten we meer grip te krijgen op het aantal rechtstreekse doorverwijzingen naar jeugdhulp vanuit huisartsen.

Met de LEVgroep hebben wij kritische prestatie indicatoren (kpi's) opgesteld waarop wij monitoren. We brengen in beeld hoe de bestaande programma's binnen de gemeente effectiever kunnen worden ingezet en waar we deze mogelijk kunnen combineren.

8. Minder noodzaak om duurdere zorgvoorzieningen in te zetten

De gemeente is verantwoordelijk voor de ondersteuning van inwoners die minder zelfredzaam zijn. De zorg die een inwoner van de gemeente ontvangt is maatwerk. Vanwege de financiële beheersbaarheid kiezen we waar mogelijk voor de goedkoopste adequate oplossing: lichtere producten jeugdzorg en Wmo waar het kan of direct zwaardere hulp waar het moet.

We bieden ook in 2026 hulp in combinatie met (pilots) vroegsignalering, voorlichting, preventie en wijkgericht werken; oplossingen die dure individuele maatwerkvoorzieningen overbodig maken. Voorbeelden zijn Join Us voor jongeren, Kansrijke start, kinderopvang op sociaal medische indicatie, preventief groepsaanbod en respijtzorg voor mantelzorgers.

Wat gaan we daarvoor doen?

Maximale ondersteuning naar werk/dagbesteding

9. Betere ondersteuning van inwoners door in te zetten op doelgroepgerichte begeleidingsmethoden

In 2026 voeren we de uitgangspunten van de Participatiewet in balans uit: eenvoud, vertrouwen en de menselijke maat. We maken de toegang tot gemeentelijke ondersteuning begrijpelijker, toegankelijker en minder bureaucratisch. Inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen eenvoudiger ondersteuning aanvragen en krijgen persoonlijke begeleiding die aansluit bij hun situatie.

We investeren in vakmanschap via scholing, reflectie en intervisie, zodat onze consulenten ruimte en vertrouwen krijgen om écht maatwerk te leveren. We gaan uit van een rechtvaardige benadering: wie kan werken, wordt gestimuleerd en ondersteund; wie dat (nog) niet kan, krijgt passende hulp om mee te kunnen doen en in het eigen inkomen te voorzien. We zorgen daarbij voor een stabiel en voldoende inkomen voor inwoners die (tijdelijk) niet in hun eigen bestaan kunnen voorzien.

De veranderende doelgroep vraagt om een nieuwe aanpak. Vooral jongeren die werk en opleiding combineren en financieel krap zitten, hebben gerichte ondersteuning nodig. Vanuit het CMD versterken we daarom samen met lokale partners en het jongerenwerk de integrale begeleiding van deze kwetsbare jongeren. Ook intensiveren we de begeleiding van mensen die langer dan vijf jaar een bijstandsuitkering ontvangen. Samen met WSD bieden we extra ondersteuning richting werk of participatie. Voor nieuwe bijstandsontvangers blijft de werkdiagnose AanZet het uitgangspunt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Vergunninghouders kunnen zich zelfstandig redden in de (Nuenense) samenleving

10. Betere ondersteuning van vergunninghouders bij hun inburgering

Wij voeren de taken op grond van de Wet Inburgering (Wi) uit. We versterken de dienstverlening rondom de brede intake en het persoonlijke Plan Inburgering en Participatie (PIP). We benaderen de doelgroep integraal en stemmen de processen van de Wi en de Participatiewet (Pw) op elkaar af. Deze dienstverlening is efficiënt en klantvriendelijk.

In het uitvoeringsteam ligt de focus op het verbeteren van de samenwerking, kennisdeling en het versterken van expertise. Hiermee waarborgen we de kwaliteit van de dienstverlening. Hiermee streven we naar een effectievere dienstverlening die beter aansluit bij de toenemende complexe behoeften van de doelgroep.

Er wordt passend aanbod geboden aan verschillende subdoelgroepen van inburgeringsplichtigen. We breiden het maatwerkaanbod uit, zodat iedere inburgeraar een traject kan volgen dat aansluit bij zijn of haar situatie en potentie. Samen met onze maatschappelijke partners streven we naar zelfstandige deelname van alle statushouders in de gemeente. Bij WSD nemen we deel aan de pilot die gericht is op jongeren in de zelfredzaamheidsroute (z-route). De pilot ondersteunt jonge inburgeraars bij de inburgering op een manier die aansluit bij hun specifieke behoeften en uitdagingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bevorderen van een gezonde leefomgeving en leefstijl

11. Lager percentage inwoners met overgewicht, roken, drankgebruik en/of andere verslavingen

We zetten in op een gezonde leefomgeving. Voor jongeren organiseren we preventieve activiteiten en nemen we deel aan het project Denormalisering Drugsgebruik (SKIP die trip, veiligheidsregio). We stimuleren een rookvrije omgeving bij onderwijsgebouwen en sportvoorzieningen en maken de bushaltes in Nuenen geheel rookvrij. We houden toezicht op het verstrekken van alcohol aan jongeren onder 18 jaar door handhaving. Het jongerenwerk bespreekt waar mogelijk de gevolgen van middelengebruik met jongeren.

Beleidsindicatoren

Naam	Indicator	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Absoluut verzuim (5-18 jaar)	% van het aantal leerplichtigen	0,74	0,5	0,6
Relatief verzuim (5-18 jaar) *	aantal per 1.000 leerplichtigen	1,02	0,8	10 per 1000 leerlingen of 1,0%
Jongeren met jeugdhulp*	% van het aantal jongeren (0-18 jaar)	12,6	12	12
Verwijzingen jeugdzorg via CMD**	% verwijzingen jeugdzorg via CMD ten opzichte van alle verwijzingen jeugdzorg	63	60	65
Kosten jeugdzorg per kind**	gemiddelde kosten jeugdhulp per kind	7136	7000	7.500
Meldingen overlast**	aantal politieregistratie weer van meldingen waarbij geklaagd wordt over de jeugd per 10.000 inwoners	19,8	15	17
Jongeren met jeugdreclassering*	% van het aantal jongeren (12-23 jaar)	0	0	0
Jongeren met jeugdbescherming*	% van het aantal jongeren (0-18 jaar)	0,3	0,5	0,5
Vroegtijdige schoolverlaters zonder kwalificatie (VSV-ers)*	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2,3	1,5	2
Jongeren met delict voor rechter (12-21 jaar)*	% van het aantal jongeren (12-21 jaar)	1	1	1
Kinderen in uitkeringsgezin*	% van het aantal jongeren (0-18 jaar)	3	3	3
Jeugdwerkeloosheid*	% van het aantal jongeren (16-22 jaar)	1	1	1
Bijstandsuitkeringen*	aantal per 1.000 inwoners (vanaf 18 jaar)	18	15	15
Uitstroom Participatiewet**	aantal inwoners dat niet langer gebruik maakt van een uitkering op grond van Participatiewet	65	60	65
Lopende re-integratievoorzieningen*	aantal per 1.000 inwoners (15-64 jaar)	8	9	8
Dagbesteding**	aantal inwoners in niet-arbeidsmatige dagbesteding vanuit Wmo	93	100	95
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement *	aantal per 1.000 inwoners	30	60	40
Wmo-woningaanpassingen**	aantal woningaanpassingen in kader van Wmo	38	187	40
Wmo: anderen oplossingen t.o.v. doorverwijzingen naar maatwerkarrangement**	% van verzoeken om Wmo-voorziening waarin voorzien kan worden door eigen netwerk, door medewerker CMD en/of algemene voorziening versus aantal doorverwijzingen	68	75	70
Mantelzorgers	aantal geregistreerde mantelzorgers bij de gemeente	1013	950	1050
Overgewicht**	% inwoners met overgewicht (BMI>25)	47,6	46	47,6
Alcohol gebruik jongeren**	ooit alcohol gedronken (klas 2 en 4 VO)	34	34	34
Middelen gebruik jongeren**	% jongeren dat ooit soft drugs heeft gebruikt (klas 2 en 4 VO)	10	10	10
Middelen gebruik jongeren**	% jongeren dat ooit hard drugs heeft gebruikt (klas 2 en 4 VO)	2	1	2
Inburgeringstrajecten *	aantallen persoonlijke ontwikkelingsplannen	47	66	66
Taakstelling huisvesting vergunninghouders **	% realisatie versus taakstelling	100	100	100
Taakstelling huisvesting vergunninghouders	absolute aantal gerealiseerd c.q. begroot	50	50	50

* verplichte indicator op grond van BBV

** in 2023 voor het eerst opgenomen

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

Dienst Dommelvallei

De Dienst Dommelvallei voert gemeentelijke taken uit met betrekking tot de Participatiewet, de Wet Inburgering en het minimabeleid, samen met de ketenpartners, zoals de WSD en het CMD.

De verwachting is dat de Participatiewet de komende jaren sterk zal wijzigen. Wij willen hierop anticiperen. Daarom nemen wij deel aan de volgende (doelgroep)projecten:

- aanpak vergunninghouders door brede intake;
- ondersteuning via de Diagnose en Werkmethode AanZet;
- ondersteuning van inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt met project Kansen;
- werkwarenhuis 't Goed Nuenen.

Gemeenschappelijke regeling WSD

WSD blijft ook in 2026 verantwoordelijk voor de uitvoering van de voormalige Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en voor de begeleiding van inwoners die onder de Participatiewet ondersteuning nodig hebben bij het vinden van passend werk. De inzet van WSD is gericht op mensen met een arbeidsbeperking of een afstand tot de arbeidsmarkt, voor wie werk in een reguliere omgeving (nog) niet haalbaar is. Deze inzet draagt direct bij aan het bieden van structuur, perspectief en economische zelfstandigheid.

De basis voor de samenwerking was de afgelopen jaren het koersdocument Gezamenlijk doorontwikkelen. In 2025 wordt deze koers gerevitaliseerd. Vanaf 2026 werken de gemeenten en WSD op basis van een vernieuwde koers, die richting geeft aan verdere versterking van de organisatie, de doelgroep benadering en de ondersteuning die nodig is voor duurzame arbeidsparticipatie.

Ook in de uitvoering van de Wet inburgering speelt WSD een belangrijke rol. Via de pilot Inburgeren in Dienstverband ondersteunt WSD statushouders bij het combineren van inburgering en werk. Hiermee dragen we bij aan een snellere integratie en vergroten we de kans op economische zelfstandigheid voor nieuwkomers in onze gemeenten.

Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD)

De GGD Brabant-Zuidoost streeft onder regie van de deelnemende gemeenten met preventie naar gezondheidswinst voor alle inwoners. De organisatie voert een veelheid aan taken op het gebied van publieke gezondheidszorg uit. In 2026 komen de resultaten van de Kindmonitor 0-11 jarigen beschikbaar en start in het najaar de dataverzameling van de Gezondheidsmonitor Jeugd in klassen 2 en 4 van het voortgezet onderwijs. De GGD ondersteunt de gemeente bij de ontwikkelingen in het kader van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en de bijbehorende brede SPUK-regeling. Als gezondheidbeschermende taken richt de GGD zich op het signaleren van infectieziekten en het voorkomen van verspreiding ervan, TBC-bestrijding, het rijksvaccinatieprogramma en de zorg voor seksuele gezondheid. Voor jeugdgezondheidszorg en ook voor volwassenen wordt, naast de uitvoering van contracttaken, een maatwerkpakket afgesproken. De pilot met de inzet van een wijk-GGD'er om een goed werkende aanpak voor mensen met verward gedrag te realiseren, wordt geëvalueerd en voortgezet in 2026. Ook zet de GGD zich in voor andere preventieve acties, zoals valpreventie, Dementievriendelijk Nuenen, Eén tegen eenzaamheid'. Verder voert de GGD de projecten kansrijke start voor kinderen van -10 maanden tot 2 jaar en Nu niet zwanger uit. Nu niet zwanger is gericht op de kinderwens van kwetsbare inwoners met complexe problemen. Op dit moment wordt regionaal een kerntakendiscussie over het pakket van de GGD gevoerd. Het nieuwe takenpakket gaat in 2026 in.

Wat gaat het kosten?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo wordt weergegeven als negatief als er meer lasten zijn dan baten en positief als er meer baten zijn dan lasten.

De taakvelden bij het sociaal domein zijn met ingang van begrotingsjaar 2025 aangepast op landelijk voorschrift. Het gaat om een verfijning van de taakvelden om beter aan landelijke informatiebehoeften te voldoen.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
0.10 Mutaties reserves programma 3	900	0	0	0	0	0
4.1 Openbaar basisonderwijs	97	139	52	52	52	52
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.097	963	923	898	898	898
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	7.581	5.959	4.584	4.500	4.419	4.424
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	423	704	704	704	704
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	533	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	6.436	6.466	6.464	6.464	6.464	6.464
6.4 WSW en beschut werk	1.577	1.828	1.667	1.668	1.666	1.667
6.5 Arbeidsparticipatie	974	701	876	874	873	875
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	0	1.378	1.145	1.133	1.133	1.133
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.135	0	0	0	0	0
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	0	2.285	2.427	2.159	2.159	2.159
6.712 Begeleiding (Wmo)	0	923	998	998	998	998
6.713 Dagbesteding (Wmo)	0	426	482	482	482	482
6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	0	164	165	165	165	165
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	2.000	0	0	0	0	0
6.71B Begeleiding (WMO)	936	0	0	0	0	0
6.71C Dagbesteding (WMO)	410	0	0	0	0	0
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	336	0	0	0	0	0
6.72A Jeugdhulp begeleiding	1.453	0	0	0	0	0
6.72B Jeugdhulp behandeling	926	0	0	0	0	0
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	646	0	0	0	0	0
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	379	0	0	0	0	0
6.73A Pleegzorg	11	0	0	0	0	0
6.73B Gezinsgericht	11	0	0	0	0	0
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	573	0	0	0	0	0
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	839	0	0	0	0	0
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	57	0	0	0	0	0
6.74C Gesloten plaatsing	54	0	0	0	0	0
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	0	40	155	155	155	155
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	0	3.059	3.545	3.545	3.295	3.286
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	0	731	933	933	933	933

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	40	28	28	28	28
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	577	1.013	1.013	1.013	1.013
6.791 PGB Wmo	0	239	249	249	249	249
6.792 PGB Jeugd	0	195	327	327	327	327
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	0	34	115	115	115	115
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	242	303	134	118	118
6.81A Beschermd wonen (WMO)	0	0	0	0	0	0
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	171	0	0	0	0	0
6.821 Jeugdbescherming	0	299	303	303	303	303
6.822 Jeugdreclassering	0	26	57	57	57	57
6.82A Jeugdbescherming	238	0	0	0	0	0
6.82B Jeugdreclassering	40	0	0	0	0	0
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	0	40	0	0	0	0
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	0	129	189	189	189	189
7.1 Volksgezondheid	1.130	1.252	1.222	1.174	1.201	1.201
Totaal Lasten	30.541	28.560	28.926	28.320	27.997	27.995
Baten						
0.10 Mutaties reserves programma 3	125	371	40	40	0	0
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	186	131	117	117	117	117
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	5.154	2.544	845	892	892	892
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	110	122	122	122	122
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	205	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	5.465	5.278	5.282	5.282	5.282	5.282
6.5 Arbeidsparticipatie	46	0	0	0	0	0
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	3	0	0	0	0	0
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	0	157	157	157	157	157
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	160	0	0	0	0	0
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0	185	185	15	0	0
6.81A Beschermd wonen (WMO)	2	0	0	0	0	0
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	152	0	0	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	98	100	70	0	0	0
Totaal Baten	11.597	8.876	6.818	6.625	6.569	6.569
Saldo (baten +/- lasten)	-18.944	-19.684	-22.108	-21.695	-21.428	-21.426

Voorgestelde aanpassingen

Onderstaand de voorgestelde budgetaanpassingen van dit programma. Bedragen zijn in € waarbij negatieve bedragen een nadeel zijn en positieve bedragen een voordeel.

3. Werk (Participatie), Zorg & Jeugd	2026	2027	2028	2029
Autonome ontwikkelingen				
1. Extra middelen GGD (zie ook P8)	-22.137	-22.137	-22.137	-22.137
2. Samenwerkingsovereenkomst Jeugdzorgplus	-118.000	-118.000	-118.000	-118.000
3. Meerkosten leerlingenvervoer	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
4. Dekking onderdeel 3, onderuitputting collectief vervoer	60.000	60.000	60.000	60.000
5. Vergoeding Rijk AZC Pastoorsmast	97.500	195.000	195.000	195.000
6. Huur COA	20.000	40.000	40.000	40.000
7. Uitbreiding formatie ter ondersteuning Pastoorsmast	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000
8. Subsidieprogramma 2025 (zie ook P4)	-18.900	-18.900	-18.900	-18.900
9. GR 10 voor de jeugd (zie ook P1 en P8)	-106.550	-106.550	-106.550	-106.550
10. Verlaging budget werkplan 21 voor de jeugd	4.600	4.600	4.600	4.600
11. Leerlingenvervoer	-95.000	-95.000	-95.000	-95.000
12. Uitgaven Jeugdhulp indexering (ten laste van stelpost loon- en prijsontwikkeling, zie programma 8)	-239.000	-239.000	-239.000	-239.000
13. Uitgaven Wmo indexering (ten laste van stelpost loon- en prijsontwikkeling, zie programma 8)	-207.000	-207.000	-207.000	-207.000
14. Hogere kosten jeugd	-800.000	-800.000	-800.000	-800.000
15. Collectief vervoer	-40.000	-40.000	0	0
16. Kleinschalig verblijf jeugd	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000
17. Wijkgericht werken	-40.000	-40.000	0	0
18. Participatiebudget uitgaven	-304.000	-304.000	-304.000	-304.000
19. Participatiebudget rijksbijdrage	304.000	304.000	304.000	304.000
20. Wet Inburgering uitgaven	-284.000	-284.000	-284.000	-284.000
21. Wet Inburgering rijksbijdrage	284.000	284.000	284.000	284.000
Nieuw beleid				
1. Uitbreiding formatie gedragswetenschapper (8 uur)	-24.000	-24.000	-24.000	-24.000
Totaal programma 3	-1.828.487	-1.710.987	-1.630.987	-1.630.987

Toelichtingen

Autonome ontwikkelingen

1. Extra middelen GGD (Kadernota 2026)

De GR GGD heeft zijn begroting 2026 ingediend waarbij de gemeentelijke bijdrage structureel hoger wordt. Dit betreft alleen indexering en brengen we ten laste van de stelpost indexering.

2. Samenwerkingsovereenkomst Jeugdzorgplus (Kadernota 2026)

De vijf jeugdhulpregio's in Oost-Brabant en Noord- en Midden-Limburg kopen JeugdzorgPlus gezamenlijk in. De overeenkomst loopt tot en met 31 december 2024. Het college heeft ingestemd met de verlenging van de overeenkomst JeugdzorgPlus landsdeel Zuidoost-Nederland voor 2025. De prognose 2025 in het voorstel is gebaseerd op de verdeling van het totale contractbedrag inclusief beschikbaarheidsfinanciering Dit heeft hogere kosten tot gevolg. De raad is geïnformeerd via een raadsinformatiebrief.

3 & 4. Meerkosten leerlingenvervoer (Kadernota 2026)

Het taxibedrijf dat ons leerlingenvervoer verzorgde is door omstandigheden zeer plotseling gestopt met hun bedrijf. We hebben met spoed een nieuwe aanbieder gevonden, deze kan het echter niet overnemen tegen hetzelfde tarief. We proberen het ontstane tekort op te vangen binnen programma 3; vooralsnog zien we mogelijkheden bij de onderuitputting collectief vervoer.

5, 6 & 7. Vergoeding Rijk AZC Pastoorsmast, Huur COA en uitbreiding formatie ter ondersteuning Pastoorsmast (Kadernota 2026)

Na oplevering van het AZC aan de Pastoorsmast begin 2026 ontvangen wij huur van het COA en een extra uitkering van het Rijk (deze laatste loopt via het gemeentefonds, algemene middelen en dus in programma 8). Wel zullen wij hiervoor zelf ambtelijke uren nodig hebben. Niet alleen voor de directe begeleiding, maar ook op andere domeinen.

8. Subsidieprogramma 2025 (Kadernota 2026)

Bij de vaststelling van het Subsidieprogramma 2025 heeft het college enkele subsidies hoger vastgesteld dan begroot na behandeling van de zienswijzen. Dit heeft een structureel effect.

9 & 10. GR 10 voor de jeugd (Kadernota 2026)

Vanaf 2026 gaat de GR zelf haar inkoop regelen bij BIZOB, hetgeen een verschuiving van de budgetten betreft. Naast de indexering leidt deze begroting tot een extra stijging van de gemeentelijke lasten van ca. € 15.000,-.

11. Leerlingenvervoer

Bij het opstellen van de kadernota was nog sprake van € 60.000,- meerkosten voor leerlingenvervoer vanwege de overname van het contract. Op basis van de nieuwe contractering is een extra bedrag van € 95.000,- opgenomen.

12 & 13 indexering budgetten jeugdhulp en Wmo

Voor jeugd is het uitgangspunt de meerjarenbegroting, minus JeugdhulpPlus omdat hiervoor extra middelen zijn toegekend (zie onder 2). Over dat bedrag is een indexering van 5% toegepast. Ook de Wmo budgetten zijn met 5% geïndexeerd.

14. Hogere kosten Jeugd

We zien de kosten van jeugdhulp sinds eind 2024 stijgen, deze lijn zet zich voort in 2025. Naar verwachting is dit bedrag extra nodig. De werkelijke kosten zijn afhankelijk van de daadwerkelijke zorginzet.

15. Collectief vervoer

Bij het opstellen van de kadernota was het uitgangspunt dat de meerkosten van € 60.000,- voor leerlingenvervoer gedekt konden worden uit collectief vervoer. Dit blijkt niet realistisch, daarom is voor 2026 en 2027 een bedrag van € 40.000,- opgenomen.

16. Kleinschalig verblijf jeugd

Landelijk en regionaal wordt jeugdhulp met verblijf omgebouwd van grotere groepen naar kleinschalig verblijf. Hierdoor stijgen de kosten. Op basis van de realisatie 2024 van onze gemeente en de indexering over 2025 stijgen de kosten met € 150.000,-. De werkelijke kosten worden bepaald door het zorgverbruik.

17. Wijkgericht werken

In Gerwen wordt een pilot wijkgericht werken uitgevoerd. Deze wordt met minimaal een jaar verlengd, maar mogelijk met twee jaar. Een deel van de kosten wordt gedekt uit de SPUK GALA (totale kosten bedragen € 60.000,- waarvan van de € 20.000,- uit de SPUK GALA). Het restant brengen we ten laste van de algemene reserve.

18 & 19. Participatiebudget

De inkomsten uit het BUIG-budget zijn hoger dan oorspronkelijk geraamd. We stellen de begroting bij op basis van het daadwerkelijk ontvangen bedrag uit het BUIG-budget. Dit bedrag is noodzakelijk om de verwachte uitvoeringskosten te dekken en sluit daarmee beter aan bij de realiteit van de uitvoering.

20 & 21. Inburgering

Hetzelfde geldt voor het budget van de Wet Inburgering, waarbij de lasten aansluiten bij de ontvangen specifieke uitkering voor inburgering.

Nieuw beleid

1. Uitbreiding formatie gedragswetenschapper (Kadernota 2026)

Op dit moment huren we een gedragswetenschapper in voor 8 uur per week. De wens voor uitbreiding bestaat al langer. Een nieuwe gedragswetenschapper willen we graag samen met Son en Breugel aanstellen. Hierdoor wordt de samenwerking Nuenen en Son en Breugel ook geïntensiveerd. Door inzet extra uren gedragswetenschapper ontstaat er meer ruimte voor bespreken van casuïstiek. De verwachting is dat hierdoor een kostenreductie van jeugdhulp zal plaatsvinden.

Programma 4. Verenigingen & Accommodaties

Portefeuillehouder(s)

S. Löwik

Wat willen we bereiken?

Beoogd maatschappelijk effect	Doelstellingen
Hoogwaardig voorzieningsniveau passend bij schaalgrootte van Nuenen	1. Meer afstemming van vraag en aanbod m.b.t. gemeentelijke accommodaties 2. Transparantere afspraken met exploitanten en/of gebruikers van gemeentelijke accommodaties 3. Gemeentelijk vastgoed duurzamer maken
Onderwijshuisvesting basisscholen afgestemd op leerlingenprognose	4. Voldoende vierkante meters voor onderwijshuisvesting basisscholen 5. Meer faciliteiten voor bewegingsonderwijs basisscholen
Bevorderen van een gezonde leefomgeving en leefstijl	6. Meer bekendheid geven aan en stimuleren van beter gebruik van sport-, spel- en vrijetijdsvoorzieningen

Relevante beleidsnota's in dit programma

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Integraal huisvestingsplan onderwijs 2025-2040	2025-2028	april 2025	2028
Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Nuenen, Gerwen en Nederwetten 2021	onbepaald	september 2021	onbepaald
Algemene Subsidieverordening	vanaf 2017	mei 2016	onbepaald
Nota Accommodatiebeleid	vanaf 2017	september 2017	2026
Nota vrijwilligersbeleid 2020-2026	2020 - 2026	november 2020	2026
Nota jeugdbeleid 2021 - 2024	2021 - 2024	april 2021	onbepaald
Nota Duurzaamheid	2019 - 2023	december 2019	2025
Transitievisie Warmte voor de gemeente Nuenen	2021 e.v.	september 2021	2026
Omgevingsvisie Nuenen	2021 ev.	september 2021	onbepaald
Regionale Energie Strategie (RES) 1.0 Metropoolregio Eindhoven	2022 e.v.	december 2021	onbepaald

Wat gaan we daarvoor doen?

Hoogwaardig voorzieningsniveau passend bij schaalgrootte van Nuenen

1. Meer afstemming van vraag en aanbod m.b.t. gemeentelijke accommodaties

In 2026 zijn de Hongerman en het Klooster gerenoveerd zodat deze accommodaties weer aansluiten op de eisen en wensen van deze tijd. In 2026 werken we scenario's uit voor een tweede sporthal en onderzoeken we de toekomst van een gerenoveerd of nieuw gemeentehuis.

2. Transparantere afspraken met exploitanten en/of gebruikers van gemeentelijke accommodaties

In 2026 leggen we geactualiseerd accommodatiebeleid ter vaststelling voor aan de raad. Het nieuwe accommodatiebeleid is gebaseerd op de eerder aan de raad gepresenteerde onderdelen zoals: de inventarisatie van bestaande afspraken, de notitie wet- en regelgeving en de notitie kosten en beheer. Mede door de participatie met de diverse verenigingen en beheerders en de kennis die is opgedaan bij de projecten Klooster en Hongerman zorgen we voor een nieuw accommodatiebeleid dat past bij het bruisende verenigingsleven dat Nuenen rijk is.

3. Gemeentelijk vastgoed duurzamer maken

In 2026 is de verduurzaming van het Klooster en de Hongerman gereed. Ook wordt gestart met de uitvoering van de verduurzaming van de kleedaccommodaties van voetbalvereniging EMK en de Hockeyclub Nuenen.

In 2023 is de routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed Nuenen vastgesteld. De planning is dat eind 2025 inzichtelijk is wat de kosten zijn voor de gebouwen in cluster 2 en 3. Daarna kan in 2026 en verder de besluitvorming en uitvoering plaatsvinden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Onderwijshuisvesting basisscholen afgestemd op leerlingenprognose

4. Voldoende vierkante meters voor onderwijshuisvesting basisscholen

Op grond van de leerlingenprognose verwachten we een toename van het aantal leerlingen. De groei betreft de hele gemeente, maar is geconcentreerd in Nuenen-West en Nuenen-Noord.

De voorbereidingen voor de uitbreiding van basisschool Het Mooiste Blauw zijn in volle gang. Op grond van de huidige planning start de bouw medio 2026 en kan het gebouw medio 2027 in gebruik worden genomen.

Naast deze uitbreiding is er meer permanente uitbreiding nodig voor de aanwas van basisschoolleerlingen uit Nuenen-West. Het in 2025 door de raad vastgestelde Integraal Huisvestingsplan (IHP), bevat een businesscase voor deze uitbreiding. Hierbij wordt onderzocht in hoeveel fases de uitbreiding wordt gebouwd en wat het betekent om voor kinderopvang te bouwen. Het uitgangspunt voor kinderopvang is kostendekkende verhuur. Over de uitbreiding in Nuenen-West wordt in 2026 een voorstel voorgelegd aan de raad. Daarop vooruitlopend is vanaf medio 2026 tijdelijke uitbreiding van basisschool De Dassenburcht gevraagd.

Het IHP geeft een vooruitblik voor de komende vijftien jaren en bevat concrete maatregelen voor de komende vier jaren.

5. Voldoende faciliteiten voor bewegingsonderwijs basisscholen

Na de renovatie van de Hongerman beschikt de kern Nuenen over zes zalen/zaaldelen voor bewegingsonderwijs. Dit is inclusief de gymzaal aan de Mgr. Cuytenlaan, die op termijn wordt gesloopt. Er zijn ook gymzalen in Gerwen en Nederwetten. Daarnaast huurt het voortgezet onderwijs, het Nuenens College, gemeentelijke sportaccommodaties. De behoefte van het Nuenens College is drie zaaldelen in de kern Nuenen. Er is voldoende ruimte om aan de wettelijke verplichtingen van de gemeente te voldoen.

In Q2 2026 wordt, naar aanleiding van een amendement bij de kadernota 2026, het resultaat van een nadere verkenning voor een sobere en functionele sporthal met drie zaaldelen en een ontmoetingsruimte opgeleverd.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bevorderen van een gezonde leefomgeving en leefstijl

6. Meer bekendheid geven aan en stimuleren van beter gebruik van sport-, spel- en vrijetijdsvoorzieningen

We informeren inwoners actief over voorzieningen en activiteiten in de gemeente, onder andere via de inzet van de combinatiefunctionaris en buurtsportcoach. Voor de jeugd gebeurt dit via Sjors Sportief en Creatief, en voor alle doelgroepen via Actief Nuenen. Daarnaast stimuleren we, op basis van het lokaal jeugdbeleid, het gebruik van reguliere voorzieningen door alle jongeren.

Ook in 2026 werken we aan het Lokaal Sportakkoord 2.0. De bijbehorende rijksmiddelen uit de specifieke uitkering GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) gebruiken we voor het aanbieden van een breder sport- en beweegaanbod.

In 2026 blijft de buurtsportcoach ook de rol vervullen van sport- en preventiecoördinator. We zetten opnieuw in op het organiseren van inspiratiesessies voor sportverenigingen, met als doel een sociaal veilige sportomgeving te bevorderen.

Beleidsindicatoren

Naam	Indicator	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Duurzaam gemeentelijke vastgoed**	Aantal gemeentelijke gebouwen verduurzaamd volgens BENG	1	3	4
Onderwijshuisvesting basisscholen **	De onderwijshuisvesting sluit aan op het aantal leerlingen volgens de berekeningswijze van de verordening onderwijshuisvesting.	Ja	Ja	Ja
	De gemeente beschikt over voldoende ruimte voor bewegingsonderwijs om te voldoen aan de wettelijke verplichting.	Ja	Ja	Ja
Beweegt voldoende**	% inwoners van 19 jaar en ouder dat wekelijks sport	57	57	57

Gebouwen die verduurzaamd zijn in 2026:

MFA D'n Heuvel (2025), Klooster, Hongerman, EMK en Hockeyclub.

Wat gaat het kosten?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo wordt weergegeven als negatief als er meer lasten zijn dan baten en positief als er meer baten zijn dan lasten.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
4.2 Onderwijshuisvesting	1.226	1.266	1.189	1.264	1.342	1.349
5.1 Sportbeleid en activering	177	181	144	45	45	45
5.2 Sportaccommodaties	1.148	1.376	1.468	1.985	2.026	2.041
5.6 Media	527	592	704	604	604	604
Totaal Lasten	3.078	3.415	3.504	3.898	4.017	4.040
Baten						
0.10 Mutaties reserves programma 4	14	14	145	58	58	58
4.2 Onderwijshuisvesting	107	99	98	98	98	98
5.1 Sportbeleid en activering	87	115	98	0	0	0
5.2 Sportaccommodaties	109	195	195	195	195	195
5.6 Media	23	0	0	0	0	0
Totaal Baten	341	423	537	351	351	351
Saldo (baten -/- lasten)	-2.737	-2.992	-2.968	-3.547	-3.666	-3.689

Voorgestelde aanpassingen

Onderstaand de voorgestelde budgetaanpassingen van dit programma. Bedragen zijn in € waarbij negatieve bedragen een nadeel zijn en positieve bedragen een voordeel.

4. Verenigingen & accommodaties	2026	2027	2028	2029
Autonome ontwikkelingen				
1. Subsidieprogramma 2025 (zie ook P3)	-8.500	-8.500	-8.500	-8.500
2. Uitvoering IHP extra noodlokalen	-67.000	-134.000	-134.000	-134.000
3. Uitvoering IHP school fase I voor Nuenen West	0	0	0	-23.345
4. Uitbreiding School Mooiste Blauw	0	0	-35.307	-35.041
5. Actualisatie kapitaallasten Mooiste Blauw 2027	45.000	45.000	0	0
6. Onderhoud sportparken obv nog vast te stellen beheerplan	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
Nieuw beleid				
1. Subsidie bibliotheek	-100.000			
2. Dekking algemene reserve	100.000			
3. Kapitaallasten nieuwe investeringen 2026-2029 (zie ook P6)	0	-28.000	-66.000	-88.000
4. Amendement onderzoek nieuwe sporthal, kapitaallasten voorbereidingskrediet van € 60.000 in 2025	-12.000	-12.000	-12.000	-12.000
Totaal programma 4	-92.500	-187.500	-305.807	-350.886

Toelichtingen

Autonome ontwikkelingen

1. Subsidieprogramma 2025 (Kadernota 2026)

Bij de vaststelling van het Subsidieprogramma 2025 heeft het college enkele subsidies hoger vastgesteld dan begroot na behandeling van de zienswijzen. Dit heeft een structureel effect.

2 & 3. Uitvoering IHP (Kadernota 2026)

Op 10 april 2025 heeft de raad het Integraal Huisvestingsplan onderwijs 2025-2040 vastgesteld. In het IHP spreken schoolbesturen en gemeente zich uit over de wijze waarop onderwijsvoorzieningen in Nuenen in de komende periode gaan (of blijven) voldoen aan de geldende eisen. De gemeente is wettelijk verplicht voldoende en adequate huisvesting beschikbaar te stellen voor het onderwijs. Dat brengt aanzienlijke investeringen met zich mee, die in het raadsvoorstel zijn benoemd. We nemen de eerste investeringen, € 4,2 miljoen gepland voor 2028-2029, op in deze kadernota (zie hoofdstuk 3). Maar we moeten in het achterhoofd houden dat een tweede reeks investeringen voor vergelijkbaar bedrag gepland staat voor 2032-2033, die dus buiten deze meerjarenperiode valt. Zoals toegezegd in de raadsvergadering van 10 april zijn de kosten voor kinderopvang nog niet opgenomen. Gedurende een aantal jaren zijn noodlokalen nodig die in de exploitatie zijn meegenomen (€ 134.000,- per jaar van medio 2026 tot medio 2031). We onderzoeken ook andere alternatieven die mogelijk goedkoper zijn.

4 & 5. Uitbreiding school Mooiste Blauw (Kadernota 2026)

In 2023 en 2024 is een bouwkrediet van € 1.904.033,- beschikbaar gesteld voor uitbreiding van Het Mooiste Blauw. Schoolbestuur PlatOO gaf tijdig in het voorbereidingsproces aan dat het verleende bouwkrediet niet toereikend is. De redenen voor de meerkosten zijn divers. De meerkosten worden voorlopig geschat op € 990.000,-, vanaf 2027 kost dit aan kapitaallasten ruim € 35.000,- structureel. In de jaren 2026 en 2027 is er wel een incidenteel voordeel van € 45.000,-, omdat de oplevering inmiddels is doorgeschoven naar medio 2027.

6. Onderhoud sportparken o.b.v. nog vast te stellen beheerplan (Kadernota 2026)

Uit het opgestelde beheerplan (nog niet vastgesteld) blijkt dat voor onderhoud aan de sportvelden substantieel meer budget nodig is dan tot nu toe geraamd.

Nieuw beleid

1 & 2. Subsidie bibliotheek (Kadernota 2026)

De bibliotheek verhuist in 2026 naar het Klooster. Er is bij het project rekening gehouden met inrichtingskosten. Echter om de dienstverlening te verbeteren zou de bibliotheek een aantal extra's willen realiseren. Gedeeltelijk heeft de bibliotheek daarvoor zelf middelen gereserveerd, voor een deel doen ze ook een beroep op de gemeente Nuenen. Bij de septembercirculaire gemeentefonds 2024 waren (niet-geoordeelde) middelen toegekend voor versterking bibliotheken. Op dat moment was er geen reden deze middelen te oormerken omdat de aangevraagde subsidie al toereikend was begroot. Om de extra's voor de bibliotheek in het Klooster te financieren stellen we voor dit bedrag (€ 100.000,-) alsnog te oormerken. We dekken deze eenmalige kosten door een onttrekking uit de algemene reserve.

3. Kapitaallasten nieuwe investeringen (Kadernota 2026)

Betreft kapitaallasten van vervangingsinvesteringen op de sportparken.

4. Amendement Onderzoek nieuwe sporthal (Kadernota 2026)

De raad heeft gevraagd om uitwerking van scenario's voor een sobere sporthal met drie zaaldelen en een kantine. Er is een krediet voor uitvoering van dit onderzoek van € 60.000,- beschikbaar gesteld. De kapitaallasten van dit krediet zijn meegenomen in de begroting.

Programma 5. Wonen & Leefomgeving

Portefeuillehouder(s)

P. Kok en S. Löwik

Wat willen we bereiken?

Beoogd maatschappelijk effect	Doelstellingen
Passende huisvesting voor onze inwoners, waaronder jongeren, ouderen en specifieke doelgroepen waaronder Sinti en zorgbehoevenden	1. Meer nieuwe woningen voor de lokale vraag (voor o.a. jongeren, ouderen, Sinti en zorgbehoevenden) 2. Meer sociale huurwoningen 3. Meer woningen voor bijzondere doelgroepen die een vorm van zorg nodig hebben 4. Betere woonomstandigheden op de woonwagenlocaties Kremersbos en Bosweg
Zo energiezuinig en duurzaam mogelijke (bestaande) woningvoorraad, zodat inwoners zo lang mogelijk en comfortabel in Nuenen kunnen blijven wonen	5. Meer duurzame bestaande woningen (o.a. energiezuiniger maken van bestaande woningen) 6. Meer levensloopbestendig woningen (bestaande en nieuwe)
Nuenen behouden en ontwikkelen als leefbare woongemeente waarbij geen afbreuk of waarbij een bijdrage wordt geleverd aan onze kernkwaliteiten (groen, dorps, rustig en gezellig)	7. Beter benutten van transformatie- en inbreidingskansen binnen de kernen Nuenen, Gerwen, Nederwetten en buurtschap Eeneind (vanuit kernkwaliteiten) 8. Meer investeren om de leefbaarheid in de kerkdorpen voor de toekomst te behouden 9. Het erfgoed in het centrum van Nuenen beter beleefbaar maken

Relevante beleidsnota's in dit programma

Naam	Periode	Vastgesteld door de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Programma Wonen 2020-2030	2020-2030	juli 2020	onbepaald
Visie op Wonen Stedelijk Gebied Eindhoven	2019 e.v.	juli 2019	onbepaald
Actualisatie afsprakenkader Wonen Stedelijk Gebied Eindhoven 2022	2022 e.v.	februari 2022	onbepaald
Programma woonwagenlocaties	2018-2022	november 2017	onbepaald
Nota grondbeleid	2019 e.v.	juli 2019	onbepaald
Landschapsstudie en toolbox buitengebied	2020 e.v.	26 mei 2020 (door college)	onbepaald
Bouwen in het Buitengebied van Nuenen, Richtlijn voor Ruimte voor Ruimte-initiatieven	2022 e.v.	september 2022	onbepaald
Omgevingsvisie Nuenen	2021 e.v.	september 2021	onbepaald
Vlekkenplan + Centrum Nuenen	2023 e.v.	september 2023	n.v.t.
Nota Duurzaamheid	2019-2023	december 2019	2025
Transitie Warmte voor de gemeente Nuenen	2021 e.v.	september 2021	2026
Regionale Energie Strategie (RES) 1.0 Metropoolregio Eindhoven	2022 e.v.	december 2021	onbepaald
Visie op Wonen, zorg en welzijn (woonzorgvisie)	2024-2040	oktober 2024	onbepaald

Wat gaan we daarvoor doen?

Passende huisvesting voor onze inwoners, waaronder jongeren, ouderen en specifieke doelgroepen waaronder Sinti en zorgbehoevenden

1. Meer nieuwe woningen voor de lokale vraag (voor o.a. jongeren, ouderen, Sinti en zorgbehoevenden)

Inmiddels hebben we diverse projecten voor deze doelgroepen in onze vastgestelde woningbouwplannen, uitgezonderd voor Sinti. Denk hierbij aan sociale koopwoningen in Nuenen West voor de jongeren en huurappartementen voor ouderen bij de Vinkenhofjes, waarbij er ook een gedeelte van de appartementen geschikt wordt voor mensen met een Wlz-indicatie. Daarnaast worden er aan de Berg 62 huurappartementen voor zowel jongeren als ouderen gerealiseerd.

Naast dat we de focus hebben op het daadwerkelijk realiseren van onze vastgestelde woningbouwplannen, werken we ook aan nieuwe plannen die zorgen voor extra woningen voor de bovengenoemde doelgroepen. Denk hierbij aan locaties als de Kloostertuin, Boschhoeve, Oranjebuurt, Lyndakkers, Refeling 60-74 etc. Appartementen worden levensloopbestendig opgeleverd, dus zijn zowel beschikbaar voor ouderen als jongeren.

Tot slot zoeken we in Nuenen West fase 1 en 2 naar circa 20 nieuwe plekken voor de huisvesting van Sinti. Daarnaast wordt bekeken of er mogelijkheden zijn van het toevoegen van een aantal standplaatsen op de Mieke Sandershof.

In 2025 is de publieke woningbouwmonitor gelanceerd. Hierop kunnen inwoners zien op welke plek er woningen bijkomen, voor welke doelgroep en in wat voor woningbouwsegment. Daarnaast is ook zichtbaar in welke fase dit project zich bevindt van initiatieffase tot aan realisatiefase. De publieke woningbouwmonitor kan in 2026 de bovengenoemde doelgroepen op weg helpen bij het vinden van woningbouwprojecten waar zij zich bijvoorbeeld op kunnen inschrijven.

2. Meer sociale huurwoningen

In 2026 doorlopen we de planologische procedure voor de Lyndakkers. Daarnaast zitten er enkele andere projecten met sociale huurwoningen in de pijplijn voor een planologische procedure, om de doelstelling zoals opgenomen in het programma wonen 2020-2030 - 'toevoegen 325 sociale huurwoningen tot en met 2030' - waar te maken. Denk hierbij aan projecten Kloostertuin, Nuenen West fase 1 bouwveld B en Boschhoeve.

Het plan voor de Vinkenhofjes is onherroepelijk en er wordt in 2026 gestart met de bouw. Via dit plan wordt een grote hoeveelheid sociale woningen (verdubbeling) toegevoegd aan de voorraad. Voor het project Oranjebuurt is de verwachting dat de bouw ook kan starten in 2026.

Daarnaast blijven wij, zoals als opgenomen in de raadsagenda, bij nieuwe woningbouwplannen het uitgangspunt hanteren dat minimaal 30 procent van de te bouwen woningen valt binnen de sociale prijsklasse. Ook onderzoeken wij de mogelijkheden voor het inzetten van subsidies zoals de Beethovenregeling om de sociale woningbouw te stimuleren. Daarnaast kunnen privaatrechtelijke personen die sociale huurwoningen realiseren maximaal € 7.500,- subsidie per sociale huurwoning aanvragen.

3. Meer woningen voor bijzondere doelgroepen die een vorm van zorg nodig hebben

De verwachting is dat de bouw van 33 zorgflats aan de Pastoor Aldenhuijsenstraat start in 2026.

Daarnaast start, zoals hierboven genoemd, de bouw van de Vinkenhofjes. Bij dit project worden er 40 woningen gerealiseerd die geschikt zijn voor het leveren van een volledig pakket thuiszorg (waarbij er zorg kan worden geleverd vergelijkbaar met de zorg in een zorginstelling).

Aan de Gulberg 3 worden 4 woongroepen met elk ruimte voor 8 personen gerealiseerd voor mensen met dementie.

Verder lopen er meerdere initiatieven voor het realiseren van zorgwoningen voor bijzondere doelgroepen. Met deze initiatieven voert de gemeente het gesprek om te bekijken waar en hoe hier invulling aan kan worden gegeven.

4. Betere woonomstandigheden op de woonwagenlocaties Kremersbos en Bosweg

In 2026 starten we de gefaseerde vervanging/plaatsing van nieuwe woonwagens op de locatie Bosweg. Verwachting is dat oplevering van de locatie plaatsvindt in Q4 van 2026. Parallel hieraan starten we in Q4 2025 met het opstellen van het projectplan voor de locatie Kremersbos en streven we naar een formeel raadsbesluit met bestuursopdracht voor deze locatie voor het einde van Q1 2026. Vanaf Q1 2026 starten we met de planning van de herontwikkeling Kremersbos. Dan kan ook pas een prognose worden gegeven over de tijdsplanning van dit project in 2026.

Wat gaan we daarvoor doen?

Zo energiezuinig en duurzaam mogelijke (bestaande) woningvoorraad, zodat inwoners zo lang mogelijk en comfortabel mogelijk in Nuenen kunnen blijven wonen

5. Meer duurzame bestaande woningen (o.a. energiezuiniger maken van bestaande woningen)

In 2026 gaan we verder met het stimuleren van huiseigenaren om hun woning energiezuiniger te maken. Door goede isolatie en ventilatie verbetert het wooncomfort, vermindert de CO₂-uitstoot en het energieverbruik, en worden woningen minder afhankelijk van aardgas. Zo gaan we verder met het project De Groene Zone Isoleren (DGZ-I) welke zowel de inwoners als de gemeente ontzorgt bij het verduurzamen van particuliere woningen. De doelgroep betreft oudere woningen (voor 1990) en er is speciaal aandacht voor huiseigenaren met energiearmoede.

In 2025 zijn we gestart met het opstellen van een Soorten Management Plan voor de hele gemeente waarmee we in 2026 de omgevingsvergunning bij de provincie kunnen aanvragen. Hiermee wordt isoleren van de bebouwde omgeving voor iedereen gemakkelijker en worden o.a. vogels en vleermuizen beschermd.

We blijven de No-regretmaatregelen verder onder de aandacht brengen bij onze inwoners voor het verduurzamen van hun woning. En we ondersteunen initiatieven van onze inwoners om naar gezamenlijke oplossingen te kijken binnen de energietransitie. Verder blijven we de Stimuleringslening waarmee particuliere woningeigenaren geld kunnen lenen om hun woning te verduurzamen voortzetten. Ook blijven we de Investeringssubsidie Duurzame Energie en Energiebesparing (ISDE) promoten.

In 2026 wordt de samenwerking met het Energie Huis Slim Wonen (EHSW) als energieloket voor onze inwoners doorgezet. Het EHSW zetten we in voor het ondersteunen en inzetten van vrijwillige energiecoaches die op een laagdrempelige manier voorlichting geven aan onze inwoners. Wel gaan we naar een model toewerken die meer doelgroepen en meer adviserende taken kan oppakken. We werken samen met woningcorporaties om acties in buurten en wijken te combineren.

In 2025 hebben we de nota Duurzaamheid & Klimaat 2025-2030 afgerond en ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad. Als de nota is vastgesteld, gaan we in 2026 werken aan een uitvoeringsprogramma. Ook gaan we in 2026 verder met de uitwerking van de transitievisie warmte in een warmteprogramma.

We gaan ondersteunings- en stimuleringsmaatregelen onderzoeken voor doe-het-zelvers, het aanleggen van zonnepanelen en het borgen van energierechtvaardigheid.

6. Meer levensloopbestendig woningen (bestaande en nieuwe)

In 2025 is het uitvoeringsprogramma voor de woonzorgvisie vastgesteld. Binnen dit uitvoeringsprogramma is opgenomen dat er wordt gestuurd op het toevoegen van geclusterde, levensloopbestendige woningen. Ook de publieke woningbouwmonitor geeft daar sturing in. Vanuit de monitor wordt een overzicht gemaakt van het aantal levensloopbestendige woningen die op de planning staan en hoe dit aansluit op de aantallen uit de woonzorgvisie.

In 2026 is er ook een inspiratiekader en programma van eisen opgesteld voor levensloopbestendige woningen. Het inspiratiekader geeft ontwikkelaars inspiratie voor levensloopbestendige woningen aan de hand van goede voorbeelden. Het programma van eisen geeft aan waar een woning (en de buitenruimte) minimaal aan moet voldoen om levensloopbestendig te zijn. Vanuit het programma Wonen geldt de eis dat alle nieuwbouwappartementen levensloopbestendig moeten zijn.

Tot slot blijven we de Stimuleringslening aanbieden. Met de Stimuleringslening kunnen woningeigenaren geld lenen om hun woning levensloopbestendig te maken. Verder voeren gemeente en seniorenorganisaties gesprekken met senioren over hun toekomstige huisvesting. Hierbij wordt gekeken welke stappen iemand kan nemen om er voor te zorgen dat zij of kunnen doorstromen, of hun woning levensloopbestendig kunnen inrichten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Nuenen behouden en ontwikkelen als leefbare woongemeente waarbij geen afbreuk wordt gedaan of waarbij een bijdrage wordt geleverd aan onze kernkwaliteiten (groen, dorps, rustig en gezellig)

7. Beter benutten van transformatie- en inbreidingskansen binnen de kernen Nuenen, Gerwen, Nederwetten en buurtschap Eeneind

In 2026 ronden we de aanbesteding voor de realisatie van de woningbouwontwikkeling Kloostertuin af en wordt de Bopa eerste fase (Buitenplanse omgevingsplanactiviteit, ruimtelijke onderbouwing op inrichtingsniveau) nader uitgewerkt tot een Bopa tweede fase (op ontwerpniveau).

Daarnaast staan in 2026 de planologische procedures op de planning voor projecten als Boschhoeve fase II, diverse woningbouwprojecten voor Gerwen en Nederwetten, Parkstraat-Voirt, Parkhof, Panta Rhei, De Smidse en Refeling 60. We hopen deze procedures positief te kunnen afronden, waarmee een belangrijk stap wordt gezet om tot realisatie te komen. Deze projecten leveren een bijdrage aan het beter benutten van inbreidingskansen.

In 2026 werken we de ambities die de raad in de omgevingsvisie heeft vastgesteld verder uit in omgevingsprogramma's. Het opstellen van omgevingsprogramma's is nieuw, omvangrijk en komt tot stand met participatie vanuit de samenleving en inbreng vanuit vakdisciplines uit zowel het ruimtelijke als het sociale domein. We hopen in 2026 het omgevingsprogramma Landelijk gebied te hebben afgerond en een start te hebben gemaakt met een tweede omgevingsprogramma. Dit vraagt middelen voor extern advies en extra ambtelijke capaciteit. Met het opstellen van omgevingsprogramma's willen we toekomstige ruimtelijke initiatieven meer integraal inkaderen, initiatiefnemers inspireren en planologische procedures bespoedigen. De Bouwgids wordt gebruikt als inspiratiebron en toetsingskader voor ruimtelijke initiatieven en bij het opstellen van de omgevingsprogramma's. We werken verder aan het gebiedsdekkend omgevingsplan dat in 2031 klaar moet zijn. Het deel voor kom Gerwen wordt in 2026 voorgelegd voor besluitvorming. Het opstellen van een omgevingsplan is een omvangrijke en ingewikkelde klus. Er moeten zeer veel (bestaande) regels worden omgezet. De bestaande bestemmingsplannen worden geïntegreerd met regels vanuit bijvoorbeeld milieu, de APV en de erfgoedverordening. Daarnaast moeten deze regels op een goede manier ontsloten worden in het nieuwe Digitaal Stelsel.

8. Meer investeren om de leefbaarheid in de kerkdorpen voor de toekomst te behouden

In 2026 werken we de conclusies uit de Haalbaarheidsstudie voor woningbouw in Gerwen en Nederwetten verder uit naar concrete plannen. Diverse locaties genoemd in die studie willen we tot ontwikkeling brengen in samenwerking met ontwikkelmaatschappij Ruimte-voor-Ruimte (RvR) met wie in september 2025 een samenwerkingsovereenkomst is getekend. Dit betekent dat een aantal woningbouwprojecten voor Gerwen en Nederwetten concreter gaan worden, wat bijdraagt aan de leefbaarheid van beide dorpen. We kijken ook gelet op de opgaven rondom de (regionale) schaa sprong die we hebben naar de gewenste volgordelijkheid van plannen, waarbij ook aandacht is voor mogelijkheden om tot ontwikkelingen te komen buiten het stedelijk gebied. Voor een aantal kansrijke locaties worden door RvR ruimtelijke procedures opgestart die we ook aan de raad willen voorleggen ter besluitvorming in 2026.

In Nederwetten is de bouw van Eikenhof gestart in 2025. Naar verwachting worden de woningen in 2026 opgeleverd.

9. Het erfgoed in het centrum van Nuenen beter beleefbaar maken

Uit de omgevingsvisie is de eigenheid van Nuenen duidelijk naar voren gekomen en daarmee ook het bestaande erfgoed van Nuenen. Bij ruimtelijke ontwikkelingen nemen we erfgoed mee in de ruimtelijke analyse van een gebied. In programma 7 wordt verder ingegaan wat er op het gebied van erfgoed in 2026 wordt opgepakt.

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

Metropoolregio Eindhoven (MRE)

In 2023 is in de regio de Woondeal Zuidoost-Brabant ondertekend door het Rijk, de Provincie, woningcorporaties en de MRE-gemeenten. Op MRE niveau wordt regie gevoerd op het uitvoeren van deze Woondeal. Deze Woondeal is in 2025 herijkt met de opgave vanuit de Beethovendeal, namelijk regionaal vóór 2030 17.000 extra woningen en 2.280 onzelfstandige studenteneenheden toevoegen, bovenop de bestaande Woondeal uit 2023. Vanuit de Beethovendeal is er in 2025 een subsidieregeling opgezet om woningbouw te versnellen, hiervoor is eind 2025 door de gemeente Nuenen een aanvraag ingediend. Ook in 2026 wordt geïnventariseerd welke woningbouwprojecten vanuit Nuenen in aanmerking komen voor een bijdrage vanuit de VEX- of GREX-subsidieregeling. Daarnaast is in 2025 de regionale publieke woningbouwmonitor gepubliceerd. Hierop kunnen inwoners (en andere geïnteresseerden) zien welke woningbouwprojecten er lopen in Nuenen en de andere regiogemeenten. In 2026 wordt deze monitor regelmatig geactualiseerd.

Beleidsindicatoren

Naam	Indicator	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Nieuwbouw woningen *	aantal per 1.000 woningen	9	7	9
Realisatie nieuwbouw woningen**	aantal nieuwbouwwoningen dat gereed is gemeld	93	75	95
Sociale huurwoningen	totaal aantal (doel: 1.963 in 2030)	1.694	1644***	1680
Sociale huurwoningen voor jongeren tot 23 jaar**	aantal huurwoningen voor jongeren tot 23 jaar (doel: minimaal 84 in 2030)	94	84	84
Woningen in een intramurale zorgsetting**	toename aantal woning in intramurale zorgsetting vanaf 2020 (doel: 46 extra woningen in 2030)	24	0	24
Woonruimte voor uitstroom vanuit beschermd wonen**	toename aantal woonruimten voor beschermd wonen vanaf 2020	0	0	6
Woonruimte/standplaatsen voor Sinti**	toename aantal woonruimten/standplaatsen voor Sinti vanaf 2020 (doel: 43 extra woonruimten/standplaatsen in 2030)	0	4	4
Woonruimte voor arbeidsmigranten**	toename aantal woonruimten voor arbeidsmigranten vanaf 2020 (doel: minimaal 140 extra woonruimten in 2030)	0	0	0
Realisatie sociale koopwoningen**	aantal nieuwe sociale koopwoningen dat gereed is gemeld vanaf 2020 (doel: 400 extra sociale koopwoningen in 2030)	15	0	20
Gemiddelde inschrijvingsduur sociale huurwoningen**	gemiddelde inschrijvingsduur bij verhuring in jaren (doel: lager dan 7,3 in 2030)	NB	7,7	10
Slagingskans sociale huurwoning**	aantal verhuringen in sociale sector gedeeld door aantal actief woningzoekenden in sociale huursector in % (doel: slagingskans groter dan 1% in 2030)	NB	1,1	1
Levensloopbestendige woningen nabij voorzieningen**	aantal nieuwe levensloopbestendige woningen nabij voorzieningen (centrum, Kernkwartier) dat gereed is gemeld vanaf 2020 (doel: 150 extra levensloopbestendige woningen in 2030)	0	37	41
Duurzame woningvoorraad**	% woningen met label A of B ten opzichte van het totaal aantal woningen waarvoor een energielabel is afgegeven (doel: 60% in 2030)	58	65	65
Niet-duurzame woningvoorraad**	% woningen met label E of slechter ten opzichte van totaal aantal woningen waarvoor een energielabel is afgegeven (doel: 0% in 2030)	7	5	2
Duurzame woningvoorraad corporaties**	% woningen met label A ten opzichte van de totaal aantal woningen in eigendom van woningcorporaties (doel: 100% in 2030)	54	50	55
Woningen met geregistreerde zonnepanelen**	% woningen met geregistreerde zonnepanelen ten opzichte van totaal aantal woningen	50	35	50

* verplichte indicator op grond van BBV

** in 2023 voor het eerst opgenomen

*** daling komt door geplande sloop Vinkenhofjes en Oranjebuurt

Wat gaat het kosten?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo wordt weergegeven als negatief als er meer lasten zijn dan baten en positief als er meer baten zijn dan lasten.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
0.10 Mutaties reserves programma 5	941	1.016	175	175	175	175
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	277	217	110	110	110	110
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	54	0	0	0	0
7.5 Begraafplaatsen	145	260	361	361	360	360
8.1 Ruimte en leefomgeving	2.153	1.691	1.874	1.822	1.745	1.745
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	8.017	6.372	29.145	4.875	4.955	5.020
8.3 Wonen en bouwen	2.131	1.404	1.261	1.341	1.730	1.724
Totaal Lasten	13.664	11.013	32.926	8.685	9.076	9.135
Baten						
0.10 Mutaties reserves programma 5	412	1.061	222	218	146	146
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	99	182	182	182	182	182
7.5 Begraafplaatsen	242	280	280	280	280	280
8.1 Ruimte en leefomgeving	697	0	0	0	0	0
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	8.369	6.547	29.320	5.050	5.130	5.195
8.3 Wonen en bouwen	1.058	774	799	799	799	799
Totaal Baten	10.877	8.844	30.802	6.529	6.536	6.602
Saldo (baten -/- lasten)	-2.787	-2.169	-2.124	-2.156	-2.539	-2.533

Voorgestelde aanpassingen

Onderstaand de voorgestelde budgetaanpassingen van dit programma. Bedragen zijn in € waarbij negatieve bedragen een nadeel zijn en positieve bedragen een voordeel.

5. Wonen & Leefomgeving	2026	2027	2028	2029
Autonome ontwikkelingen				
1. Actualisatie kapitaallasten Bosweg (2027)	0	346.000	0	0
2. Kleine wijzigingen en indexering ten laste van stelpost inflatie	-20.454	-20.454	-20.454	-20.454
Totaal programma 5	-20.454	325.546	-20.454	-20.454

Toelichtingen

Autonome ontwikkelingen

1. Actualisatie kapitaallasten Bosweg (Kadernota 2026)

Oplevering verwacht in 2027, afschrijving start pas in 2028; in de begroting 2025-2028 waren we uitgegaan van start vanaf 2027.

2. Kleine wijzigingen en indexering ten laste van stelpost inflatie

Verloopt budgettair neutraal, zie ook programma 8.

Programma 6. Ruimtelijk beheer, Milieu & Verkeer

Portefeuillehouder(s)

S. Löwik en P. Kok

Wat willen we bereiken?

Beoogd maatschappelijk effect	Doelstellingen
Nuenen behouden en ontwikkelen als leefbare woongemeente waarbij geen afbreuk wordt gedaan of waarbij een bijdrage wordt geleverd aan onze kernkwaliteiten (groen, dorps, rustig en gezellig).	1. Hogere kwaliteit van de groene woonomgeving
	2. Hogere kwaliteit van onze natuurwaarden
	3. Minder wateroverlast als gevolg van ernstige regenval op de plekken die daarvoor gevoelig zijn
	4. Meer regenwater in het gebied bufferen onder meer om de grondwaterstand positief te beïnvloeden
	5. Verkeersveiliger woon- en leefomgeving
Robuuste en biodiverse groenstructuren	6. Meer ruimte voor spelen, bewegen en ontmoeten voor alle leeftijden
	7. Betere bescherming van waardevolle groenstructuren
	8. Meer biodiversiteit
Borgen van de bereikbaarheid	9. Meer middelen en capaciteit beschikbaar stellen om uitvoering te kunnen geven aan voorkeursvariant van de Bundelroutes
Bevorderen van een gezonde leefomgeving	10. Betere luchtkwaliteit en minder geluidshinder
Bewustwording van hergebruik van spullen	11. Meer stimuleren van afval scheiden en hergebruik

Relevante beleidsnota's in dit programma

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Beleidsplan Openbare verlichting 2018-2027	2018 - 2027	juli 2017	eind 2027
Beheerplan Wegen 2022-2026	2022 - 2026	maart 2021	2026
verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2023	2019 - 2023	december 2018	2026
Subsidieverordening afkoppelen hemelwater	2021 e.v.	november 2024	onbepaald
Verordening Ondergrondse Infrastructuur	2015 e.v.	februari 2015	onbepaald
Beleidsplan Spelen en bewegen	2017 - 2020	juli 2017	onbepaald
Groenbeheerplan	2020 - 2026	december 2019	2027
Bomenbeleidsplan	2017 - 2031	februari 2017	2031
Groenstructuurplan	2011 - 2020	november 2010	onbepaald
Beheerplan gemeentebossen	2023 - 2028	mei 2017 (vastgesteld door het college)	2028
Biodiversiteitsplan	-	-	2025
Mobiliteitsvisie Nuenen, uit te werken in beleidsmodules	2018 e.v.	december 2017	onbepaald
Beleidsmodules per vervoerswijze (uitwerking Mobiliteitsvisie)	2019 e.v.	december 2019	onbepaald
Businesscase 2024 - 2028 Blink	2024-2028	begin 2024 (vastgesteld door AB Blink)	onbepaald
Afvalstoffenverordening Nuenen 2016	onbepaald	maart 2016	onbepaald
Grondstoffenplan 2026 - 2030	2026 - 2030	-	eind 2026
Beheerplan Civiele kunstwerken	2025 - 2034	juli 2025 (vastgesteld door het college)	2034 (vaststelling door het college)
Nota bodembeheer en Nota bodembeheer PFAS	2021 e.v.	juli 2021	onbepaald
Regionale Energie Strategie (RES) 1.0 Metropoolregio Eindhoven	2022 e.v.	december 2021	onbepaald
Beleid grootschalige opwek zonne- en windenergie	2023	juni 2023	eind 2026
Voorkeursalternatief studie (verkeers)leefbaarheid en bereikbaarheid Bundelroutes Nuenen	2021	november 2021	onbepaald
Beheerplan speelvoorzieningen	2011-2020	januari 2011	2025

Wat gaan we daarvoor doen?

Nuenen behouden en ontwikkelen als leefbare woongemeente waarbij geen afbreuk wordt gedaan of waarbij een bijdrage wordt geleverd aan onze kernkwaliteiten (groen, dorps, rustig en gezellig).

1. Hogere kwaliteit van de (groene) woonomgeving

In 2026 starten we met het opstellen van een nieuw groenbeheerplan. Dit plan zorgt ervoor dat het openbaar groen in Nuenen duurzaam wordt onderhouden en in goede staat blijft. Daarbij streven we dat gebruik, beleving en ecologische waarde van het openbaar groen met elkaar in balans zijn. We gebruiken onze investeringsbudgetten voor de herinrichting en reconstructies van beplanting in wijken. Ook planten we gekapte bomen opnieuw aan, waarbij we zorgvuldig kiezen voor soorten die passen in de omgeving en bijdragen aan een toekomstbestendige leefomgeving. Bij nieuwbouw- en herontwikkelingsprojecten zetten we in op variatie in plant- en bomensoorten en leggen we de nadruk op inheemse flora.

2. Hogere kwaliteit van onze natuurwaarden

In het projectgebied van Dommeldal uit de Verf ronden we in 2026 het hydrologisch onderzoek af zodat gewerkt kan gaan worden aan inrichtingsplannen voor het Natuur Netwerk Brabant. Als eerste komt het gebied ten zuiden van Eeneind en het Dommelpark aan de beurt.

De ecologische verbindingszone Beekse Loop Zuid (ten noorden van Wilhelminakanaal) gaan we in samenwerking met Waterschap de Dommel inrichten.

In 2026 bekijken we wat de bijdrage van Nuenen kan zijn voor het focusprogramma Brabant Behaagt van het Van Gogh Nationaal Park na het afronden van de pilotgebieden in Best en Oirschot. De doelstelling is om het landelijk gebied te versterken met hagen.

3. Minder wateroverlast als gevolg van ernstige regenval op de plekken die daarvoor gevoelig zijn

In 2026/2027 leggen we in de Brabantring een hemelwaterleiding aan. Deze is enerzijds bedoeld voor de opvang van hemelwater van de Brabantring. Belangrijker is echter dat we hiermee een verbinding kunnen leggen naar de wijk Heikampen. In het project nemen we ook het gedeelte van Heikampen mee, dat op basis van de klimaatstresstesten het grootste risico heeft op wateroverlast.

Verder pakken we in 2026 de overlast aan die veroorzaakt wordt vanuit het vuilwaterstelsel Eeneind. Daarmee verkleinen we risico's op overlast bij diverse bedrijven op het industrieterrein.

4. Meer regenwater in het gebied bufferen onder meer om grondwaterstand positief te beïnvloeden

De mogelijkheden voor subsidie op het afkoppelen van verhard oppervlak blijven bestaan. Met diverse acties blijven we de bekendheid van de subsidie vergroten.

Verder leggen we naast de Collseweg een hemelwaterbuffer aan. Deze is enerzijds bedoeld om wateroverlast op de Collseweg te verminderen. Anderzijds kan het water vanuit de hemelwaterbuffer deels in de grond infiltreren.

5. Verkeersveiligere woon- en leefomgeving

De aanpak van verkeersveiligheid krijgt op verschillende manieren aandacht. Duurzaam Veilig is het leidende principe bij alle projecten, bij de inrichting van de openbare ruimte en het gebruik daarvan. Om de inzet van middelen beter toe te kunnen spitsen op daadwerkelijke knelpunten is in 2025 gestart met de actualisatie van het verkeersveiligheidsbeleid. De uitgevoerde analyse van de beschikbare data (ongevallen, intensiteiten, snelheden) geeft inzicht in de prioriteiten (voormalige top-16). De aanpak van de meest verkeersonveilige locaties (o.a. Europalaan/ Kapperdoesweg en de route door Gerwen) vergt investeringen waarin de begroting nu niet voorziet. In 2025-2026 worden eerst de benodigde investeringen en subsidiemogelijkheden (SPV) inzichtelijk gemaakt waarbij de raad in de gelegenheid gesteld wordt prioriteiten te stellen en middelen ter beschikking te stellen. Voor kleine maatregelen is jaarlijks budget aanwezig in de begroting. De reconstructie van de Brabantring staat gepland voor 2026/2027. Daarbij wordt ook de aanleg van de hemelwaterleiding meegenomen. We stellen in 2025/ 2026 parkeerbeleid op, om te beginnen voor het Nuenense centrum. Ook in 2026 besteden we specifieke aandacht aan verkeersveiligheid rondom scholen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Robuuste en biodiverse groenstructuren

6. Meer ruimte voor spelen, bewegen en ontmoeten voor alle leeftijden

We continueren de uitvoering van het beleidsplan Spelen en Bewegen. In 2025 zijn we gestart met de wijk Refelingse Erven en omgeving. Naar verwachting is deze wijk medio 2026 gereed. Hierna wordt het tweede deel van Nuenen-Oost opgepakt.

7. Betere bescherming van waardevolle groenstructuren

In 2026 zetten we in op het behoud en de bescherming van waardevolle groenstructuren in Nuenen. In de eerste helft van 2026 leveren we de geactualiseerde waardevolle bomenbestanden aan.

Daarnaast zetten we belangrijke stappen om het cultuurhistorisch waardevolle groen in het landelijk gebied te beschermen. Dit doen we door deze groenstructuren op te nemen in het omgevingsprogramma voor het landelijk gebied, dat in 2026 van start gaat.

Ook het in stand houden van het bomenbestand blijft een belangrijk aandachtspunt. Bomen die het einde van hun levensduur bereiken, vervangen we door nieuwe bomen. Bij de herplant kijken we zorgvuldig naar locaties waar bomen duurzaam kunnen groeien en op langere termijn nog steeds beeldbepalend kunnen zijn. Daarnaast dienen de bomen een bijdrage te leveren aan klimaatadaptatie en de biodiversiteit. Deze werkzaamheden worden gefinancierd uit het bestaande budget voor kap en herplant van bomen.

8. Meer biodiversiteit

In 2026 zetten we in op de uitvoering van het biodiversiteitsplan. Dit plan vormt de basis voor het herstellen, versterken en verbinden van de biodiversiteit in zowel stedelijk als landelijk gebied. Hierbij werken we aan de volgende ambities:

1. Het herstellen, versterken en verbinden van bestaande natuurgebieden.
2. Het creëren van een veerkrachtig ecosysteem in zowel stedelijk als landelijk gebied.
3. Het stimuleren van bewustwording onder inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en de gemeentelijke organisatie over het belang van biodiversiteit.
4. Werken aan biodiversiteit bij inrichting en beheer van de openbare ruimte, waarbij klimaatbestendigheid en ecologische veerkracht gebundeld worden.

De uitvoering van het plan wordt geborgd in de omgevingsprogramma's die vanaf nu gerealiseerd worden. Biodiversiteit wordt in deze programma's een vaste centrale pijler. Verder wordt in 2026 het kennisdocument Basiskwaliteit Natuur opgezet, waarin populaties worden bepaald die gemonitord gaan worden.

We gaan werken aan het realiseren van ecologische verbindingzones in samenspraak met Waterschap de Dommel en het borgen van de biodiversiteit in nieuwbouw- en herontwikkelingsprojecten. Ook zetten we het overleg tussen natuurorganisaties en terreinbeherende organisaties voort om elkaar te informeren en stimuleren om te werken aan biodiversiteit.

Wat gaan we daarvoor doen?

Borgen van de bereikbaarheid, behouden en waar mogelijk verbeteren van de leefbaarheid en verbeteren van de omgevingskwaliteit

9. Meer middelen en capaciteit beschikbaar stellen om uitvoering te kunnen geven aan de voorkeursvariant van de Bundelroutes

Komende jaren wordt gewerkt aan het maatregelenpakket voor (verkeers)leefbaarheid en bereikbaarheid, de projecten VKA Bundelroutes waartoe de gemeenteraad in november 2021 heeft besloten. De begroting bevat de middelen die nodig zijn om de komende 4 tot 5 jaar de projecten voor te bereiden en te realiseren.

In 2025 zijn we gestart met de voorbereiding van cluster Zuid. Dit betreft het verlagen van de snelheid van de Smits van Oyenlaan (bv door versmalling naar 2 x 1 rijstrook), een geluidwerende voorziening langs een deel van de A270 en het openstellen van de busbanen Geldropsedijk – N270. Het proces van participatie en ontwerp is gericht op een raadsvoorstel begin 2026 en realisatie van deze projecten in 2026 en 2027.

De komende jaren worden ook de andere VKA-projecten (cluster Midden en Noord) opgepakt. Het betreft de aanpassingen van de Smits van Oyenlaan, een P+R/ dorpse hub bij Gerwen en de snelfietsroute Gemert – Eindhoven.

Het totale maatregelenpakket zorgt ervoor dat de leefbaarheid (lucht en geluid) in de gemeente verbetert of voorkomt dat deze verslechtert. Met het VKA wordt optimaal ingezet op het faciliteren van fietsgebruik en openbaar vervoer om zodoende de groei van autoverkeer te temperen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bevorderen van een gezonde leefomgeving

10. Betere luchtkwaliteit en minder geluidshinder

In 2026 (tot 2030) gaan we de deelname aan het regionaal meetnet voorzetten. Met het regionaal meetnet (ILM 3.0) wordt in de regio Zuidoost-Brabant de luchtkwaliteit gemeten. Het regionaal meetnet is zo ingericht dat een goed beeld ontstaat van de luchtkwaliteit in heel de regio Zuidoost-Brabant. De kennis die wordt opgedaan, kan uiteindelijk leiden tot beleid voor een gezondere samenleving. Meetkasten (circa 50) meten 'realtime' stikstofdioxide en fijnstof.

Onze bodemkwaliteitskaart gaan we in 2026 actualiseren. De bodemkwaliteitskaart moet namelijk iedere 5 jaar worden geactualiseerd op basis van nieuwe bodemonderzoeken. Als dat niet gebeurt, kan de bodemkwaliteitskaart niet meer als erkend bewijsmiddel gebruikt worden voor grondverzet, bepalen veiligheidsklassen, onderbouwing van historisch onderzoek etc. PFAS wordt ook in de geactualiseerde kaart meegenomen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bewustwording van hergebruik van spullen.

11. Meer stimuleren van afvalscheiding en het hergebruik

In de loop van 2026 nemen we u mee in de totstandkoming van het Grondstoffenplan. Dit is een beleidsplan waarin doelen worden geformuleerd ten aanzien van onder meer de reductie van de hoeveelheid huishoudelijk restafval en de wijze waarop die doelen behaald kunnen worden. Het gaat daarbij om een balans tussen de service aan onze inwoners, de totale kosten van inzameling, transport en verwerking van huishoudelijk afval en de milieuwinst (de zgn. "afvaldriehoek"). De in 2025 gehouden gemeentebrede enquête wordt uiteraard ook hierin meegenomen. Vanzelfsprekend wordt ook Blink betrokken bij de voorbereiding van het plan en uiteraard bij de uitvoering. De planning is om dit plan eind 2026 aan u voor te leggen.

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

BLINK

Onze gemeente werkt in de Gemeenschappelijke Regeling Blink samen met 8 andere gemeenten aan het doelmatig uitvoeren van de afvalinzameling en de reinigingstaken. Ook verzorgt Blink het beheer van de milieustraat en het transport en verwerking van de daar vrijkomende afvalstoffen. Blink draagt onder meer bij aan onze doelstellingen op het gebied van het stimuleren van afvalscheiding en bevorderen van hergebruik.

Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)

De ODZOB voert onder regie van de gemeente alle milieutaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) uit. Hiervoor wordt jaarlijks een werkprogramma afgesproken. De basis van het werkprogramma komt voort uit een regionale overeenkomst waarbinnen voor de deelnemende gemeenten dezelfde kaders gelden.

De ODZOB wordt ook ingezet voor sectorale adviestaken, zoals bodem, geluid, lucht, asbest etc. Deze zijn in veel gevallen gelieerd aan ruimtelijke ontwikkelingen en de verschillende bouwprojecten in Nuenen. Ook voor de omgevingsprogramma's en -plannen is input vanuit de ODZOB nodig.

Metropoolregio Eindhoven (MRE)

Binnen de Metropoolregio Eindhoven (MRE) werken we samen onder andere aan (sub)regionale opgaven op het gebied Mobiliteit. Om de bereikbaarheid in de Brainportregio te verbeteren zijn er afspraken gemaakt met het Rijk, de Provincie en de regio over het maatregelenpakket Bereikbaarheid Brainport (ook wel bekend onder KTM1-pakket) en de bekostiging daarvan. Daarnaast zijn in de Beethovendeal ook afspraken gemaakt over mobiliteitsmaatregelen (o.a. KTM 2-pakket). De verwachting is dat eind 2025 vast komt te staan welke maatregelen een bijdrage ontvangen uit de Beethovengelden. Voor regionale projecten is afgesproken dat alle 21 MRE-gemeenten een bijdrage doen na rato van aantal inwoners in het kader van cofinanciering. In 2026 wordt bekend welke bijdrage vanuit onze gemeente wordt verwacht aan KTM2-maatregelen. Daarnaast is in 2025 het MIRT-onderzoek geactualiseerd. In 2026 moet dit een verdere doorvertaling krijgen.

Beleidsindicatoren

Naam	Indicator	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Fijn huishoudelijk restafval*	KG per inwoner	63	63	63

* verplichte indicator op grond van BBV

Wat gaat het kosten?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo wordt weergegeven als negatief als er meer lasten zijn dan baten en positief als er meer baten zijn dan lasten.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
0.10 Mutaties reserves programma 6	820	10	0	0	0	0
2.1 Verkeer en vervoer	3.935	3.745	3.986	4.010	3.968	4.214
2.2 Parkeren	30	114	107	30	30	30
2.5 Openbaar vervoer	15	29	28	28	28	28
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.829	2.688	2.891	2.959	3.026	3.095
7.2 Riolering	866	672	590	812	1.058	1.341
7.3 Afval	2.732	2.750	2.756	2.893	3.030	3.180
7.4 Milieubeheer	1.105	1.064	992	958	855	420
Totaal Lasten	12.332	11.072	11.350	11.689	11.996	12.308
Baten						
0.10 Mutaties reserves programma 6	441	168	187	112	12	12
2.1 Verkeer en vervoer	406	178	102	102	102	102
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4	0	0	0	0	0
7.2 Riolering	2.049	2.222	2.298	2.531	2.787	3.068
7.3 Afval	3.870	3.768	3.900	4.039	4.183	4.333
7.4 Milieubeheer	644	462	454	454	454	19
Totaal Baten	7.413	6.798	6.942	7.239	7.539	7.534
Saldo (baten -/- lasten)	-4.919	-4.274	-4.408	-4.451	-4.457	-4.774

Voorgestelde aanpassingen

Onderstaand de voorgestelde budgetaanpassingen van dit programma. Bedragen zijn in € waarbij negatieve bedragen een nadeel zijn en positieve bedragen een voordeel.

6. Ruimtelijk beheer, Milieu & Verkeer	2026	2027	2028	2029
Autonome ontwikkelingen				
1. Extra middelen ODZOB	-17.918	-17.918	-17.918	-17.918
2. Onderhoud openbaar groen (tariefsverhoging)	-85.000	-85.000	-85.000	-85.000
3. Onderhoud groen areaaluitbreiding (zie ook P8)	-50.000	-100.000	-150.000	-200.000
4. Onderhoud groen Slotpark N-W (zie ook P8)	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
5. Brainport 2029 (bestaande afspraken regionale mobiliteit)	0	0	0	-145.406
Nieuw beleid				
1. Kapitaallasten nieuwe investeringen 2026-2029 (zie ook P4)	0	0	0	0
2. Beethoven bijdrage	PM	PM	PM	PM
Totaal programma 6	-212.918	-262.918	-312.918	-508.324

Toelichtingen

Autonome ontwikkelingen

1. ODZOB (Kadernota 2026)

De begroting is bijgesteld naar de vastgestelde begroting 2026 van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB).

2. t/m 4. Onderhoud openbaar groen (Kadernota 2026)

We willen structureel voldoende budget reserveren voor het onderhoud van het openbaar groen, zodat bomen, gras en beplanting blijven voldoen aan het gewenste kwaliteitsniveau. We houden hierbij rekening met prijsstijgingen en uitbreiding van areaal door ruimtelijke ontwikkelingen. Ook nieuwe groenvoorzieningen, zoals in uitbreidingswijken, worden vanaf de aanleg structureel meegenomen in de begroting. We streven naar een realistische raming die aansluit bij de werkelijke kostenontwikkeling. Een deel van de benodigde middelen vangen we op via de bestaande stelpost voor indexerings. Ook kan een gedeelte van de meerkosten worden gedekt uit de stelpost areaaluitbreiding.

- Slotpark Nuenen West

Als we het park niet onderhouden vindt er wildgroei plaats. Dit park is de "parel" van Nuenen West.

5. Brainport 2029, bestaande afspraken regionale mobiliteit (Kadernota 2026)

Bestaande Brainport-afspraken (kortetermijnmaatregelen hub en knoop Eindhoven) waarvan de bedragen tot en met 2028 al in de begroting waren opgenomen, het bedrag vanaf 2029 is hoger.

Nieuw beleid

1. Kapitaallasten nieuwe investeringen (Kadernota 2026)

Kapitaallasten van vervangingsinvesteringen speelvoorzieningen en bruggen.

2. Beethoven bijdrage (Kadernota 2026)

Regionale bijdragen aan de Beethoven-projecten zullen financiële gevolgen hebben voor alle regiogemeenten. De bijdragen kunnen tweeledig zijn:

- bijdrage per inwoner voor projecten met regionaal belang;
- bijdrage als cofinanciering (50%) voor projecten die wij aandragen vanuit Nuenen.

Op dit moment is nog niet duidelijk hoe hoog de bijdragen zullen zijn.

Programma 7. Economie, Toerisme & Recreatie

Portefeuillehouder(s)

B. van Stiphout, S. Löwik en P. Kok

Wat willen we bereiken?

Beoogd maatschappelijk effect	Doelstellingen
Toekomst bestendig centrum	1. Levendiger, aantrekkelijker en compacter maken van het centrum
Duurzame bedrijventerreinen	2. Duurzamere bedrijventerreinen en bedrijvigheid
Vrijtijdsbesteding in balans	3. Meer toeristische aantrekkingskracht
Natuurlijke en economische kwaliteit in het buitengebied	4. Hogere kwaliteit van het natuurinclusief agrarisch landschap
	5. Betere ondersteuning aan agrarische ondernemers bij omschakeling en/of nevenfuncties bij hun bedrijf

Relevante beleidsnota's in dit programma

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Intergemeentelijke structuurvisie Rijk van Dommel en Aa	2011 e.v.	juli 2011	n.v.t.
Detailhandelsvisie Stedelijk Gebied Eindhoven	2023 e.v.	oktober 2023	onbepaald
Vlekkenplan + Centrum Nuenen 2023	2023 e.v.	september 2023	n.v.t.
Regionale programmering bedrijventerrein Stedelijk Gebied Eindhoven	2024 e.v.	december 2024	onbepaald
Verordening reclamebelasting	jaarlijks	november 2024	november 2025
Structuurvisie ruimtelijke beeldkwaliteit kern Nuenen - De Wereld van Van Gogh	2019 e.v.	februari 2020	n.v.t.
Toekomststrategie "Groots, een hoogstaand en toegankelijk voorzieningen aanbod in het Stedelijk Gebied Eindhoven"	2021 e.v.	juli 2021	n.v.t.
Omgevingsvisie Nuenen	2021 e.v.	september 2021	onbepaald
Nota Duurzaamheid	2019-2023	december 2019	2025
Transitievisie Warmte voor de gemeente Nuenen	2021 e.v.	september 2021	2026
Regionale Energie Strategie (RES) 1.0 Metropoolregio Eindhoven	2022 e.v.	december 2021	onbepaald
Beleidsnota Erfgoed 'Bouwstenen voor de toekomst'	2023 e.v.	oktober 2023	onbepaald

Wat gaan we daarvoor doen?

Toekomst bestendig centrum

1. Levendiger, aantrekkelijker en compacter maken van het centrum

In 2026 blijven we ons inzetten voor de versterking van het centrum. Het Vlekkenplan+ vormt hiervoor het kader. In goede gesprekken met vastgoedeigenaren en ontwikkelende partijen worden hun ideeën verkend, waarbij het Vlekkenplan+ als uitgangspunt geldt. De gemeente neemt een faciliterende rol op zich, vanuit de overtuiging dat een levendig centrum bijdraagt aan een sterk woon- en leefklimaat. In 2026 krijgt de ontwikkeling in het gebied Parkstraat en omgeving meer vorm. Ontwikkelende partijen hebben hiervoor in 2025 de samenwerking gezocht en deze samenwerking krijgt in 2026 vervolg.

Hierbij wordt expliciete aandacht besteed aan de verkeers- en parkeersituatie. De verdere uitwerking hiervan is ook onderdeel van het Omgevingsprogramma Centrum, waarin de gezamenlijke ambities en ruimtelijke keuzes worden vastgelegd.

De samenwerking met Stichting Centrummanagement Nuenen wordt gecontinueerd en blijft van waarde voor de afstemming tussen ondernemers, gemeente en andere betrokken partijen. De rol van de centrummanager blijkt van grote waarde voor de ondernemers.

Wat gaan we daarvoor doen?

Duurzame bedrijventerreinen

2. Duurzamere bedrijventerreinen en bedrijvigheid

Een krachtig lokaal ondernemersklimaat vraagt om bedrijventerreinen die meegroeien met de maatschappelijke opgaven. Ook regionaal wordt voortgebouwd op de eerder vastgestelde programmering werklocaties. De nadruk ligt op het versterken, intensiveren en verduurzamen van bestaande terreinen. In 2025 hebben wij een intensiveringsonderzoek uitgevoerd. In 2026 bekijken we welke aanknopingspunten de resultaten bieden voor een vervolg, in afstemming met lopende ontwikkelingen.

Hoewel de formele structuur van een overkoepelende parkmanagementorganisatie in Nuenen in 2025 is beëindigd, blijven we inspelen op signalen en behoeften vanuit ondernemers. Om de samenwerking met ondernemers te versterken, organiseerden we in 2025 een bijeenkomst en introduceerden we een nieuwsbrief. Deze lijn zetten we in 2026 voort. Afhankelijk van concrete ontwikkelingen bekijken we of en hoe hieraan een passend vervolg wordt gegeven.

Voor Eeneind West is in 2025 door de gemeente Nuenen een omgevingsvergunning verleend. In 2026 volgen we de verdere juridische en beleidsmatige voortgang nauwgezet, mede in het licht van de ontwikkelingen rond stikstof op provinciaal en landelijk niveau.

In 2026 geven we ook verdere invulling aan het uitvoeringsprogramma 'Duurzame bedrijvigheid', waarbij we samen met ondernemers zoeken naar gerichte maatregelen op het gebied van energiebesparing, duurzame opwekking, circulariteit en klimaatadaptatie. Zo werken we aan een toekomstbestendige en veerkrachtige inrichting.

De inzet van een Energiehub regisseur voor de haalbaarheidsstudie naar een Energiehub vormt hierin een belangrijke leeromgeving voor collectieve energietoepassingen en samenwerking op terreinniveau om de problemen van netcongestie te beperken.

Tot slot bekijken we in 2026, mede op basis van de ervaringen met het Omgevingsprogramma Landelijk Gebied, welke vervolgstap het meest passend is binnen de bredere gebiedsgerichte aanpak. Daarbij wordt een keuze gemaakt voor de verdere ontwikkeling van het Omgevingsprogramma Berkenbos of het Omgevingsprogramma Centrum.

Wat gaan we daarvoor doen?

Vrijtijdsbesteding in balans

3. Meer toeristische aantrekkingskracht

Het opstellen van een evenementenbeleid krijgt in 2026 verdere invulling. Het doel is een helder en zorgvuldig kader te ontwikkelen dat richting geeft aan het lokale evenementenaanbod en de locaties waar deze plaatsvinden, zodat organisatoren, inwoners en partners duidelijkheid krijgen over wat past bij de schaal, draagkracht en identiteit van Nuenen.

In 2026 geven we verdere uitvoering aan het erfgoedbeleid dat eind 2023 is vastgesteld. Voor meerdere locaties en gebouwen met een hoge archeologische verwachting voeren we gericht onderzoek uit.

Ten aanzien van de wederopbouw- en Post-65-gebouwen richten we ons op vervolgonderzoek en mogelijke aanwijzing als gemeentelijk monument, om sloop te voorkomen voordat de cultuurhistorische waarde is vastgesteld. Dit sluit aan bij het landelijke beleid van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), die benadrukt dat de waarde van deze gebouwen vaak wordt onderschat. Concrete projecten in 2026 zijn:

- De Rietmussen aan de Dommel: archeologisch onderzoek naar een vermoedelijke Romeinse tempel;
- De begraafplaats bij de oude toren aan de Tomakker: onderzoek, herstel en – indien mogelijk – openstelling voor publiek;
- Hooidonk: vervolgonderzoek naar het voormalige klooster op deze locatie.

Daarnaast starten we met het vastleggen van immaterieel erfgoed. Hiervoor wordt structureel een budget van € 50.000 per jaar gereserveerd.

In 2026 gaat de Metropoolregio Eindhoven gronden overdragen aan initiatiefnemers met ontwikkelingen die passen binnen de ontwikkelvisie van Landgoed Gulbergen. Als gemeente laten we deze toetsen aan de door de raad vastgestelde ontwikkelrichting, de omgevingsvisie en het omgevingsplan.

Wat gaan we daarvoor doen?

Natuurlijke en economische kwaliteit in het buitengebied

4. Hogere kwaliteit van het natuur-inclusief agrarisch landschap

Binnen het Van Gogh Nationaal Park wordt gewerkt aan de focusprogramma's Brabant Bodem en Brabant Behaagt. Beide programma's dragen bij aan het versterken van de biodiversiteit van het agrarisch landschap. De subsidieregelingen Stimuleringsregeling Landschap en de Subsidieregeling ErvenPlus lopen in 2026 door. Ook binnen de samenwerking Dommeldal uit de Verf wordt aan de hand van inrichtingsplannen het Natuurnetwerk Brabant gerealiseerd met naast natuur ook aandacht voor landschap.

In 2026 leveren we de Uitgangspuntennotitie en daarna het Omgevingsprogramma Landelijk Gebied op. Hierin geven we aan welke instrumenten er nodig zijn om de agrarische ondernemers stappen te laten zetten naar het behoud en versterken van een meer natuurinclusief bedrijfsproces. Dit omgevingsprogramma stellen we samen met de agrarische sector op.

5. Betere ondersteuning aan agrarische ondernemers bij omschakeling en/of nevenfuncties bij hun bedrijf

In 2026 wordt het Omgevingsprogramma Landelijk Gebied door het college vastgesteld. Omdat we een afname van het aantal agrarische ondernemers verwachten wordt samen met de agrarische ondernemers bekeken welke functies passend zijn om toch een gezonde economie in ons buitengebied te handhaven

Beleidsindicatoren

Naam	Indicator	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Aantal banen in de recreatie en toerisme sector	aantal banen per 1.000 inwoners	22,3	30	32
Kantoorgebouwen met energielabel C of hoger*	% van totaal aantal kantoorgebouwen met energielabel C of hoger	57	85	90
Bezoekersaantallen Van Gogh Village Museum	aantal	45.452	40.000	42.500
Opbrengst toeristenbelasting	€	24.838	24.150	25.044

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

Metropoolregio Eindhoven (MRE)

Binnen deze samenwerking wordt er gewerkt aan een solide en duurzame economische structuur binnen de regio. Met gelden uit het Stimuleringsfonds wordt het innovatievermogen in het brede MKB gestimuleerd. Ook Nuenense ondernemers kunnen hiervoor in aanmerking komen.

Metropoolregio Eindhoven en de gemeenten Geldrop-Mierlo en Nuenen trekken gezamenlijk op om Landgoed Gulbergen te ontwikkelen.

Wat gaat het kosten?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo wordt weergegeven als negatief als er meer lasten zijn dan baten en positief als er meer baten zijn dan lasten.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
0.10 Mutaties reserves programma 7	0	0	0	0	0	0
3.1 Economische ontwikkeling	169	384	140	90	90	90
3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	54	37	0	0	0	0
3.4 Economische promotie	50	84	260	260	260	260
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.422	1.157	1.198	1.490	1.485	1.481
5.4 Musea	50	65	55	55	55	55
5.5 Cultureel erfgoed	45	126	151	151	151	151
Totaal Lasten	1.790	1.853	1.805	2.046	2.042	2.038
Baten						
0.10 Mutaties reserves programma 7	33	95	50	234	234	234
3.1 Economische ontwikkeling	10	-5	9	9	9	9
3.4 Economische promotie	32	35	36	36	36	36
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	42	18	18	18	18	18
Totaal Baten	118	143	113	296	296	296
Saldo (baten +/- lasten)	-1.673	-1.710	-1.692	-1.750	-1.746	-1.742

Voorgestelde aanpassingen

Onderstaand de voorgestelde budgetaanpassingen van dit programma. Bedragen zijn in € waarbij negatieve bedragen een nadeel zijn en positieve bedragen een voordeel.

7. Economie, Toerisme & Recreatie	2026	2027	2028	2029
Autonome ontwikkelingen				
1. Actualisatie kapitaallasten Klooster (2026)	356.000	0	0	0
Totaal programma 7	356.000	0	0	0

Toelichtingen

Autonome ontwikkelingen

1. Actualisatie kapitaallasten Klooster (Kadernota 2026)

Oplevering verwacht in 2026, afschrijving start pas in 2027; in de begroting 2025-2028 waren we uitgegaan van start vanaf 2026.

Programma 8. Financiën & Belastingen

Portefeuillehouder(s)

B. van Stiphout

Wat willen we bereiken?

Beoogd maatschappelijk effect	Doelstellingen
Goed en degelijk financieel beleid	1. Goede bewaking van de financiële consequenties van besluitvorming en uitvoering op het verloop van de meerjarenbegroting
Lastendruk passend bij voorzieningenniveau	2. Afstemming van lasten voor inwoners/bedrijven en de kosten voor het voorzieningenniveau

Relevante beleidsnota's in dit programma

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Financiële verordening 2023	2023 e.v.	december 2023	onbepaald
Nota reserves en voorzieningen	2019 e.v.	februari 2019	onbepaald
Nota risicomanagement en weerstandsvermogen	2015 e.v.	februari 2015	onbepaald
Nota activering, waardering en afschrijving	2006 e.v.	januari 2006	onbepaald
Belasting/legesverordeningen	jaarlijks	november 2024	eind 2025

Wat gaan we daarvoor doen?

Goed en degelijk financieel beleid

1. Betere bewaking van de financiële consequenties van besluitvorming en uitvoering op het verloop van de meerjarenbegroting

Waar we in voorgaande jaren nog ruimte hadden voor nieuw beleid en investeringen, merken we nu dat het steeds moeilijker wordt om onze begroting structureel sluitend te krijgen. Het zogenaamde 'ravijnjaar' 2026 markeert niet alleen een eenmalige financiële dip, maar heeft structurele gevolgen voor onze gemeentelijke financiën als gevolg van het rijksbeleid.

De meicirculaire heeft verlichting gebracht, maar helaas alleen incidenteel. Voor 2026 en naar verwachting ook 2027 zijn ombuigingen nog niet nodig, dankzij behoedzaam begroten en de algemene reserve die we de afgelopen jaren bewust hebben opgebouwd.

Tegelijkertijd staat 2026 in het teken van gemeenteraadsverkiezingen, wat extra gewicht geeft aan de keuzes die we nu maken. Het vraagt om een realistische en evenwichtige blik op de toekomst, waarin we blijven investeren in wat nodig is, maar ook de financiële kaders goed bewaken.

In 2026 verstrekken we de raad na elke raadsvergadering waarin begrotingswijzigingen zijn aangenomen, een overzicht van het verloop van het begrotingssaldo. Ook stelposten en de algemene reserve worden meegenomen. Het overzicht hebben we in overleg met de auditcommissie opgesteld en we zijn er medio 2025 mee gestart.

Wat gaan we daarvoor doen?

Lastendruk passend bij voorzieningenniveau

2. Betere afstemming van lasten voor inwoners/bedrijven op de kosten voor het voorzieningenniveau

Zoals hierboven gesteld zijn de financiële uitdagingen voor gemeenten momenteel groot. Voor 2026 en naar verwachting ook 2027 zijn ombuigingen nog niet nodig, dankzij de algemene reserve die we de afgelopen jaren bewust hebben opgebouwd. Die buffer stelt ons in staat om de eerste effecten van het ravijnjaar op te vangen zonder direct in te grijpen in de uitvoering of voorzieningen.

Vast uitgangspunt is en blijft dat we de onroerendezaakbelasting niet meer laten stijgen dan met inflatiecorrectie.

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

Dienst Dommelvallei

Dienst Dommelvallei voert de bedrijfsvoeringstaken uit op terrein van financiën en planning & control. Daarmee levert zij een bijdrage aan het opstellen van de begroting en andere P&C documenten, interne controle en rechtmatigheid en dergelijke.

Wat gaat het kosten?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo wordt weergegeven als negatief als er meer lasten zijn dan baten en positief als er meer baten zijn dan lasten.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
0.10 Mutaties reserves programma 8	1.662	1.228	300	189	291	399
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	1.053	493	0	0	-1.623	-1.141
0.5 Treasury	61	98	243	214	495	382
0.61 OZB woningen	186	147	147	147	147	147
0.62 OZB niet-woningen	42	36	36	36	36	36
0.64 Belastingen overig	45	41	41	41	41	41
0.8 Overige baten en lasten	-41	648	662	2.021	3.615	4.963
0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)	-30	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	2.979	2.691	1.430	2.649	3.002	4.828
Baten						
0.10 Mutaties reserves programma 8	1.000	0	0	231	0	0
0.5 Treasury	67	56	56	55	55	55
0.61 OZB woningen	5.577	5.822	6.097	6.386	6.688	7.004
0.62 OZB niet-woningen	1.587	1.626	1.694	1.766	1.840	1.918
0.64 Belastingen overig	78	75	75	75	75	75
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	41.206	42.648	43.501	44.791	45.446	47.445
0.8 Overige baten en lasten	850	0	0	0	0	0
Totaal Baten	50.365	50.226	51.423	53.304	54.104	56.496
Saldo (baten -/- lasten)	47.386	47.535	49.994	50.656	51.102	51.668

Voorgestelde aanpassingen

Onderstaand de voorgestelde budgetaanpassingen van dit programma. Bedragen zijn in € waarbij negatieve bedragen een nadeel zijn en positieve bedragen een voordeel.

8. Financiën & Belastingen	2026	2027	2028	2029
Autonome ontwikkelingen				
1. Inzet stelpost indexering (zie P1, P2, P3, P6)	209.552	267.172	281.696	248.460
2. Inzet stelpost areaaluitbreiding	20.088	35.690	53.408	128.853
3. Hogere algemene uitkering op basis van meicirculaire 2025 gemeentefonds	2.007.083	1.634.946	654.406	741.516
4. Bijstorting stelpost indexering vanuit meicirculaire 2025	-501.139	-545.836	-573.269	-662.298
5. Stelpost jeugd vervallen op basis van meicirculaire 2025	-213.663	-169.010	-199.627	-199.627
6. Stelpost btw-compensatiefonds vanuit meicirculaire 2025	-178.000	-178.000	-178.000	-178.000
7. Aanvullende inzet stelpost indexering na kadernota	-1.083.553	-1.033.707	-978.830	-924.226
Totaal programma 8	260.368	11.255	-940.216	-845.322

Toelichtingen

Autonome ontwikkelingen

1. Inzet stelpost indexering (Kadernota 2026)

De stelpost indexering is ingezet voor loon- en prijsstijgingen in diverse andere programma's.

2. Inzet stelpost areaaluitbreiding (Kadernota 2026)

De stelpost areaaluitbreiding is ingezet voor kostenstijgingen in programma 6 (onderhoud groen).

3, 4, 5 en 6. Hogere algemene uitkering op basis van meicirculaire gemeentefonds 2025

De algemene uitkering is verhoogd bij de meicirculaire 2025. Zie hiervoor ook raadsinformatiebrief 2025-37 (juni 2025). Enkele posten worden geoormerkt (uitbreiding van gemeentelijke taken), we nemen daarvoor de kosten op in programma 3.

Stelpost jeugd: De bedragen die het Rijk op de 'Aanvullende Post' (AP) voor de Hervormingsagenda Jeugd had gereserveerd zijn toegevoegd aan het gemeentefonds. Wij hadden hiervoor een stelpost geraamd voor nog te ontvangen middelen jeugd, deze komt nu hierdoor te vervallen.

Stelpost BCF plafond: De ruimte onder het plafond btw-compensatiefonds (BCF) is kleiner geworden in 2024, doordat gemeenten in 2024 meer gedeclareerd hebben bij het BCF. Voor de begroting 2026-2029 mogen de gemeenten maximaal uitgaan van de afrekening over 2024. Omdat de provinciaal toezichthouders hebben geadviseerd om voorzichtig te zijn met het opnemen van dit bedrag als algemeen dekkingsmiddel ramen we hiervan niet 100% maar 75%.

7. Aanvullende inzet stelpost indexering na kadernota

Naast indexering van de bijdragen aan de GR-en die we al in de kadernota hadden verwerkt, indexeren we ook andere reguliere budgetten. Omdat we hiervoor binnen programma 8 een stelpost hebben, vormt dat dekking voor de kostenstijgingen in andere programma's en een voordeel in dit programma.

Paragrafen

Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf geeft op hoofdlijnen een overzicht van de lokale heffingen en belastingen.

Beleid

Bij het heffen en invorderen van belastingen zijn we onder meer gebonden aan:

- de Algemene Wet inzake Rijksbelastingen (AWR);
- de Algemene wet bestuursrecht (Awb), (inclusief de algemene beginselen van behoorlijk bestuur);
- de Invorderingswet 1990;
- de Gemeentewet;
- diverse uitvoeringsbesluiten.

De wet geeft duidelijke kaders aan voor de heffing, invordering en kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. We mogen geen uitzonderingen maken op wettelijke regels. Dit om rechtsongelijkheid voor de inwoners te voorkomen.

Het tarievenbeleid is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Geen algemene lastenstijging. De gemiddelde lasten voor de inwoners mogen niet meer toenemen dan de inflatiecorrectie. Lastenverzwaring voor inwoners blijft achterwege en indien mogelijk zullen we gemeentelijke belastingen, tarieven, heffingen en/of leges verlagen.
- We streven naar kostendekkendheid in de tariefstelling voor leges en retributies.
- We hanteren het profijtbeginnsel bij de overige heffingen.

In overeenstemming met deze beleidsuitgangspunten stellen wij voor de tarieven voor 2026 als volgt aan te passen:

- Voor de OZB stellen wij voor om de tarieven met de inflatiecorrectie van 3,7% te verhogen, gecorrigeerd voor de WOZ-waardeontwikkeling.
- Ook overige leges en tarieven in de tarieventabel worden in z'n algemeenheid verhoogd met de inflatiecorrectie van 3,7%.

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

We heffen op grond van artikel 220 van de Gemeentewet twee directe belastingen op de onroerende zaken die binnen de gemeente liggen, de zogenaamde onroerendezaakbelastingen:

- Een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak die niet in hoofdzaak tot woning dient, al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht, gebruikt.
- Een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht.

De hoogte van de OZB is afgeleid van de WOZ-waarde (een percentage). Jaarlijks worden nieuwe WOZ-waarden vastgesteld. De aanslagen zijn gebaseerd op de WOZ-waarden met een waardepeildatum die 1 jaar voorafgaand aan het belastingjaar ligt. Er is geen wettelijk maximum gesteld aan de jaarlijkse stijging van de OZB-tarieven.

De tarieven voor 2026 worden bijgesteld aan de hand van de ontwikkeling van de nieuwe WOZ-waarden zodat er sprake is van een gelijkblijvend niveau van de opbrengst onroerendezaakbelastingen, exclusief de areaaluitbreiding en de inflatiecorrectie.

De inschatting van de totale WOZ-waarde voor 2026 kan nu nog niet gemaakt worden omdat we deze gegevens naar verwachting op 1 oktober 2025 van de BSOB gaan ontvangen. Hierdoor kunnen de tarieven ook nog niet worden berekend. Het voorstel voor vaststelling van de OZB-tarieven wordt in de raadsvergadering van december 2025 aangeboden aan de raad.

Omschrijving	2025	2026
Totale waarde woningen	5.595.925.890	
Totale waarde niet-woningen	400.448.044	

De belastingcapaciteit heeft een relatie met de inkomsten die een gemeente ontvangt via het gemeentefonds. Hoeveel geld een individuele gemeente uit het gemeentefonds krijgt, hangt namelijk af van de kenmerken en de belastingcapaciteit van de gemeente. De belastingcapaciteit geeft aan hoeveel belasting een gemeente jaarlijks kan innen. Het aandeel van een gemeente in het gemeentefonds is kleiner naarmate het vermogen om belastingen te heffen groter is. Het gaat hier om de WOZ-waarde van onroerende zaken in de gemeente, berekend tegen een voor alle gemeenten gelijk tarief.

In onderstaande tabel geven we de korting op het gemeentefonds weer ten opzichte van werkelijke opbrengst. We doen dit op basis van de waarde 1-1-2025 omdat dit de laatst vastgestelde waarde is.

Omschrijving	WOZ-Waarde	Ons tarief	Opbrengst	Norm tarief	Ink. Correctie	Saldo
OZB eigenaren woningen	5.595.925.890	0,1039%	5.814.167	0,07312%	4.091.741	1.722.426
OZB eigenaren niet-woningen	400.448.044	0,2377%	951.865	0,21553%	863.086	88.779
OZB gebruikers niet-woningen	353.250.655	0,1907%	673.649	0,16394%	579.119	94.530
			7.439.681		5.533.946	1.905.735

De ramingen voor de baten OZB 2026 zijn als volgt:

Omschrijving	2026
Eigenaren woning	6.089.584
Eigenaren niet-woning	992.019
Gebruikers niet-woning	702.067

Afvalstoffenheffing / reinigingsrechten

De afvalstoffenheffing stijgt dit jaar met 7,5% en het vastrecht met 3,7%. Op deze wijze blijven we naar verwachting (net) kostendekkend waardoor een onttrekking uit de afvalvoorziening niet nodig is. De gemeente is verplicht huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen. Op grond van artikel 15.33 van de Wet milieubeheer en de Verordening afvalstoffenheffing en reinigingsrechten wordt afvalstoffenheffing geheven van degene die in de gemeente feitelijk gebruik maakt van een perceel waarvoor de gemeente verplicht is huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen. De tarieven van de afvalstoffenheffing zijn verdeeld in twee componenten:

1. Een vast deel: hiertoe behoren kosten die niet in de invloedssfeer liggen van de individuele inwoners zoals de vaste kosten van de milieustraat en de herbruikbare afvalstromen (glas-, papier- en PMD-inzameling);
 2. Een variabel deel: het gaat hier om het zogenaamd “de vervuiler betaalt” principe; hoe vaker iemand zijn rest- en gft-afval aanbiedt, hoe hoger de kosten voor deze aanbieder zijn.
- Reinigingsrechten worden geheven van niet-woningen (bedrijven) die hebben aangegeven gebruik te maken van de inzameldienst voor huishoudelijke afvalstoffen. Het betreft hier afval dat naar aard en hoeveelheid overeenkomt met huishoudelijk afval.

De tarieven van de afvalstoffenheffing worden bepaald waarbij de geraamde baten niet boven de geraamde kosten uitkomen. Bij het bepalen van de geraamde kosten wordt de volledige BTW over deze kosten meegenomen (artikel 229b van de Gemeentewet). We streven er in de regel naar dat de kosten voor 100% worden gedekt door de opbrengsten uit de heffingen. Omdat de kans op tegenvallers door stijgende afvalverwerkingskosten reëel is, hebben we het positieve resultaat, dat de afvalbegroting toont, toegevoegd aan de afvalvoorziening.

Rioolheffing

De rioolheffing stijgt dit jaar met 5%. In de huidige meerjarenprognose is dit niveau niet geheel voldoende om de kostenstijgingen te dekken waardoor de stand van de voorziening komende jaren zal dalen. De stand van de voorziening laat dit ook toe. Bij de komende actualisatie van het rioolbeleid zal de meerjarenprognose voor de heffing nader worden bekeken. Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet wordt rioolheffing geheven. De rioolheffing wordt opgelegd aan de gebruiker van een perceel.

De tarieven van de rioolheffing worden zodanig vastgesteld dat de geraamde kosten niet boven de geraamde baten uitkomen. Bij het bepalen van de geraamde kosten mag ook de btw over deze kosten meegenomen worden (artikel 229b van de Gemeentewet). We streven er kort gezegd naar dat de kosten voor 100% worden gedekt door de opbrengsten uit de heffingen.

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing en rioolheffing

Op grond van het BBV zijn gemeenten verplicht de berekening van tarieven van heffingen inzichtelijk te maken. De tarieven en heffingen mogen hoogstens kostendekkend zijn. De geraamde baten mogen niet hoger zijn dan de geraamde lasten (artikel 229b Gemeentewet).

Onderstaande overzichten geven aan dat riolering en afval beide 100% kostendekkend zijn.

Dekkendheid afvalstoffenheffing	2026
Afval taakveld 7.3	
Lasten milieustraat	719.812
Lasten overige afvalstromen	1.966.614
Kapitaallasten	66.582
Mutatie voorziening	3.062
Totaal kosten afval taakveld 7.3	2.756.070
Toerekenbare kosten vanuit andere taakvelden	
Overhead taakveld 0.4	267.866
Kwijtschelding taakveld 6.3	90.000
Straatreiniging taakveld 2.1	301.784
BTW taakveld 0.11*	484.614
Totaal toerekenbaar	1.144.264
Totaal lasten	3.900.334
Baten afvalstoffenheffing taakveld 7.3	3.368.893
Baten milieustraat	152.352
Baten overige afvalstromen	379.089
Baten totaal	3.900.334
Dekkendheidpercentage afval	100%

* De BTW rekenen we conform artikel 229b van de Gemeentewet toe. Deze toerekening is het gevolg van de invoering van het BTW-compensatiefonds in 2003. Vanaf dat moment werd de BTW compensabel en werd tegelijkertijd een uitname uit het gemeentefonds gedaan.

Dekkendheid rioolheffing	2026
Riolering taakveld 7.2	
Beheer en onderhoud riolering	1.250.321
Kapitaallasten	414.628
Mutatie voorziening	-1.074.517
Totaal kosten riolering taakveld 7.2	590.432
Toerekenbare kosten vanuit andere taakvelden	
Overhead taakveld 0.4	386.254
Kwijtschelding taakveld 6.3	45.000
Straatreiniging taakveld 2.1	402.894
Watertaken taakveld 5.7	179.295
BTW taakveld 0.11*	694.000
Totaal toerekenbaar	1.707.443
Totaal lasten	2.297.875
Opbrengst rioolheffing taakveld 7.2	2.297.875
Baten totaal	2.297.875
Dekkendheidpercentage riool	100%

* De BTW rekenen we conform artikel 229b van de Gemeentewet toe. Deze toerekening is het gevolg van de invoering van het BTW-compensatiefonds in 2003. Vanaf dat moment werd de BTW compensabel en werd tegelijkertijd een uitname uit het gemeentefonds gedaan.

Leges

Wanneer de gemeente een bepaalde dienst levert, kunnen daarvoor leges worden geheven. De tarieven worden jaarlijks vastgesteld in de Tarieventabel behorende bij de Legesverordening. Net als riool- en afvalstoffenheffing moeten de tarieven dusdanig worden vastgesteld dat de geraamde baten niet boven de geraamde lasten uitkomen. Bij de vaststelling van een aantal tarieven, zoals voor reisdocumenten, moet rekening gehouden worden met van rijkswege gestelde maximumtarieven. De verschillende leges die worden geheven, worden in principe jaarlijks verhoogd met de daarvoor geldende inflatiecorrectie, met uitzondering van de leges/tarieven die zijn vastgesteld door het Rijk en in MRE-verband.

Kostendekkendheid leges

Op grond van het BBV moeten gemeenten inzichtelijk maken dat de tarieven en heffingen hoogstens kostendekkend zijn.

Per hoofdstuk van de legesverordening is hieronder de kostendekkendheid weergegeven op basis van de geraamde baten en lasten. Per hoofdstuk in de legesverordening wordt gestreefd naar maximale kostendekkendheid, ondanks dat jurisprudentie de legesverordening als één geheel ziet en dus de legesverordening als geheel maximaal kostendekkend mag zijn. Tussen afzonderlijke paragrafen binnen een hoofdstuk mag kruissubsidiëring worden toegepast. Opbrengsten uit leges van een bepaalde paragraaf mogen kosten binnen een andere paragraaf compenseren.

Onderstaande overzichten geven aan dat de leges hoogstens kostendekkend zijn.

De lasten zijn uitgesplitst in salaris, overhead en directe lasten. Hierbij is rekening gehouden met jurisprudentie over hetgeen wel en niet aan de leges mag worden toegerekend.

De salaris- en overheadlasten in hoofdstuk 1 zijn toegerekend vanuit het taakveld 0.2 Burgerzaken.

Op basis van de toegerekende salarislasten is het opslagpercentage voor de overhead bepaald.

De salaris- en overheadlasten in hoofdstuk 2 zijn (voornamelijk) toegerekend vanuit het taakveld 8.3 Wonen en Bouwen, waaronder de bouwvergunningen vallen. Ook hier is op basis van de toegerekende salarislasten de overhead bepaald.

De salaris- en overheadlasten in hoofdstuk 3 zijn voornamelijk toegerekend vanuit het taakveld 0.2 Burgerzaken.

		Baten	Salaris	Overhead	Lasten	Percentage
Hoofdstuk 1	Algemene Dienstverlening	-584.395	449.841	504.992	220.822	50%
Hoofdstuk 2	Dienstverlening en besluiten in het kader van de omgevingswet	-725.238	313.190	350.366	234.165	81%
Hoofdstuk 3	Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2	-8.938	33.125	36.194	-	13%
	Totaal	-1.318.570	649.966	728.009	454.987	62%

Overige belastingen

Toeristenbelasting

Op grond van artikel 225 van de Gemeentewet wordt toeristenbelasting geheven van diegene die mensen tegen vergoeding laat overnachten onder andere in hotels, pensions, vakantieonderkomens en op vaste standplaatsen. Het geldt alleen als de persoon die hier verblijft geen inwoner van de gemeente is.

Vermakelijkhedenretributie

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet wordt vermakelijkhedenretributie geheven bij de organisatoren van evenementen waarbij entree wordt geheven. Deze retributie wordt pas geheven als meer dan 2.000 betalende bezoekers het evenement hebben bezocht. Er wordt alleen geheven als er gebruik wordt gemaakt van voorzieningen die door of met medewerking van het gemeentebestuur tot stand zijn gebracht. De tarieven voor 2026 blijven gelijk aan die van 2025.

Reclamebelasting

Reclamebelasting wordt geheven in het vastgestelde centrumgebied ten behoeve van het ondernemersfonds.

Kwijtscheldingsbeleid

De kwijtscheldingsregels zijn vastgelegd in de Invorderingswet 1990 en de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990. De gemeente heeft, als gevolg van artikel 255 van de Gemeentewet, slechts op 2 onderdelen beleidsvrijheid:

- De raad kan bepalen dat er helemaal geen dan wel gedeeltelijke kwijtschelding wordt verleend.
- De raad kan regels stellen met betrekking tot de wijze waarop de kosten van bestaan in aanmerking worden genomen die er toe leiden dat in ruimere mate kwijtschelding wordt verleend.

Op grond van het laatste onderdeel heeft de gemeente gekozen voor het voor 100% meenemen van de kosten van bestaan. Het bestaande beleid wordt hiermee voortgezet. Kwijtschelding kan worden aangevraagd voor de volgende heffingen:

- onroerendezaakbelastingen;
- afvalstoffenheffing;
- rioolheffing.

Overzicht tarieven

	2024	2025	2026
OZB Eigenaar Woning	0,1058%	0,1039%	PM
OZB Eigenaar Niet-woning	0,2436%	0,2377%	PM
OZB Gebruiker Niet-woning	0,1955%	0,1907%	PM
Afvalstoffenheffing vastrecht (per jaar)	183,12	189,00	196,20
Afvalstoffenheffing 25 liter gft-afval	0,25	0,25	0,27
Afvalstoffenheffing 80 liter gft-afval	1,25	1,30	1,40
Afvalstoffenheffing 140 liter gft-afval	2,25	2,30	2,47
Afvalstoffenheffing 240 liter gft-afval	3,75	3,85	4,14
Afvalstoffenheffing 25 liter restafval	2,75	2,85	3,06
Afvalstoffenheffing 80 liter restafval	8,75	9,05	9,73
Afvalstoffenheffing 140 liter restafval	15,50	16,00	17,20
Afvalstoffenheffing 240 liter restafval	26,00	26,85	28,86
Afvalstoffenheffing 30 liter ondergronds restafval	2,00	2,05	2,20
Afvalstoffenheffing 60 liter ondergronds restafval	4,00	4,15	4,46
Afvalstoffenheffing 60 liter ondergronds gft-afval	0,25	0,25	0,27
Rioolheffing (per m ³ water)			
Rioolheffing 1-persoonshuishouden	76,20	79,20	83,20
Rioolheffing 2-persoonshuishouden	141,00	145,80	153,10
Rioolheffing 3-persoonshuishouden	207,00	214,20	224,95
Rioolheffing 4-persoonshuishouden	272,40	281,40	295,50
Rioolheffing 5- of meerpersoonshuishouden	333,60	345,00	362,25
Rioolheffing niet-woning 0 - 200m ³	141,60	146,40	161,05
Rioolheffing niet-woning 201 - 500m ³	492,00	508,20	559,05
Rioolheffing niet-woning > 500 m ³	702,00	725,40	797,95

Vergelijking buurgemeenten

In onderstaande tabel worden de eenheden gebruikt die het COELO toepast voor het bepalen van de woonlasten. Onderstaande tabel geeft inzicht in de gegevens over 2025 (afgerond op hele euro's).

	Son en Breugel	Nuenen	Eindhoven	Best	Geldrop-Mierlo
OZB eigenaren woning	0,0786%	0,1039%	0,09050%	0,0803%	0,0648%
OZB eigenaren niet-woning	0,2054%	0,2377%	0,29420%	0,2612%	0,1876%
OZB gebruikers niet-woning	0,1677%	0,1907%	0,20690%	0,2038%	0,1524%
OZB woning	454	609	447	418	321
Afvalstoffenheffing (meerpersoonshuishouden)	342	305	332	389	407
Rioolheffing	230	214	197	198	202
Woonlasten (OZB woning + afvalstoffenheffing + rioolheffing)	1.026	1.128	976	1.005	930

Ontwikkeling lokale lastendruk

De gemeentelijke woonlasten bestaan uit de OZB (voor eigenaren), afvalstoffenheffing en rioolheffing. Onderstaande tabel geeft de omvang van de lokale woonlasten voor een gemiddeld huishouden in de gemeente Nuenen aan.

Jaar	2024	2025	2026
WOZ-waarde	484.000	509.000	PM
Wijziging WOZ-waarde	5,47%	5,20%	PM
OZB	512	529	549
Afvalstoffenheffing *)	323	334	351
Rioolheffing **)	207	214	225
Totaal	1.042	1.077	1.125
Lastenontwikkeling	4,20%	3,30%	4,50%

*) Uitgangspunt hierbij is het gemiddeld aantal ledigingen restafvalcontainers (8) en gft-afvalcontainers (7) in Nuenen, herrekend naar alsof er alléén 140-liter containers zijn.

***) Uitgangspunt is het gemiddelde aantal personen per huishouden in de gemeente Nuenen: 2,3 afgerond naar een 2-persoonshuishouden.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de financiële positie van de gemeente Nuenen. Hiervoor beschrijven en waarderen we de risico's. Vervolgens zetten we het totaal aan risico's af tegen de aanwezige weerstandscapaciteit.

Voor wat betreft het beleid over weerstandsvermogen en risicobeheersing hanteren we de uitgangspunten van de 'Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2015'. Als laatste worden de financiële kengetallen gepresenteerd.

Beleid betreffende de weerstandscapaciteit en de risico's

In de Nota risicomanagement en weerstandsvermogen 2015 wordt het beleidskader voor het weerstandsvermogen beschreven. Dit kader luidt als volgt:

- De gemeenteraad wordt via de planning- en controldocumenten (begroting en jaarrekening) geïnformeerd over de 15 belangrijkste risico's, de beschikbare weerstandscapaciteit en de ratio van het weerstandsvermogen;
- De 'Nota risicomanagement en weerstandsvermogen' wordt als basis gehanteerd voor de opstelling van de verplicht voorgeschreven paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in de meerjarenprogrammabegroting en de jaarrekening;
- Uitgegaan wordt van een gewenste minimale score voor de ratio weerstandsvermogen van 'voldoende' (ratio > 1);
- Als de ratio weerstandsvermogen door de toename van risico's onder de 1 uitkomt zal ofwel de beschikbare weerstandscapaciteit worden aangevuld, of zullen extra inspanningen worden gedaan om de benodigde weerstandscapaciteit terug te brengen. In deze situatie zal het college voorstellen doen aan de gemeenteraad die ervoor moeten zorgen dat het weerstandsvermogen weer op het gewenste niveau komt.

Top 10

Er is een selectie gemaakt van 10 in plaats van 15 risico's die extra aandacht verdienen. De impact van de risico's buiten de top 10 op de benodigde weerstandscapaciteit is beperkt. De risico's buiten de top 10 worden via de verzameling "Overige risico's" wel meegenomen in de berekening van de weerstandsratio.

Inventarisatie van de risico's

In veel gevallen kunnen we de exacte waarde van een risico niet bepalen. Om de risico's toch te kwantificeren werken we met klassengemiddelden. Deze klassengemiddelden leiden tot de financiële gevolgen in de onderstaande tabel. De risicowaarde bepalen we vervolgens aan de hand van de volgende berekening:

$$\text{Risicowaarde (€)} = \text{Kans (\%)} \times \text{Gevolg (€)}$$

Het totaal aan risicowaarden vormt de benodigde weerstandscapaciteit. Omdat niet alle risico's zich tegelijk manifesteren rekenen we hierbij met een zekerheidspercentage van 90%.

Hoewel zorgvuldig is geprobeerd om alle risico's in beeld te brengen, kan het voorkomen dat een risico niet is opgenomen. Zoals eerder genoemd is risicomanagement een dynamisch proces en voortschrijdend inzicht zorgt voor een steeds vollediger beeld.

Het is onmogelijk en onwenselijk om te sturen op alle geïdentificeerde risico's. Door de risico's te kwantificeren wordt de lijst geordend. Op deze manier ligt de focus op de risico's die de grootste impact op de organisatie hebben. Zowel de kans dat een risico zich manifesteert als de impact die het risico met zich meebrengt moet worden bepaald.

Er wordt een inschatting gemaakt van de waarschijnlijkheid dat het risico daadwerkelijk optreedt. Vervolgens wordt een inschatting gemaakt van het bedrag dat de gemeente kwijt is als het risico optreedt. Het kwantificeren van risico's is een proces van taxeren en inschatten en heeft daarmee altijd in bepaalde mate een subjectief karakter.

Onderstaande tabellen geven de verdeling weer van de klassen waarop de inschatting wordt gebaseerd. Tabel 1 is de verdeling van klassen naar kans, tabel 2 is de verdeling van klassen in financieel gevolg:

Klasse	Kans (Waarschijnlijkheid)	Klasse gemiddelde (%)	Klasse	Financieel gevolg (€)	Klasse gemiddelde (€)
1	Eén keer per 10 jaar of minder (1-20%)	10%	1	< 50.000	25.000
2	Eén keer per 5 à 10 jaar (21-40%)	30%	2	50.000 – 100.000	75.000
3	Eén keer per 2 à 5 jaar (41-60%)	50%	3	100.000 – 250.000	175.000
4	Eén keer per 1 à 2 jaar (61-80%)	70%	4	250.000 – 500.000	375.000
5	Eén keer per jaar of vaker (81-99%)	90%	5	> 500.000	-

Top 10 risico's

Nr.	Risico (bepaling risicowaarde)	Risicowaarde begroting 2026	Risicowaarde jaarrekening 2024	Risicowaarde begroting 2025
1	Exploitatie grond (exact bedrag) In vergelijking met de vorige risico-inventarisatie valt er een bedrag van circa € 1,0 miljoen aan risico's weg. Bij het project Nuenen West zijn de risico's deels afgenomen. Alle posten zijn kritisch onder de loep genomen en diverse posten zijn bijgesteld. Onder andere zijn de risico's in verband met verjaring vervallen. Bij het project Eeneind West is de benodigde weerstandscapaciteit nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van de jaarrekening 2024. Tenslotte is voor de Kloostertuin de risico's in beeld gebracht waarbij vertraging door bezwaar en beroep een rol speelt. Naar aanleiding hiervan is een bedrag opgenomen in het weerstandsvermogen.	5.107.715	5.107.715	6.152.844
2	Wmo/Jeugd (70% x € 750.000) Wmo/Jeugd is een open-einde regeling. Door een mogelijke toename van het aantal aanvragen en/of een andere soort zorginzet bestaat het risico dat het budget wordt overschreden.	525.000	187.500	262.500
3	Cyberrisico's (70% x € 375.000) Het dreigingsbeeld Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (IBD) is hét handvat om informatiebeveiliging up-to-date te houden. Het geeft inzicht in de belangrijkste bedreigingen en ontwikkelingen en adviseert over prioriteiten. In het dreigingsbeeld 2023-2024 concludeert de IBD onder andere dat er: - meer ransomware met destructieve gevolgen voorkomt; - steeds meer en ernstigere kwetsbaarheden in software voorkomen; - gevaren die voorkomen in de keten uit het zicht zijn. Cyberrisico's hebben impact en kunnen leiden tot reputatie- en imagoschade. Ook Gemeente Nuenen heeft waardevolle informatie te verliezen of kan schade lijden als informatie niet meer beschikbaar is.	262.500	187.500	187.500
4	Crisisbeheersing (30% x € 500.000) Iedere gemeente kan te maken krijgen met incidenten die de status van een crisis krijgen. Deze kunnen plaatsvinden zowel in het fysieke als het sociale domein. Ook kunnen crises lokaal, regionaal of bovenregionaal van karakter zijn.	150.000	50.000	50.000
5	Verbonden partij - Dienst Dommelvallei (exact bedrag) De samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering en dienstverlening verloopt via de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Dommelvallei. Omdat Dienst Dommelvallei geen algemene (risico) reserve heeft, wordt het totaal van de risico's van de dienst via de verdeelsleutel belegd bij de drie deelnemende gemeenten.	126.900	126.900	92.475
6	Continuïteit bedrijfsvoering (70% x € 175.000) Er is een aantal factoren dat een risico vormt voor de continuïteit van de bedrijfsvoering, zoals: moeilijk kunnen invullen van vacatures a.g.v. krapte op de arbeidsmarkt, werkdruk, personele wisselingen, ziekteverzuim, inzet van externen. Deze risico's kunnen leiden tot vertraging in de bedrijfsvoering. Daarnaast kan het leiden tot hogere kosten door externe inhuur.	122.500	122.500	122.500
7	Algemene uitkering gemeentefonds (70% x € 175.000) Via circulaire wordt de gemeente in ieder geval 2 maal per jaar (mei en september) geconfronteerd met aanpassingen vanuit het gemeentefonds. In 2024 is een nieuwe financieringssysteem ingevoerd. De nieuw gekozen vorm van indexatie levert meer stabiliteit op. De indexatie is gesplitst in een volumedeel en een prijsdeel. De volumeontwikkeling wordt gebaseerd op een 8-jaars (t-9 t/m t-2) historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp, waardoor het gemeentefonds minder schommelt (volumedeel). De indexatie voor inflatie volgt de prijs bbp van het lopende jaar, waardoor het gemeentefonds reëel "op niveau" blijft (prijsdeel). Hoewel de doorgevoerde wijzigingen er dus op gericht zijn om meer stabiliteit te krijgen in de grootste inkomstenbron van de gemeenten, passen we de risicowaarde op dit onderdeel vooralsnog niet aan. De schommelingen in de algemene uitkering kunnen nog steeds problemen veroorzaken voor het sluitend krijgen van de begroting. Er bestaat ook geen directe rechtstreekse relatie tussen gemeentelijke uitgaven enerzijds en de compensatie daarvoor via het Gemeentefonds anderzijds. In die zin kent het Gemeentefonds met generieke compensaties ook de nodige globaliteit.	122.500	122.500	122.500
8	Inkoop (70% x € 175.000) 1. Als gevolg van het niet juist hanteren van de aanbestedingsplicht kan een marktpartij rechtsmiddelen aanwenden tegen een gunningsbesluit. Dit leidt tot een vertraging met financiële en juridische gevolgen; 2. Niet rechtmatige inkopen kunnen bovendien leiden tot een afkeurende verklaring (rechtmatigheid) bij de jaarrekening. Hierdoor bestaat de kans op negatieve publiciteit; 3. Contracten kunnen stilzwijgend verlengd worden tegen ongunstige voorwaarden. Of door het niet bundelen van opdrachten worden besparingsmogelijkheden niet benut.	122.500	52.500	52.500

Nr.	Risico (bepaling risicowaarde)	Risicowaarde begroting 2026	Risicowaarde jaarrekening 2024	Risicowaarde begroting 2025
9	Belastingaangifte (30% x € 175.000) De gemeente is aansprakelijk voor fouten in loonbelastingopgaves, Btw aangiften, opgave Btw compensatiefonds en de WKR. Bovendien kan de gemeente aansprakelijk worden gesteld voor belastingschulden van andere bedrijven op basis van inleners of ketenaansprakelijkheid.	52.500	52.500	52.500
10	Bodemverontreiniging/-sanering (70% x € 75.000) De gemeente loopt voortdurend het risico geconfronteerd te worden met schade aan het milieu door bijvoorbeeld bodemverontreinigingen.	52.500	52.500	52.500
Subtotaal top 10		6.644.615		
Overige risico's + risico onvoorzien		396.162		
Totaal		7.040.777		
Totaal o.b.v. zekerheidspercentage (90%)		6.336.699	-	-

Wijzigingen

Ten opzichte van de jaarrekening 2024 is de totale risicowaarde toegenomen.

Inventarisatie van de beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit is de verzamelterm van al die bronnen waaruit niet voorziene financiële tegenvallers bekostigd kunnen worden.

Weerstandscapaciteit	Incidenteel	Structureel
Algemene reserve	14.313.000	
Algemene reserve bouwgrond	23.835.000	
Algemene reserve bouwgrond winstnemingen	1.222.000	
Stille reserve	pm	
Raming onvoorziene uitgaven	-	72.225
Onbenutte belastingcapaciteit	-	0
Totale weerstandscapaciteit	39.370.000	72.225

Weerstandsvermogen

Er wordt uitgegaan van een gewenste minimale score voor de ratio weerstandsvermogen van 'voldoende' (ratio ≥ 1). Deze verhouding wordt als volgt bepaald:

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit / Benodigde weerstandscapaciteit

$$€ 39.442.225 / € 6.336.699 = 6,22$$

Wij concluderen dat het weerstandsvermogen van de gemeente met een weerstandsratio van 6,22 goed is.

Ontwikkeling weerstandsvermogen

De onderstaande grafiek laat de ontwikkeling van de weerstandsratio zien, inclusief de prognose voor de komende jaren. Voor de prognose gaan we uit van gelijkblijvende benodigde weerstandscapaciteit. Voor de beschikbare weerstandscapaciteit gaan we uit van de meerjarenramingen. Ook voor de komende jaren blijft de ratio op een goed niveau gehandhaafd.

Financiële kengetallen

Kengetallen geven inzicht in bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen bijdragen aan het beoordelen van de financiële positie van de gemeente. De combinatie van de kengetallen geeft een indicatie over de financiële positie van de gemeente. Daarnaast bieden kengetallen de mogelijkheid om gemeenten onderling te vergelijken.

Een individueel kengetal zegt weinig over hoe de financiële positie van de gemeente moet worden beoordeeld. De kengetallen moeten in samenhang bekeken worden, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een beeld geven van de financiële positie van de gemeente.

Een kengetal, of de ontwikkeling van een kengetal, is een weerspiegeling van het gevoerde beleid.

Voor de provincie als toezichthouder hebben de kengetallen een signaleringswaarde. Ze kunnen worden betrokken bij het krijgen van een completer inzicht in de financiële situatie en risicopositie van een gemeente.

De volgende financiële kengetallen moeten in de paragraaf weerstandsvermogen opgenomen worden:

- netto schuldquote;
- netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
- solvabiliteitsratio;
- grondexploitatie;
- structurele exploitatieruimte;
- belastingcapaciteit

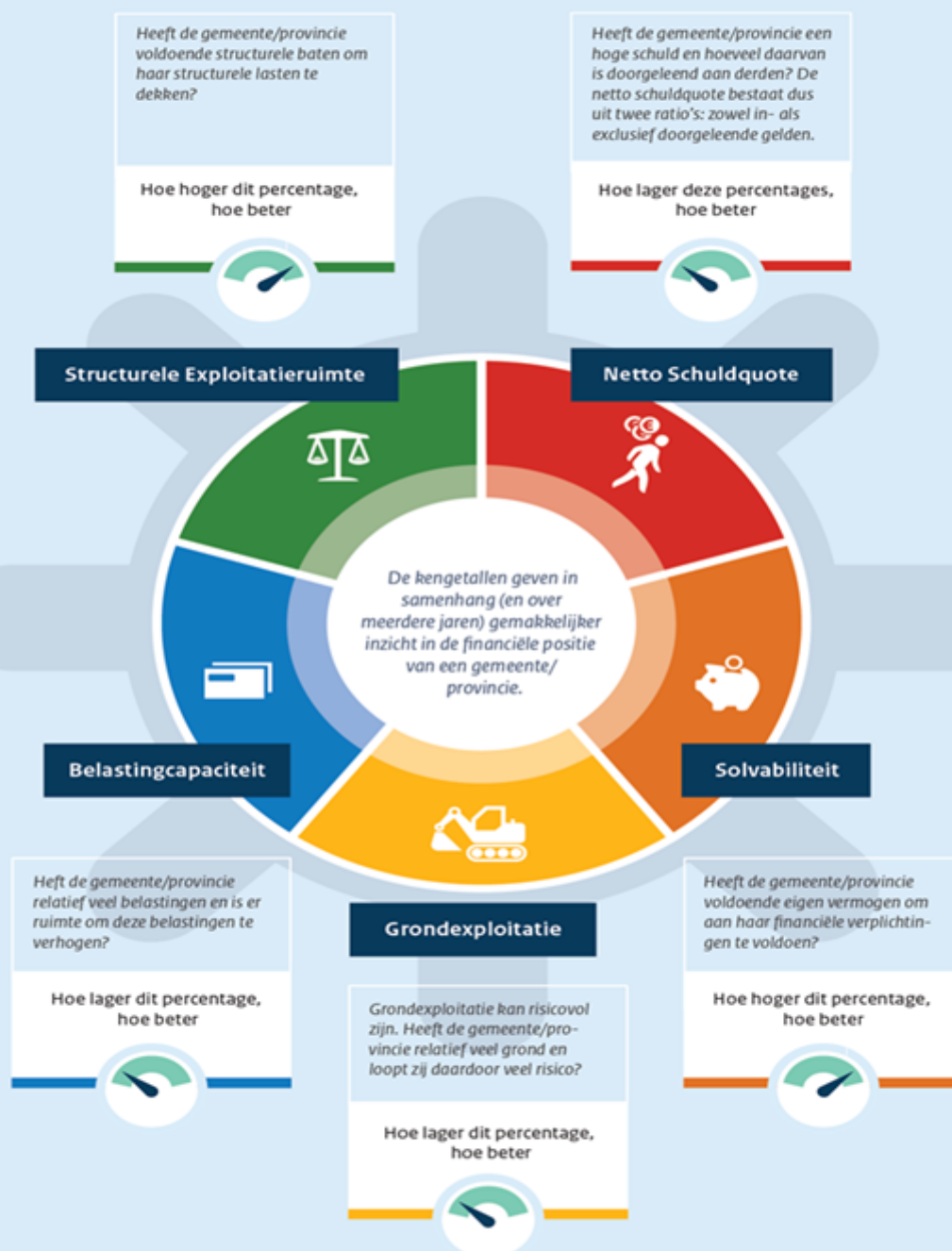
De toezichthouder hanteert geen normering, maar maakt gebruik van onderstaande signaleringswaarden.

Waarderingscijfer	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90	90-130	>130
Solvabiliteitsratio	>50	20-50	<20
Grondexploitatie	<20	20-35	>35
Structurele exploitatieruimte	>0	0	<0
Belastingcapaciteit	<95	95-105	>105

Sturen met financiële kengetallen

Financiële situatie gemeente / provincie

Uitgangspunten

Voor de kolommen realisatie is uitgegaan van de balans zoals opgenomen in de betreffende jaarrekening. De kengetallen voor de begroting 2025 zijn afkomstig uit de meerjarenbegroting 2025-2028. De kengetallen voor 2026-2029 zijn afkomstig uit voorliggende meerjarenbegroting.

Omschrijving	Realisatie			Begroting				
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Netto schuldquote	106%	76%	55%	58%	58%	60%	86%	87%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	102%	72%	52%	55%	56%	56%	82%	83%
Solvabiliteitsratio	33%	36%	41%	42%	38%	41%	35%	35%
Grondexploitatie	124%	98%	81%	71%	52%	30%	40%	26%
Structurele exploitatieruimte	9%	4%	2%	1%	1%	1%	-2%	-1%
Belastingcapaciteit	118%	111%	105%	102%	107%	107%	107%	107%

Conclusie

De netto schuldquote (zowel gecorrigeerd als niet gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen) wordt voor de gemeente Nuenen sterk beïnvloed door de grondexploitaties. De gemeente heeft vanaf 2005 veel geïnvesteerd in de grondexploitaties, met name Nuenen West. Daarnaast is er in 2012 geïnvesteerd in Eeneind West. Om deze investeringen te financieren is het de afgelopen jaren noodzakelijk geweest om kort- dan wel langlopende leningen aan te trekken. De afgelopen jaren is de schuldquote flink gedaald, naar de toekomst toe stijgt deze weer licht door de geplande investeringen in met name wegen, riolering en gebouwen.

Als gevolg van de forse investeringen in gronden is het kengetal grondexploitatie hoog. De sterke afname van het kengetal in de komende begrotingsjaren wordt met name veroorzaakt door het, conform afspraken, ramen van de verkoop van de gronden Nuenen West en Eeneind West.

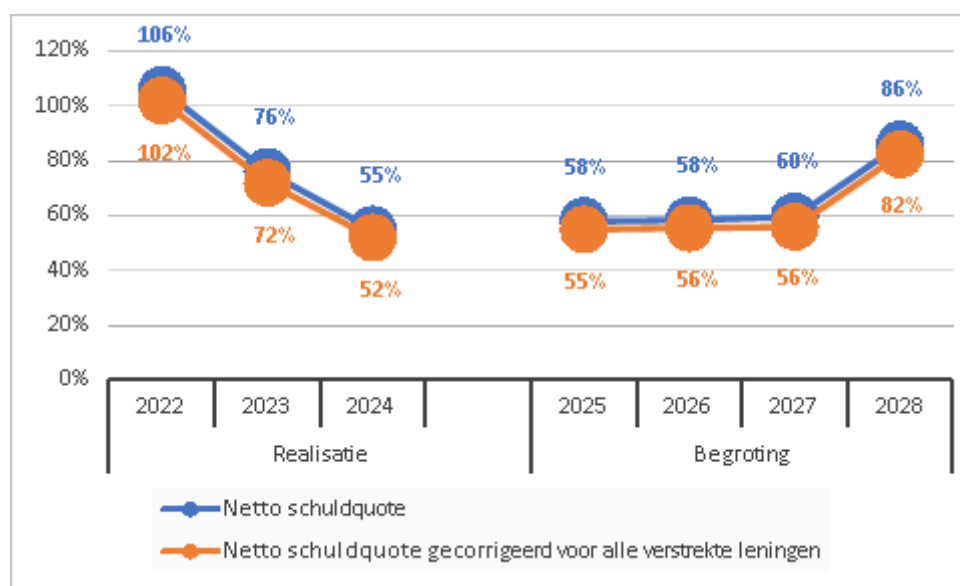
De solvabiliteitsratio schommelt slechts licht. De reserves zijn toegenomen door de stortingen van 75% van het begrotingssaldo in de algemene reserve in de jaren 2023 tot en met 2025. Naar de toekomst toe daalt deze weer licht door de geplande investeringen voor de komende jaren.

De structurele exploitatieruimte is in 2026 en 2027 licht positief en in 2028 en 2029 licht negatief. Dit betekent dat alle structurele lasten, inclusief de kapitaallasten van de geraamde investeringen, de eerstkomende jaren opgevangen worden binnen een structureel sluitende begroting. Vanaf 2028 is er op dit moment sprake van een negatief structureel resultaat.

De belastingcapaciteit is relatief hoog in Nuenen. Het landelijk gemiddelde van het kengetal voor de belastingcapaciteit wordt jaarlijks op 100% gesteld. De gemeente Nuenen heeft in het verleden, toen er negatief eigen vermogen was, besloten tot een forse verhoging van de ozb. Het kengetal neemt af omdat de afgelopen jaren geen verhoging boven de reguliere inflatie is toegepast, wat een verlaging ten opzichte van het landelijk gemiddelde betekent.

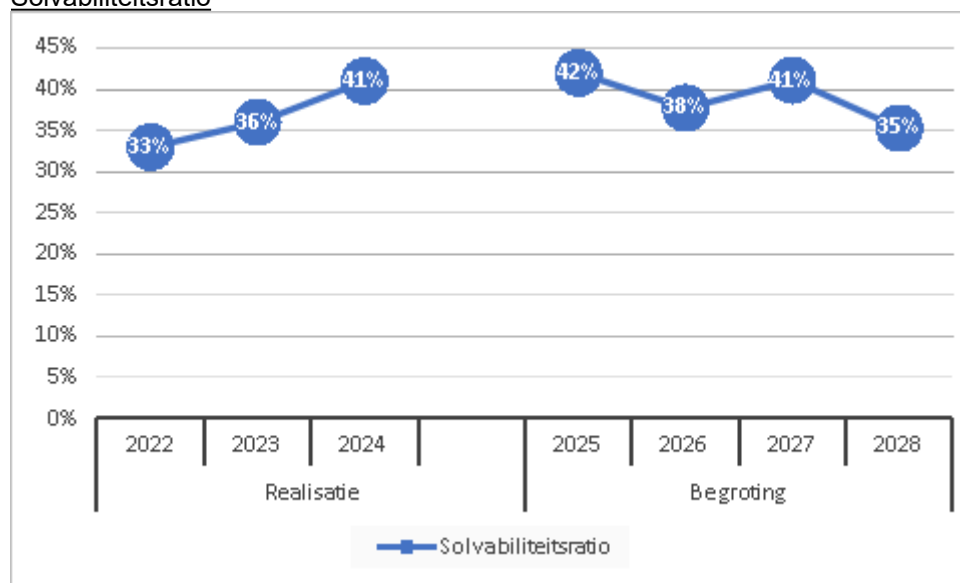
Hieronder volgt per kengetal een korte toelichting.

Netto schuldquote

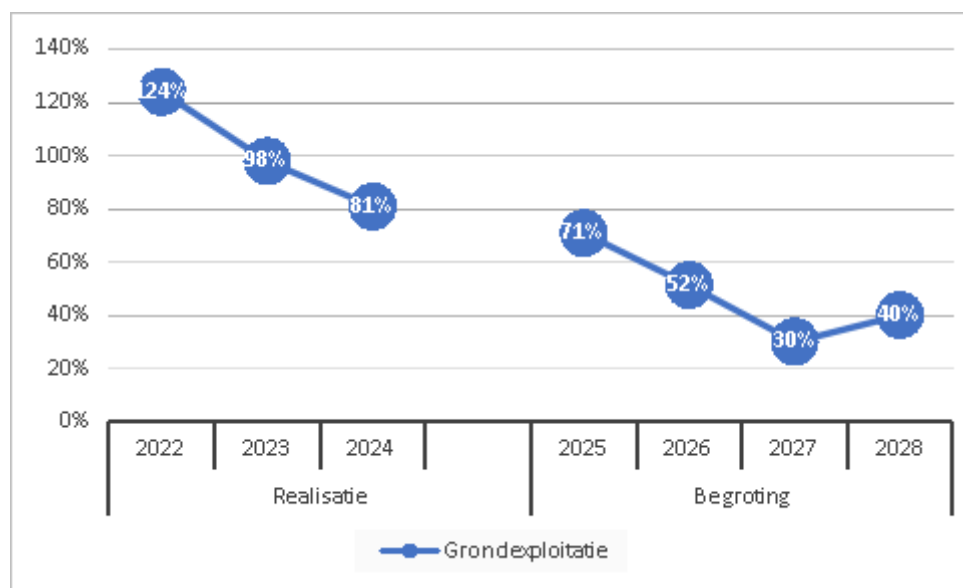
De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

Solvabiliteitsratio

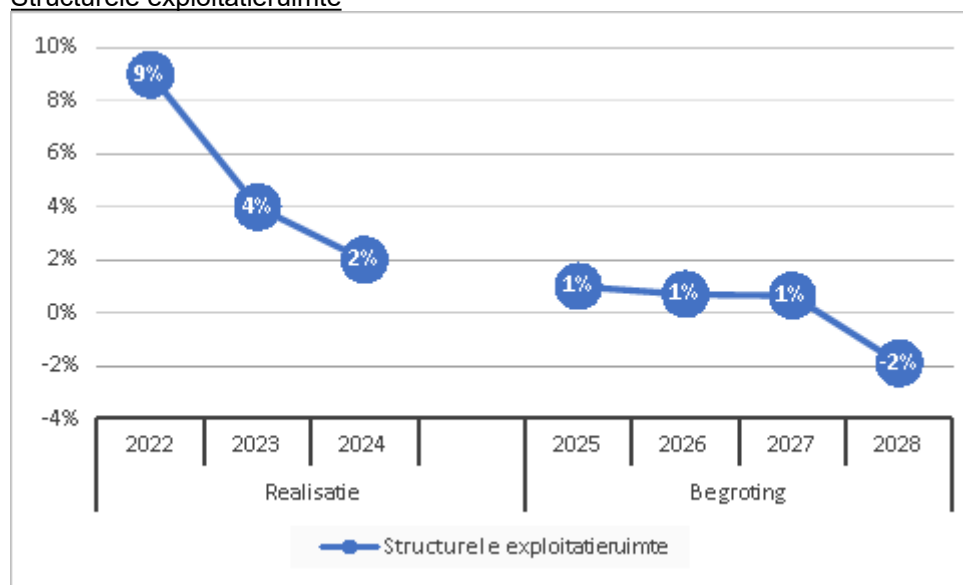
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie van een gemeente.

Grondexploitatie

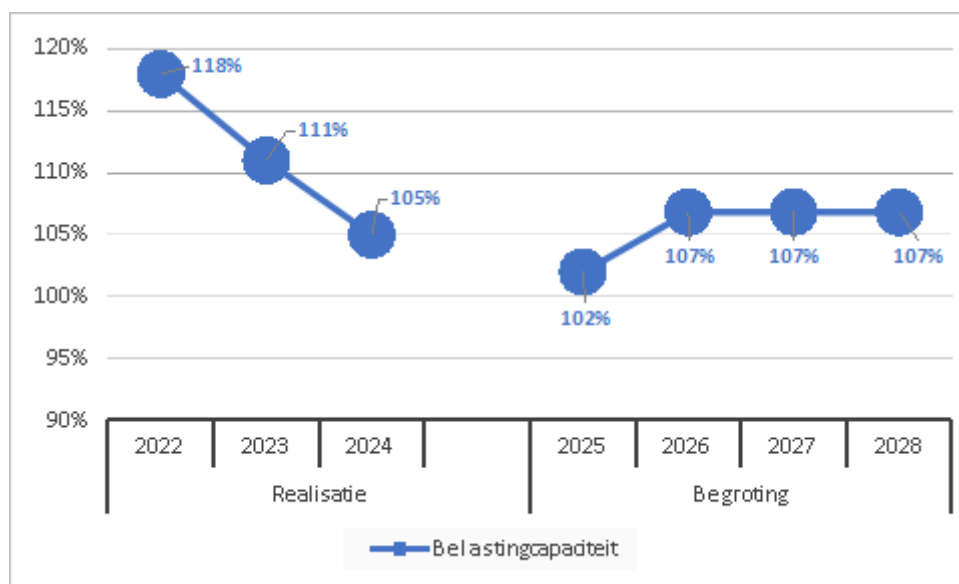
De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Indien gemeenten leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor een (toekomstig) woningbouwproject hebben zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer het project wordt uitgevoerd. Van de opbrengst van de verkochte gronden kan immers de schuld worden afgelost. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de woonlasten voor een gezin bij een gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente zich verhouden tot de landelijk gemiddelde woonlasten van een gezin. De woonlasten bestaan uit de OZB en de riool- en afvalstoffenheffing. In onze gemeente zijn de riool- en afvalstoffenheffing 100% kostendekkend. Een verhoging van die tarieven is niet mogelijk. Een verhoging van het OZB-tarief is mogelijk, maar is een politieke keuze.

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente Nuenen heeft een uitgestrekt buitengebied en een intensief bebouwd binnengebied met een totale oppervlakte van 3.361 ha. De gemeente is verdeeld over vier kernen: Nuenen, Gerwen, Nederwetten en Eeneind. Zowel binnen als buiten de kernen vinden tal van activiteiten plaats zoals wonen, werken en recreëren. Om deze activiteiten in goede banen te leiden zijn kapitaalgoederen nodig: wegen, openbare verlichting, civieltechnische kunstwerken, groen, riolering, gebouwen en speeltoestellen. Vanwege het geringe belang laten we voortaan de verkeersregelingen en beelden en plastieken buiten beschouwing.

De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud daarvan is bepalend voor het voorzieningenniveau en de (jaarlijkse) lasten. Met het onderhoud van deze kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Deze paragraaf geeft inzicht in het beleid en de financiële consequenties van het onderhoud van de kapitaalgoederen.

Wegen

De gemeente beschikt over een uitgebreid wegennet ten behoeve van de verbinding binnen de kernen, tussen de kernen en de aansluiting op het regionale wegennet. Op dit moment bestaat dit wegennet uit ruim 228 kilometer verharde wegen.

Beleid

In het vastgestelde beheerplan heeft de raad gekozen voor cyclisch onderhoud. Bij deze systematiek wordt het onderhoud zodanig gepland dat gedurende de gehele levensduur van de verhardingen periodiek grootschalig onderhoud kan worden uitgevoerd. Financieel gezien betekent dit de eerste 10 jaar een uitgave van gemiddeld € 977.000,-. In het beheerplan 2022-2026 zijn ook enkele beleidskaders opgenomen.

Beleidsplan

Voor het beleidsveld Wegen is geen apart beleidsplan opgesteld. De beleidskaders zijn benoemd in het Beheerplan wegen 2022-2026.

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Beheerplan Wegen 2022-2026	2022-2026	maart 2021	begin 2026

Uitgangspunten

Het benodigde kleinschalig en grootschalig onderhoud wordt bepaald aan de hand van de jaarlijkse wegeninspectie.

Jaarlijks groot onderhoudsbudget en investeringsmiddelen

Financieel	2026	2027	2028	2029
Groot onderhoud (storting voorziening)	977.000	977.000	977.000	977.000
Klein onderhoud (incl. inspectie)	177.671	177.671	177.671	177.671
Totaal	1.154.671	1.154.671	1.154.671	1.154.671

Jaarlijks wordt volgens het programma uit het beheerplan wegen het benodigd (gemiddeld) bedrag (€ 977.000,-) gestort in deze voorziening. De storting is bestemd voor cyclisch onderhoud. De werkelijke uitgaven fluctueren. Voor reconstructie en rehabilitatie van de wegen zijn geen middelen beschikbaar in de onderhoudsvoorziening. Indien hier middelen voor nodig zijn wordt apart aan de raad om budget gevraagd. Eind 2026 resteert in de voorziening een bedrag van € 3.661.779,-.

Achterstallig onderhoud

Het achterstallig onderhoud is een indicator van het CROW (uitgedrukt in kosten) en is gedefinieerd als onderhoud op wegvakonderdelen waarbij de richtlijn al is overschreden, met andere woorden waarbij het onderhoud al eerder uitgevoerd had moeten worden.

Er is geen achterstallig onderhoud. Soms wordt onderhoud wel uitgesteld om schaalvoordeel te kunnen behalen. Dit uitstel wordt enkel gedaan als de veiligheid niet in het geding is.

Jaarlijks wordt een inspectie uitgevoerd op het gehele areaal. Op basis van deze inspecties vindt kleinschalig en grootschalig onderhoud plaats, met name op wegvakonderdelen waarbij de richtlijn is overschreden. Daarmee houden wij de wegen veilig en heel en voorkomen we achterstallig onderhoud.

Openbare verlichting

De gemeente Nuenen heeft ruim 6.700 lichtmasten en 6.950 armaturen. De kosten voor openbare verlichting bestaan uit de jaarlijkse kosten voor elektriciteit en klein onderhoud en de kosten voor vervangingsinvesteringen.

Beleid

In 2025 zijn alle conventionele armaturen vervangen door energiezuinige Led-armaturen. Hiermee is het bestaande beleid achterhaald. In 2027 willen we nieuw beleid laten vaststellen.

Beleidsplan

Het beleidsplan Openbare verlichting is vastgesteld op 6 juli 2017.

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Beleidsplan OVL 2018-2027	2018-2027	6-7-2017	Eind 2027

Uitgangspunten

Volgens het huidige beleidsplan worden alleen de verouderde armaturen en de armaturen met een hoog energieverbruik vervangen. In 2025 zijn versneld alle armaturen vervangen door energiezuinige led-armaturen. Met deze vervanging besparen we op energiekosten en op onderhoudskosten.

Jaarlijks groot onderhoudsbudget en investeringsmiddelen

De komende jaren richten we ons op de vervanging van lichtmasten.

Naast middelen voor de vervangingsinvesteringen is nog een bedrag voor regulier onderhoud, zoals masten schilderen en het oplossen van storingen opgenomen van afgerond € 122.000,-.

Achterstallig onderhoud

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. Soms wordt onderhoud wel uitgesteld om schaalvoordeel te kunnen behalen. Dit uitstel wordt enkel gedaan als de veiligheid niet in het geding is.

Civiele kunstwerken

Met civiele kunstwerken worden bruggen, viaducten etc. bedoeld. Voor het groot onderhoud hiervan is een voorziening gevormd.

Beleid

In het vastgestelde beleidsplan Civiele kunstwerken heeft de raad gekozen voor het onderhouden van de civiele kunstwerken op C-niveau. Bij dit niveau ligt de nadruk op veilig en heel. Enkele kunstwerken, zoals in het centrumgebied en op diverse gemeentegrenzen, worden op A-niveau onderhouden.

Beleidsplan

Het beheerplan Civiele kunstwerken is vastgesteld op 13 februari 2020. In 2025 is een nieuw beheerplan vastgesteld door het college.

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Beheerplan Civiele kunstwerken	2020-2024	13 februari 2020	2025

Uitgangspunten

Voor het vervangen van civiele kunstwerken bij einde levensduur zijn geen middelen beschikbaar in het onderhoudsfonds. Indien hier middelen voor nodig zijn wordt hiervoor apart aan de raad om budget gevraagd.

Jaarlijks groot onderhoudsbudget en investeringsmiddelen

Financieel	2026	2027	2028	2029
Groot onderhoud	115.122	115.122	115.122	115.122
Klein onderhoud	20.540	20.540	20.540	20.540
Totaal	135.662	135.662	135.662	135.662

Jaarlijks wordt volgens het beleidsplan civiele kunstwerken het benodigd (gemiddeld) bedrag van € 115.122,- gestort in deze voorziening. De storting is bestemd voor het planmatig onderhoud. De werkelijke uitgaven fluctueren (jaarlijks gemiddeld tussen de € 80.000,- en € 278.000,-). Voor de vervanging van civiele kunstwerken zijn geen middelen beschikbaar in de onderhoudsvoorziening. Indien hier middelen voor nodig zijn wordt apart aan de raad om budget gevraagd.

Naast de bedragen voor het groot onderhoud is € 20.540,- beschikbaar voor klein onderhoud.

Achterstallig onderhoud

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. Soms wordt onderhoud uitgesteld om schaalvoordeel te kunnen behalen. Dit uitstel wordt enkel alleen gedaan wanneer de veiligheid niet in het geding is.

Groen

De groenstructuur van de gemeente Nuenen wordt enerzijds bepaald door de historische en moderne wegenstructuur, anderzijds door de diverse grotere (historische) groen- en parkgebieden en waterstructuren binnen de kern. Om dit optimaal tot zijn recht te laten komen dient het groen goed beheerd te worden. De gemeente Nuenen draagt zorg voor het gemeentelijk groen. Het openbaar groen heeft een grote waarde wat betreft gezondheid, veiligheid, beleving en duurzaamheid. Samen met onze inwoners nemen we maatregelen om verzorgd en gebruiksvriendelijk openbaar groen te realiseren.

Beleid

Gemeentebossen

De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer van de gemeentebossen. Het bosbezit van de gemeente Nuenen is in totaal circa 65 ha groot en ligt verspreid over vijf grotere gebieden in de gemeente en enkele kleinere bospercelen in en rond het dorp Nuenen.

Bomen

De gemeente Nuenen is een groene gemeente en zal dat ook blijven. Bomen dragen in belangrijke mate bij aan een prettig leefklimaat. Het is daarom belangrijk te zorgen en blijven zorgen voor een gezond bomenbestand.

Uit bijdragen van inwoners aan het Bomencafé is duidelijk geworden dat de inwoners graag bomen in de eigen omgeving hebben, maar er ook iets over te zeggen willen hebben.

Zoals met ieder plan zijn ook met het uitvoeren van dit beleidsplan kosten gemoeid.

Openbaar groen

Het Groenstructuurplan en het Groenbeheerplan is de basis voor verder beleid, beheer en planvorming.

Bermen en Watergangen

Bermen: binnen de gemeente Nuenen hebben we ruim 78 ha aan bermgras. Bermen bestaan uit een vegetatie van gras en kruiden. Ze worden duidelijk minder intensief beheerd dan de gazons en bevinden zich hoofdzakelijk aan de randen van de bebouwde omgeving en langs de wegen in het buitengebied. Bermen met bermgras vervullen meerdere functies zoals:

- verhoging van de stabiliteit van de weg;
- opvang van regenwater;
- bieden van ruimte voor bomen, kabels, leidingen, lichtmasten, bebakening, verkeersborden, uitwijkmanoeuvres en parkeren;
- ecologische functie voor planten, insecten en kleine zoogdieren;
- ontsluitingsmogelijkheden bieden aan naastliggende percelen;
- verfraaiing dorpsaangezicht/verbetering woon- en leefklimaat.

Watergangen: het voornaamste doel is het bergen en/of afvoeren van water. Daarom is het beheer er op gericht dit mogelijk te maken. Afhankelijk van de watergang in het waterafvoerend systeem wordt regelmatig onderhoud zelfs verplicht door het Waterschap dat eenmaal per jaar een schouwronde uitvoert op het uitgevoerde werk. Het beheer van de A-watergangen valt onder de verantwoordelijkheid van de waterschappen De Dommel en Aa en Maas. Het beheer van de B- en C-watergangen wordt uitgevoerd door de aangelanden, waaronder de gemeente Nuenen.

Beleidsplan

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Beheerplan gemeentebossen	2023-2028	19-12-2023 (vastgesteld door college)	2028
Bomenbeleidsplan	2017-2031	9-2-2017	2031
Groenstructuurplan	2011-2020	25-11-2010	Onbepaald
Groenbeheerplan	2012-2026	12-12-2019	2026

Uitgangspunten

Bermen

In het kader van ecologisch bermbeheer en de biodiversiteit is de maaifrequentie aangepast naar maximaal 1x tot 2x per jaar. Bij het maaien wordt het maaisel afgevoerd. Bij iedere maaibeurt blijft 20% overstaan. Om verruiging te voorkomen wordt het overstaande deel bij de volgende maaibeurt mee gemaaid, en blijft op andere delen 20% overstaan. De toetsing van goed maaibeheer van bermen en watergangen is vastgelegd in Kleurkeur van de Vlinderstichting. Door deze nieuwe standaard kunnen opdrachtgevers en aannemers zich beter voorbereiden op een insectenvriendelijk bermbeheer. In het maaibestek van bermen en watergangen zijn de richtlijnen van Kleurkeur opgenomen en geeft het een garantie dat het maaibeheer gericht is op het verhogen van de ecologische kwaliteit.

Watergangen

Beheer en onderhoud van watergangen (sloten) met een afvoerende en een bergende functie van het oppervlaktewater binnen het stroomgebied van de waterschappen De Dommel en Aa en Maas. Overeenkomstig de Keur oppervlaktewateren betreft dit sloten met een beperkt belang, niet zijnde in onderhoud bij de bovengenoemde waterschappen.

Bossen

Op sobere wijze in stand houden van de kwaliteit en functionaliteit van de bossen ten behoeve van de openluchtrecreatie en het milieu.

Landschappelijke beplanting

Op sobere wijze in stand houden van lintvormige en kleinschalige landschapselementen (wegbeplantingen, houtsingels, poelen etc.), ten behoeve van:

- beeld, milieu;
- verbindingen tussen landschapselementen;
- coulissenwerking.

Openbaar groen

Op sobere wijze in stand houden van de kwaliteit en functionaliteit van de groenvoorziening voor een groene uitstraling van de gemeente voor haar eigen inwoners en gebruikers (inwoners van buiten de gemeente en toerisme). Het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau is B. De 'Parels' die als visitekaartje dienen worden op kwaliteitsniveau A onderhouden.

Bomen

Nuenen is een bolwerk van bomen. De gemeente Nuenen staat ervoor om dat bolwerk te laten bestaan uit gezonde bomen waar zowel inwoners als de gemeente trots op zijn. Gezonde bomen waar de gemeente haar groene karakter mee behoudt, een prettig leefklimaat heeft en ook in de toekomst zal behouden. Het boombeheer gaat over nu en over later.

Financieel	2026	2027	2028	2029
Bossen	43.910	43.910	43.910	43.910
Watergangen	140.295	140.295	140.295	140.295
Landschappelijke beplanting	8.658	8.658	8.658	8.658
Openbaar groen	1.697.098	1.737.098	1.777.098	1.817.098
Boomverzorging	425.000	425.000	425.000	425.000
Totaal	2.314.961	2.364.961	2.414.961	2.464.961

Achterstallig onderhoud

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. Soms wordt onderhoud wel uitgesteld om schaalvoordeel te kunnen behalen. Dit uitstel wordt enkel gedaan als de veiligheid niet in het geding is.

Riolering

De gemeentelijke riolering bestaat uit ca. 150 km vrij vervalriolering (binnen de bebouwde kommen) en ca. 60 km drukriolering (in het buitengebied). Daarnaast zijn er nog voorzieningen zoals bergbezinkbassins en gemalen.

Beleid

De gemeente heeft zorgplichten op het gebied van stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater. Hoe de gemeente omgaat met deze zorgplichten is vastgelegd in het beleidsplan.

Beleidsplan

Het vigerende Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) heeft een looptijd tot en met 2023. In het vGRP staan de beleidsdoelen, geplande projecten, onderzoeken en nieuwe ontwikkelingen. Verder maakt de rioolheffingsberekening deel uit van het vGRP.

De actualisatie van het vGRP heeft vertraging opgelopen. In het raadsvoorstel voor de begroting 2026 wordt voorgesteld om de looptijd van het vGRP te verlengen t/m 2026. Overigens kijken we elk jaar goed of de begroting toereikend is.

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2019 – 2023 (vGRP)	2019-2023	13-12-2018	2026

Uitgangspunten

De doelen vastgelegd in het vGRP zijn:

- Een goede inzameling en transport van stedelijk afvalwater;

- Inzameling, transport en / of verwerking van afvloeiend hemelwater, voor zover dit redelijkerwijs niet kan door particulieren;
- Voorkomen van structureel nadelige gevolgen van te hoge of te lage grondwaterstanden, voor zover dit onder de gemeentelijke zorgplicht valt;
- Klimaatbestendig ontwerpen.

Jaarlijks groot onderhoudsbudget en investeringsmiddelen

De jaarlijks benodigde budgetten voor groot onderhoud zijn vastgesteld in het vGRP. Wanneer in een jaar meer geld ontvangen is dan uitgegeven wordt dit bedrag gestort in de voorziening riolering. Dit geld blijft daardoor beschikbaar voor de doelen uit het GRP.

Financieel	2026	2027	2028	2029
Onderhoudskosten riolering	562.000	577.174	592.758	627.177
Totaal	562.000	577.174	592.758	627.177

Daarnaast resteert eind 2026 nog een bedrag van € 2.222.303,- in de voorziening riolering.

Achterstallig onderhoud

Er is geen achterstallig onderhoud. Soms wordt onderhoud wel uitgesteld om schaalvoordeel te kunnen behalen. Dit uitstel wordt enkel gedaan als de veiligheid niet in het geding is.

Gebouwen

De gemeente heeft de nodige gebouwen in beheer. Deze zijn onder te verdelen in gebouwen voor eigen gebruik, algemene gebouwen, sociaal culturele accommodaties en sportaccommodaties.

Beleidsplan

De gemeenteraad heeft in de vergadering van 9 november 2017 het beheerplan gebouwen 2018-2032 vastgesteld. Vervolgens wordt dit plan elke 4 jaar geactualiseerd. De laatste actualisatie heeft in 2021 plaatsgevonden en is verwerkt in de begroting 2024-2027. De volgende staat gepland in 2025.

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Beheerplan gebouwen	2018-2032	9-11-2017	2025

Uitgangspunten

Voor de gebouwen die economisch eigendom zijn van de gemeente Nuenen en waarvoor de gemeente verantwoordelijk is voor het groot onderhoud, is een voorziening gevormd. Uitgangspunt voor deze voorziening is wat minimaal nodig is om de gebouwen veilig, heel en functioneel te houden op basis van sober en doelmatig onderhoud. Het uitgangspunt is conditieniveau 3. Tevens zal bij regulier onderhoud een verduurzamingsslag gemaakt worden door de materialen te vervangen voor een duurzamere variant, daar waar budget het toelaat.

Jaarlijks onderhoudsbudget en investeringsmiddelen op basis van het MJOP

Financieel	2026	2027	2028	2029
Dotatie voorziening	367.450	367.450	367.450	367.450
Besteding uit voorziening	813.367	313.367	313.367	313.367
Mutatie voorziening	-445.917	54.083	54.083	54.083

Achterstallig onderhoud

De gemeentelijke vastgoedportefeuille is een dynamisch geheel met grote financiële en maatschappelijke waarde. Structureel onderhoud is daarom van essentieel belang. Daarom inventariseert de gemeente elke 4 jaar al de gemeentelijke gebouwen en stelt een MJOP op. Het MJOP (2018-2032) is in 2021 geactualiseerd. Het college heeft ingestemd met het MJOP 2022-2032, gebaseerd op de Nederlandse norm NEN 2767.

Soms wordt onderhoud uitgesteld om schaalvoordeel te kunnen behalen. Dit uitstel wordt enkel gedaan als de veiligheid niet in het geding is.

Bij het Klooster en de Hongerman is gelet op de renovatieplannen alleen noodzakelijk onderhoud uitgevoerd.

Bij het gemeentehuis is sprake van bewust uitgesteld onderhoud vanwege de plannen voor nieuwbouw dan wel renovatie. De raad heeft een beslissing hierover uitgesteld en aangegeven dat we alleen noodzakelijk, onontkoombaar onderhoud uit moeten voeren. Deze zijn nu gepland voor 2026.

Gelijktijdig met het actualiseren van het MJOP zijn in 2021 voor de gemeentelijke panden ook duurzaamheidsrapportages opgesteld.

Deze maatwerkrapportages worden samen met het geactualiseerde MJOP in 2024/2025 uitgewerkt in een Plan van aanpak / routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed Nuenen.

Speeltoestellen

De gemeente heeft verschillende speeltoestellen in de openbare ruimte staan. Deze worden beheerd volgens het warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen.

Beleid

Spelen en bewegen in de openbare ruimte 'Speelruimtebeleidsplan 2017-2020'

Eind 2025 wordt een nieuw beheerplan speelvoorzieningen vastgesteld.

Warenwetbesluit Attractie- en speeltoestellen

Beleidsplan

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Spelen en bewegen in de openbare ruimte	2017-2020	6-7-2017	onbepaald

Uitgangspunten

Het speelruimtebeleid is via co-creatie tot stand gekomen waarbij is samengewerkt met inwoners, verenigingen en andere belanghebbenden als gelijke partners. De belangrijkste uitgangspunten van het nieuwe beleid zijn:

- Spelen voor alle leeftijden (jong en oud);
- Risicovol spelen in een natuurlijke omgeving;
- Gebruik maken van (aanwezige elementen in) de gehele openbare ruimte;
- Ontmoeten als belangrijk onderdeel van de "Centrale speelgelegenheid Nuenen";
- Aansluiten bij de behoeftes van de omgeving en trends.

Jaarlijks groot onderhoudsbudget en investeringsmiddelen

Jaarlijks wordt bij de investeringen een bedrag van € 85.000,- opgenomen voor vervanging bij einde levensduur en nieuw beleid. Naast deze middelen is nog een bedrag voor regulier onderhoud beschikbaar van € 52.890,-.

Achterstallig onderhoud

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. Soms wordt onderhoud wel uitgesteld om schaalvoordeel te kunnen behalen. Dit uitstel wordt enkel gedaan als de veiligheid niet in het geding is.

Financiering

Inleiding

Financiering betreft de wijze waarop de gemeente Nuenen de benodigde geldmiddelen aantrekt en (tijdelijke) overtollige geldmiddelen belegt. De uitvoering van deze paragraaf vindt plaats binnen de wettelijke kaders van het BBV en de wet Fido. Naast deze wetgeving is een treasurystatuut vastgesteld. In dit statuut zijn nadere regels opgenomen om daarmee de financieringsfunctie te sturen, te beheersen en te controleren. De paragraaf geeft inzicht in de rentelasten en -baten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente wordt toegerekend aan investeringen, grondexploitaties en projecten. De bedragen in onderstaande tabellen moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,-.

Interne en externe ontwikkelingen

Extern

Sinds juni 2024 verlaagde de ECB de beleidsrente stapsgewijs van 4% naar 2%. Een rente van 4% was nodig om de zeer hoge inflatie in de periode 2021-2024 in het eurogebied onder controle te krijgen. In de loop van 2024 daalde de inflatie, mede door het beleid van de ECB, weer richting gewenst niveau en kon de rente worden verlaagd. De inflatie in het eurogebied kwam in juni 2025 uit op 2%, het inflatiedoel van de ECB. Toch blijft het inflatiebeeld omgeven door risico's en is het de vraag of de inflatie ook op de wat langere termijn op 2% zal blijven. De grote mate van onzekerheid maakt het lastig om vooruit te kijken.

Intern

Voor de begroting zijn de volgende interne rentepercentages gebruikt, de berekening volgens BBV:

Renteschema	%
Rente over voorziening verliesgevende complexen bouwgrond	2,00%
Rente activa en grex afgerond (omslagrente)	0,70%

* Vanaf 2025 zijn de rentes van activa en grex gelijk aan elkaar, als gevolg van nieuwe BBV-regels (notitie rente).

In onderstaand schema is het renteresultaat berekend volgens BBV:

Stap	Renteschema	2026	2027	2028	2029
	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.084	961	1.365	1.273
	De externe rentebaten	-47	-47	-47	-47
1	Saldo rentelasten en rentebaten	1.037	914	1.317	1.225
	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-3	-3	-2	-2
	De rentelast van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	3	3	2	2
2	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	0	0	0	0
3	Rente over eigen vermogen	0	0	0	0
3	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	60	61	62	63
4	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente (1+2+3)	1.096	975	1.379	1.288
5	De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag) actieve gronden	-371	-180	-235	-164
5	De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag) activa	-719	-976	-1.045	-1.097
	Renteresultaat op het taakveld treasury (4+5)	6	-181	99	27

Het genoemde renteresultaat komt terug op het taakveld treasury, maar is niet het enige resultaat op dat taakveld. Ook bijvoorbeeld ontvangen dividend wordt geraamd op het taakveld, maar maakt geen onderdeel uit van het renteschema.

Financieringsbehoefte

Op basis van de begroting 2026 wordt een meerjarige financieringsbehoefte opgesteld.

Boekwaarde 1-1	2026	2027	2028	2029
Activa	79.145	93.163	102.971	116.040
Grondexploitaties	50.286	22.943	30.805	20.670
Geldleningen OG*	-41.697	-32.978	-26.351	-23.344
Reserves en voorzieningen	-72.610	-71.342	-68.441	-68.651
	15.124	11.787	38.984	44.715

* Dit is de huidige leningenportefeuille.

Uit bovenstaand schema blijkt dat de komende jaren een financieringsbehoefte is tot een maximum van € 45 miljoen. Deze wordt gefinancierd met kasgeld- en langlopende geldleningen.

Beleidsvoornemen financiering

Financiële instellingen blijven terughoudend met het geven van een rentevisie. Ook BNG publiceert deze sinds enige tijd niet meer. Wij hanteren daarom meer een rentestrategie dan een rentevisie. Onze strategie is om het renterisico te minimaliseren. Dat doen we door op verschillende momenten (zo nodig) langlopende leningen af te sluiten in de toekomst en door gebruik te maken van een mix van kortlopende en langlopende leningen. Daarmee creëren we ook flexibiliteit in de leningenportefeuille om in te spelen op interne en externe ontwikkelingen, zoals planning van investeringen en grex-projecten.

Ook moeten we rekening houden met de kasgeldlimiet. Deze bepaalt dat de gemiddelde vlottende schuld, over 3 achtereenvolgende kwartalen bezien, niet boven de 8,5% van het begrotingstotaal mag uitkomen. Ons uitgangspunt is dat we de overschrijding beperken tot maximaal 2 achtereenvolgende kalenderkwartalen.

Renterisicobeheer

De overheid heeft twee instrumenten voor het toetsen van het renterisico: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet vormt de bovengrens waarmee een tijdelijk liquiditeitstekort gefinancierd kan en mag worden met een kortlopende geldlening (korter dan 1 jaar). Als het liquiditeitstekort een structureel karakter draagt moet een langlopende geldlening worden aangetrokken. Indien voor het derde achtereenvolgende kwartaal de kasgeldlimiet wordt overschreden moet de toezichthouder hiervan op de hoogte worden gesteld. Ook moet de kwartaalrapportage en een plan om binnen de kasgeldlimiet te blijven ter goedkeuring worden voorgelegd aan de toezichthouder. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal.

Stap	Omschrijving	2026
	Bepalen toegestane kasgeldlimiet	
	Omvang begrotingstotaal	97.240
	Percentage regeling	8,50%
1	Toegestane kasgeldlimiet	8.265
	Vlottende korte schuld	
	Opgenomen gelden < 1 jaar	8.000
	Schuld in rekening courant	0
	Gestorte gelden door derden < 1 jaar	6
	Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld	0
2	Totaal vlottende korte schuld	8.006
	Vlottende middelen	
	Contante gelden in kas	4
	Tegoeden in rekening courant	13.116
	Overige uitstaande gelden < 1 jaar	0
3	Totaal vlottende middelen	13.120
4	Totaal netto vlottende schuld (2-3)	-5.114
	Ruimte(+)/Overschrijdingen(-) (1-4)	13.379

Voor 2026 wordt met kasgeldleningen gewerkt tot de bovengrens van de kasgeldlimiet.

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een grens aan het te lopen renterisico op de vaste schuld. De risiconorm houdt in dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en renteherzieningen niet hoger mogen zijn dan 20% van het begrotingstotaal (zie tabel hieronder).

Stap	Omschrijving	2026	2027	2028	2029
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	6.626	6.627	3.007	3.007
3 (1+2)	Renterisico	6.626	6.627	3.007	3.007
4	Begrotingstotaal	97.240	75.026	77.605	79.488
5	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
6 (4 x 5)	Renterisiconorm	19.448	15.005	15.521	15.898
7	Ruimte(+)/Overschrijdingen(-)	12.822	8.379	12.514	12.890

Voor de komende jaren is er ruimte om lang geld aan te trekken volgens de renterisiconorm.

Leningenportefeuille

Een belangrijk onderdeel van het financieerbeleid vormt de omvang, flexibiliteit, gemiddelde looptijd en rentegevoeligheid van de leningenportefeuille. De leningenportefeuille van de gemeente ziet er als volgt uit:

Opgenomen langlopende leningen						
Leningverstrekker	Looptijd		rente	oorspronkelijk	1-1-2026	31-12-2026
	Van	t/m				
NWB	2015	2027	1,21%	220	39	20
Provincie NB	2017	2027	0,00%	2.321	2.093	2.093
BNG	2022	2027	1,28%	18.000	7.200	3.600
BNG	2022	2037	1,86%	25.000	20.000	18.333
BNG	2024	2034	2,64%	13.000	11.700	10.400
Totaal				58.541	41.032	34.446

Opgenomen langlopende leningen tbv woningbouw						
Omschrijving	Looptijd		rente	oorspronkelijk	1-1-2026	31-12-2026
	Van	t/m				
BNG	1991	2041	0,43%	1.180	665	625
Totaal				1.180	665	625

Bedrijfsvoering

Inleiding

Het doel van de bedrijfsvoering is het ondersteunen en uitvoeren van de programma's. Concreet gaat het om professionele ondersteuning van het gemeentebestuur en goede dienstverlening aan de inwoners door:

- een efficiënt werkende organisatie;
- een zorgvuldig besluitvormingsproces;
- een gestructureerde planning en beheersing van de beleidsuitvoering;
- waar mogelijk op een verantwoorde manier benutten van ICT-mogelijkheden;
- gemotiveerd en gekwalificeerd personeel.

Personeel en organisatie

Organisatieontwikkeling

Het ontwikkelprogramma 'Nuenen ontwikkelt door' geeft aan hoe we de doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie vormgeven. Het doel van het programma is tweeledig:

- Het vergroten van de meerwaarde van de ambtelijke ondersteuning van het bestuur en de inwoners/ondernemers.
- Het vergroten van het werkplezier en werkgemak van medewerkers.

We werken hierbij vanuit onze missie, visie en kernwaarden.

Missie: Gemeente Nuenen is een professionele en dienstverlenende organisatie. De gemeente toont zich bewust verantwoordelijk voor een divers en eigentijds Nuenen. We handelen op basis van afweging van verschillende belangen en leveren toegevoegde waarde aan inwoners, ondernemers en aan de samenleving.

Visie: Gemeente Nuenen is een uitstekende werkgever, die vanuit verbondenheid met haar omgeving belangrijke resultaten bereikt en een betrouwbare partner is. We denken en werken vanuit een ondernemende houding en leveren goede dienstverlening.

Naast de missie en visie zijn er kernwaarden. Deze waarden zeggen iets over de overtuiging die we hebben in de beweging die we willen maken. Kernwaarden geven aan waarom en hoe we de dingen willen doen. Goed geformuleerde kernwaarden (en gedragsafspraken) maken duidelijk vanuit welk perspectief de collega's hun werk doen, zichzelf ontwikkelen en elkaar aanspreken. De volgende kernwaarden staan de komende jaren centraal.

Onze kernwaarden:

Betrokken

We werken vanuit betrokkenheid en staan in voor ons eigen handelen. We zorgen dat onze kennis en kunde op niveau is en blijft en zijn bereid tijd en energie te stoppen in ons werk en de samenwerking.

Zichtbaar

We maken gebruik van de kracht en inzichten van onze collega's en de samenleving door zichtbaar samen te werken. We werken daar waar het werk plaatsvindt en kennen de inwoners en ondernemers achter het vraagstuk.

Resultaatgericht

We zijn gericht op het bereiken van het beste resultaat en werken intensief samen met onze collega's, inwoners en ondernemers. We voelen ons eigenaar van vraagstukken en werken effectief en efficiënt.

Strategisch HRM-beleid

Het strategisch HRM-plan zetten we in om (middel)lange termijn ontwikkelingen die van invloed zijn op de ontwikkeling van de organisatie te vertalen naar HRM-instrumentarium. De doorontwikkeling van de organisatie bepaalt mede welke onderwerpen we specifiek gaan oppakken. In 2026 wordt in ieder geval verder invulling gegeven aan strategische personeelsplanning en de daaraan gekoppelde competentieontwikkeling. Dit ook om slim effectief te kunnen acteren in een steeds krappere wordende arbeidsmarkt.

Informatievoorziening

Informatiebeleidsplan 2026-2029

Eind 2025 is het geactualiseerde Informatiebeleidsplan 2025-2028 voor de 4 Dommelvallei-organisaties opgesteld. Het gezamenlijk opgesteld informatiebeleidsplan haakt aan/maakt deel uit van te realiseren organisatiedoelen van de Dommelvallei organisaties. Uitvoeren van het plan is een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

De IV-board heeft als taak om in gezamenlijkheid met onze Dommelvallei partners sturing te geven aan de uitvoering van het projectportfolio behorende bij het informatieplan. Gefaciliteerd door de portfoliomanager/businesspartner van Dienst Dommelvallei maakt de board afwegingen over de te starten projecten en bewaakt de voortgang van het hele portfolio.

De IV-board bepaalt het portfolio voor 2026. Op basis daarvan wordt bepaald hoeveel middelen er eventueel nodig zijn voor uitvoering van de geprioriteerde projecten voor zover die niet gedekt kunnen worden binnen de reguliere I&A budgetten van Dienst Dommelvallei.

Na prioritering van de projecten op basis van een afwegings- en prioriteringskader en het uitvoeren van een haalbaarheids- en impactanalyse en het invullen van essentiële randvoorwaarden wordt gestart met de projecten.

We borgen de continuïteit van de informatievoorziening en verbeteren de kwaliteit. Belangrijke thema's zijn 'digitaal samenwerken', 'meer doen met data', 'efficiëntere processen en meer gebruiksgemak' en 'een moderne en veilige werkplek'. De implementatie van Microsoft 365 vervult een belangrijke rol in deze verbetering.

Informatiebeveiliging en privacy

De gemeente wisselt op alle beleidsterreinen informatie uit. We willen hierbij een betrouwbare partner zijn voor onze inwoners, medewerkers en zakelijke partners en we hebben hierbij een maatschappelijke en wettelijke verantwoordelijkheid. Hierbij is het essentieel dat de basis op orde is: informatieveiligheid en privacy moeten verankerd zijn in processen en voldoen aan wet- en regelgeving. Om aan de veranderende wet- en regelgeving te voldoen is het noodzakelijk dat in de vier Dommelvallei-organisaties procesmatig werken worden versterkt.

Voldoen aan wet- en regelgeving

Procesmatig werken, risicomanagement, duidelijke verantwoordelijkheden en continue verbetering zijn noodzakelijk om gegevensbescherming te kunnen borgen. De invoering van de Cyberbeveiligingswet (CBW), als Nederlandse vertaling van de NIS2-richtlijn, is uitgesteld tot het tweede kwartaal van 2026. Dit geeft ons meer tijd om ons voor te bereiden op de nieuwe regels, maar de cyberdreigingen blijven onverminderd aanwezig. De CBW breidt het toezicht uit van kantoorautomatisering naar operationele technologie, zoals verkeersregelinstallaties.

Nieuwe wetgeving rondom Artificial Intelligence (AI) biedt kansen om efficiënter te kunnen werken maar brengt ook uitdagingen met zich mee. De borging van informatiebeveiliging en privacy in processen wordt hiermee nog belangrijker. Aangescherpte wet- en regelgeving en het verhoogde landelijke cyberdreigingen, maakt dat de gemeente meer taken krijgt op het gebied van informatiebeveiliging en privacy. Om de kans op digitale inbreuken te verkleinen of snel te kunnen ondervangen is een snellere groei noodzakelijk.

Vervolgstappen

Hoewel er stappen zijn gezet, kunnen we nog niet in alle gevallen aantonen dat we voldoen aan de informatiebeveiliging- en privacywetgeving. In samenwerking met de Dommelvallei-organisaties en bij voldoende middelen, werken we gestructureerd toe naar volwassenheidsniveau 3 van 5. Zo borgen we beschikbaarheid, vertrouwelijkheid, integriteit en privacy van informatie en blijven we een betrouwbare partner die voldoet aan de geldende wet- en regelgeving.

Huisvesting

De huisvesting van de ambtelijke organisatie en het bestuur is momenteel als volgt:

- Jan van Schijvelaan/Papenvoort (hoofdvestiging)
- Pastoorsmast (buitenwerf)
- Berg en Aardappeleterssteegje (Centrum Maatschappelijke Deelname)

Naast de eigen organisatie zijn in het gemeentehuis ook de bibliotheek en de politie gehuisvest.

De noodzaak om meer multidisciplinair samen te werken vraagt om een eigentijdse werklocatie. Bij voorkeur een gebouw dat activiteitgericht werken en ontmoeting stimuleert. Het huidige kantoor aan de Jan van Schijvelaan voldoet daar niet aan, heeft ook achterstallig onderhoud en is niet duurzaam. Het geeft ons bovendien een achterstand bij het werven van nieuw personeel. In juli 2025 heeft uw raad besloten om voor de verkiezingen geen keuze te maken uit de diverse huisvestingsscenario's. De scenario's variëren van groot onderhoud en verduurzaming tot volledige nieuwbouw. Daarnaast zal de raad een keuze moeten maken of het CMD en/of Dienst Dommelvallei in het gemeentehuis worden gehuisvest. De raad heeft aangegeven bij de volgende begroting (2027-2030) een keuze te maken en in 2026 slechts middelen beschikbaar te stellen voor zaken die echt niet uitgesteld kunnen worden om onze medewerkers veilig te kunnen laten werken. In deze begroting is hiervoor € 500.000,- opgenomen voor onderhoud aan gemeentehuis, villa en CMD.

Kengetallen

(peildatum 1-7-2025)

Formatie	Factor	1-7-2025
Directie en Staf	fte	5,11
Ontwikkeling	fte	48,41
Realisatie	fte	69,47
Totale formatie	fte	122,99

Ziekteverzuim (1 januari tot 1 juli)	2025	2024
Verzuimpercentage	6,59%	5,89%
Verzuimfrequentie	0,56	0,56
Ziekteverzuimpercentage in vergelijkbare gemeenteklasse voor 2024: 6,3		

Verbonden partijen

Inleiding

De paragraaf verbonden partijen moet inzicht geven in de relaties van de gemeente in rechtspersonen waarin bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend én waarmee financiële belangen gemoeid zijn.

Verbonden partijen zijn een manier om een bepaald beleidsvoornemen en/of wettelijke taken uit te (laten) voeren. Het deelnemen aan een verbonden partij komt altijd voort uit het publiek belang.

Onder bestuurlijk invloed wordt verstaan: zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht.

Onder financieel belang wordt verstaan: een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is, indien de verbonden partij failliet gaat of het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichting niet nakomt.

Conform artikelen 1, 5, 8, 9, 15, 26 en 36 van het BBV komen de volgende verbonden partijen aan de orde in deze paragraaf:

Gemeenschappelijke regelingen:

- Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven (MRE) te Eindhoven;
- Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) te Eindhoven;
- Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) te Eindhoven;
- Gemeenschappelijke Regeling Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) Brabant Zuidoost te Helmond;
- Gemeenschappelijke Regeling Dienst Dommelvallei (DVV) te Mierlo;
- Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorziening de Dommel (WSD) te Boxtel;
- Gemeenschappelijke Regeling Reiniging Blink te Helmond.

Vennootschappen en coöperaties:

- Naamloze Vennootschap Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) te Den Haag;
- Naamloze Vennootschap Brabant Water te Den Bosch.

Stichtingen en verenigingen:

- Stichting Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost te Helmond;
- Stichting Bureau Inkoop- en aanbestedingen Zuidoost Brabant (BIZOB) te Oirschot.

In deze paragraaf zal in tabelvorm elke verbonden partij uitgewerkt worden aan de hand van de volgende indelingen:

- Doel en openbaar belang van de verbonden partij;
- Algemene visie op en beleidsvoornemens over inschakelen van de verbonden partij: uitgangspunten waarom en wanneer we gebruik maken van de verbonden partij;
- Veranderingen en ontwikkelingen van de verbonden partij;
- Risico's: welke andere risico's zijn er bij deelname;
- Afbreukrisico van geen deelname;
- Alternatieven voor geen deelname;
- Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging: wie zijn er betrokken bij de samenwerking;
- Frequentie van terugkoppeling naar de raad;
- Financieel belang: welke kosten horen bij de samenwerking;
- Vermogenspositie en resultaat boekjaar van de verbonden partij.

De volgende afkortingen zijn gebruikt in de uitwerking van de verbonden partijen:

DB: Dagelijks Bestuur

AB: Algemeen bestuur

GR: Gemeenschappelijke regeling

NV: Naamloze Vennootschap

Gemeenschappelijke regelingen

GR Metropoolregio Eindhoven (MRE) te Eindhoven

Doel en openbaar belang

Per 1 januari 2015 is de Metropoolregio Eindhoven (MRE) actief als opvolger van het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven ook wel de SRE. De ambitie is een sterke regio met behoud van het kenmerkende innovatieve Brainportprofiel en een stabiele sociale basis en vitale leefomgeving voor al onze inwoners. De grote achterliggende opgave is het verbinden van de duurzame verstedelijking en de opgaven voor een vitaal landelijk gebied in de regio. De 2 ontwikkelingen daarin zijn:

- duurzame schaalsprong Brainport: we werken samen met extra aandacht en inzet aan oplossingen op het gebied van verstedelijking en mobiliteit
- nieuwe balans in het landelijk gebied: we versterken samen de ruimtelijke en ecologische kwaliteiten in het landelijk gebied en de verbinding tussen landelijk en stedelijk gebied.

We richten ons daarbij primair op een gezamenlijke aanpak van urgente opgaven in de fysieke leefomgeving met brede welvaart als kompas. Daarnaast geeft de MRE uitvoering aan het Stimuleringsfonds en dient als betaalautoriteit voor Brainport Development NV. Tot slot wordt de MRE door onder andere het Rijk en de Provincie gezien als de bestuurlijke vertegenwoordiger van de (Brainport)regio waarmee gesprekken gevoerd worden en afspraken gemaakt worden.

Tevens is het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE) onder gebracht in deze gemeenschappelijke regeling. Het RHCE voert voor gemeenten wettelijk taken uit op het gebied van toezicht, behoud en openbaar maken van de cultuurhistorische informatie en is archiefbewaarplaats van de door onze gemeente en andere overheden in Zuidoost Brabant overgebrachte archieven.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Het leven van onze inwoners speelt zich steeds meer af binnen de hele regio en beperkt zich niet tot de gemeentegrenzen. Binnen de regio is sprake van één daily urban system. Daarom is het logisch om op regionaal niveau met elkaar samen te werken, omdat we samen, als geheel, meer kunnen bereiken. Gezamenlijk bepalen we koers die vervolgens op subregionaal en/of lokaal niveau uitgewerkt en gerealiseerd wordt. Vanuit de MRE-samenwerking wordt als één regio opgetrokken richting het Rijk en de Provincie. Dit komt tegemoet aan de behoefte vanuit het Rijk en de Provincie om met regio's afspraken te maken. Daarnaast zijn wij via de MRE-samenwerking vertegenwoordigd in de stichting Brainport en de triple helix. Deze stichting bepaalt de strategie van de ontwikkelingsorganisatie Brainport Development. Al deze partijen samen zijn een serieuze gesprekspartner voor het Rijk en de Provincie waardoor er gelden beschikbaar komen om de regionale opgaven gezamenlijk op te pakken. Ook de Nuenense inwoners kunnen (indirect) profiteren van deze ontwikkelingen.

De gemeente brengt haar archief na verloop van tijd onder bij RHCE, voor zover deze documenten niet vernietigd (moeten) worden. Daardoor hoeven wij hiervoor geen eigen lokale voorziening te treffen.

Veranderingen en ontwikkelingen

Metropoolregio Eindhoven

In 2023 is het geactualiseerde samenwerkingsakkoord 2023 - 2026 vastgesteld. Daarin zijn de volgende vijf hoofdpogaven te onderscheiden waarbij brede welvaart ons kompas is:

- schaalsprong wonen en ruimte
- toekomstig mobiliteitssysteem
- een veerkrachtig economisch systeem
- vitaal landelijk gebied
- toekomstig energiesysteem

Daarnaast zijn de afgelopen jaren enkele regiodeals met het Rijk gesloten waaraan de MRE-organisatie een belangrijke bijdrage levert aan de realisatie hiervan. De bekendste is de Beethovendeal die voorziet in afspraken tussen het Rijk en de regio om de gevolgen van de schaalsprong die de regio doormaakt, op te vangen. Dit zijn langjarige afspraken waaraan ook de komende jaren uitvoering wordt gegeven. Onze verwachting is dat de regio ook de aankomende jaren een forse groei laat zien en deze groei is ook in de gemeente Nuenen merkbaar. De gezamenlijke uitdaging is om deze groei in goede banen te leiden, waarbij naast aandacht voor wonen, werken en mobiliteit ook aandacht is voor het voorzieningenniveau en groen (landschap, water en natuur).

Voor de nieuwe bestuursperiode willen we het huidige samenwerkingsakkoord actualiseren. De insteek is voort te bouwen op het huidige samenwerkingsakkoord, waarbij tussentijdse ontwikkelingen worden meegenomen. Tevens worden de afspraken uit de Beethovendeal opgenomen in het Samenwerkingsakkoord 2027-2030. In 2026 vindt de voorbereiding plaats waarbij de raden van de deelnemende gemeenten worden betrokken. De planning is om in 1e kwartaal 2027 het Samenwerkingsakkoord 2027-2030 vast te laten stellen door het Algemeen Bestuur van de MRE. Een belangrijk aandachtspunt is de (ambtelijke) capaciteit om al onze (gezamenlijke) opgaven te realiseren. De huidige arbeidsmarkt kent een krapte en de beschikbare capaciteit is begrensd. Dit maakt prioriteren en het maken van keuzes noodzakelijk, ook binnen de MRE-samenwerking. Beschikbare capaciteit zou zo doelmatig en efficiënt mogelijk ingezet moeten worden. Dit vraagt om goede afspraken binnen de MRE-samenwerking en andere (innovatieve) manieren om samen te werken. Ook in het kader van de Beethovendeal wordt onderkend dat bemensing van de uitvoering een aandachtspunt is.

Regionaal Historisch Centrum Eindhoven

Het RHCE is inmiddels op orde. De advisering m.b.t. informatiebeheer richting de deelnemende gemeente krijgt een steeds grotere rol, omdat gemeenten het RHCE steeds beter weten te vinden bij dergelijke vraagstukken. De Archiefwet wordt vernieuwd en dit zal leiden tot aanpassingen in het beleid en de dienstverlening.

Het RHCE blijft een dienstonderdeel van de MRE-samenwerking.

Landgoed Gulbergen

De voorziening Gulbergen is en wordt voorlopig niet afgewikkeld, omdat de voormalige stortplaats officieel nog niet gesloten is en de nazorg nog niet is overgedragen aan de Provincie Noord-Brabant. In 2024 is een concept nazorgplan ingediend bij de Provincie. In 2025 wordt dit plan besproken met de Provincie en onze verwachting is dat de Provincie dit plan zal accorderen. In dat geval vindt de overdracht van het beheer van de stortplaats pas in 2076 plaats.

In 2020 is de erfpacht afgekocht, waardoor de MRE weer volledige zeggenschap heeft over de gronden in het gebied. Dit maakt het mogelijk om het gebied integraal te ontwikkelen. In 2024 is de Ontwikkelvisie vastgesteld. Op basis daarvan hebben gespreken plaatsgevonden met initiatiefnemers die graag een ontwikkeling willen realiseren op het landgoed. In 2025 hebben de raden van de gemeenten Geldrop-Mierlo en Nuenen de Ontwikkelrichting Landgoed Gulbergen vastgesteld. De verwachting is dat in 2026 gestart kan worden met de daadwerkelijk invulling van het landgoed.

Risico's

Op basis van de nota Risicomanagement en weerstandsvormen Metropoolregio Eindhoven (vastgesteld door Algemeen Bestuur in juli 2018) wordt bepaald wat de organisatie onder risicomanagement verstaat en welke uitgangspunten hierbij worden gehanteerd. Tevens is bepaald welke risico's door de MRE worden gedragen en welke door de deelnemende gemeenten. Als uitwerking van de nota zijn voor de MRE-organisatie de risico's in beeld gebracht, geclassificeerd en financieel inzichtelijk gemaakt. Jaarlijks worden bij het opstellen van de begroting en jaarrekening deze risico's opnieuw beoordeeld.

In de begroting 2026 zijn de volgende belangrijkste risico's op concernniveau onderkend waaraan de benodigde weerstandscapaciteit is gekoppeld:

- het doelvermogen voor eeuwigdurende nazorg voor landgoed Gulbergen is ontoereikend;
- het beschikken over onvoldoende middelen en capaciteit voor de uitvoerende taken uit het Samenwerkingsakkoord 2023-2026 met als risico op niet-gerealiseerde externe financiering en vertraging in uitvoering door een tekort aan projectmanagement en beleidsmatige ondersteuning binnen MRE;
- het niet kunnen invullen van vacatures waardoor externe inhuur noodzakelijk is.

Afbreukrisico van geen deelname

Het risico is dat de gemeente zich buiten sluit als zij niet deelneemt aan MRE. MRE is een belangenbehartiger van de regio en weet middelen bij anderen (veelal via cofinanciering) los te krijgen.

Alternatieven voor geen deelname

Er is geen alternatief.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Deelname door de 21 gemeenten in Zuidoost Brabant, zijnde de gemeenten: Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.

Algemeen bestuur: F. van Genugten (burgemeester) en als plaatsvervanger: J. Tesser (raadslid)

Raadstafel 21: M. Spijkerman en J. Tesser (beide raadsleden)

Portefeuillehoudersoverleg Economie: B. van Stiphout (wethouder)

Portefeuillehoudersoverleg Mobiliteit: S. Löwik (wethouder)

Portefeuillehoudersoverleg Transitie landelijk gebied: P. Kok (wethouder)

Portefeuillehoudersoverleg Energietransitie: S. Löwik (wethouder)

Portefeuillehoudersoverleg Wonen en Ruimte: P. Kok (wethouder)

Commissie van Advies voor Financiën: B. van Stiphout (wethouder)

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel jaarlijks bij de kadernota (ter kennisneming), begroting (zienswijzeprocedure) en jaarrekening (ter kennisneming). Daarnaast wordt de raden via de 1e bestuursrapportage MRE geïnformeerd over de beleidsmatige uitvoering van het werkprogramma over de periode januari t/m mei en via de 2e bestuursrapportage over de financiële uitvoering van het werkprogramma over de periode januari t/m september. Tot slot wordt de raad ook tussendoor geïnformeerd over voor hen belangrijke ontwikkelingen onder meer via nieuwsbrieven door de MRE. Daarnaast worden voor raadsleden regelmatig regionale bijeenkomsten en digitale sessies georganiseerd.

GR Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) te Eindhoven

Doel en openbaar belang

De omgevingsdienst is een bij wet opgerichte rechtspersoon. De omgevingsdienst is opgericht om een verdere verbetering tot stand te brengen in:

- de dienstverlening bij de uitvoering van de vergunningverlening, toezicht- en handhavingstaken op het gebied van milieu en het behoud en verbetering van de bodem-, water- en luchtkwaliteit;
- de kwaliteit en veiligheid van de werk- en leefomgeving, zodat het aantal calamiteiten en milieudelicten afneemt.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

De ODZOB werkt samen met haar partners aan het beschermen en verbeteren van de fysiek leefomgeving. Door samen te werken kan onze gemeente beschikken over expertise op verschillende beleidsvelden. Door de samenwerking binnen de ODZOB hebben we minder eigen formatie nodig op deze beleidsterreinen.

Veranderingen en ontwikkelingen

ODZOB streeft er naar om in de toekomst voor alle deelnemers de brede taken in het kader van de Omgevingswet te gaan uitvoeren.

Verder is reeds in 2024 als gevolg van een wijziging in de Wet gemeenschappelijke regelingen de dienstverleningsovereenkomst (DVO) aangepast. Deze loopt tot 1 juli 2025. In 2025 is een nieuwe DVO overeengekomen, welke voor meerdere jaren zal gelden en met terugwerkende kracht vanaf 1 maart in werking is getreden.

Risico's

Indien de omzet achterblijft bij de verwachtingen zijn alle deelnemers aan de GR daarvoor (financieel) verantwoordelijk. Omdat het gemeentelijk werkprogramma slechts een klein onderdeel vormt van het totale uitvoeringsprogramma en -budget van de ODZOB is de individuele invloed van de gemeente(n) daardoor beperkt.

Afbreukrisico van geen deelname

Deelname voor wat betreft het basistakenpakket (vergunningverlening, toezicht, handhaving (VTH-taken), asbesttoezicht etc.) is wettelijk verplicht. Dit geldt niet voor de (incidentele) verzoektaken. Voor een groot deel van de verzoektaken is er geen gemeentelijke capaciteit en kennis meer aanwezig. Daarom zijn ook nagenoeg alle verzoektaken uitbesteed aan de ODZOB.

Alternatieven voor geen deelname

De deelname voor wat betreft het basistakenpakket is wettelijk verplicht. Voor de uitvoering van een deel van de individuele verzoektaken zou het mogelijk zijn om een alternatief te organiseren, maar dit is niet realistisch.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Deelname door de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant en de provincie Noord-Brabant.

Algemeen bestuur: P. Kok (wethouder), plv. S. Löwik (wethouder).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel jaarlijks driemaal (kadernota, begroting, jaarrekening); daarnaast incidenteel afhankelijk van ontwikkelingen

GR Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) te Eindhoven

Doel en openbaar belang

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) behartigt de belangen van de gemeenten in het samenwerkingsgebied op de terreinen van: brandweerzorg, geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio, rampenbestrijding en crisisbeheersing en de gemeenschappelijke meldkamer, door:

- Adequaet te reageren op spoedeisende hulpvragen van burgers, instellingen en bedrijven;
- Het organiseren en coördineren van geneeskundige hulpverlening in de regio;
- Het voorkomen en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar en/of ongevallen bij brand en alles wat hiermee verband houdt. Ook het aanschaffen en onderhouden van gemeenschappelijk materieel en de coördinatie van de werkzaamheden op dit gebied behoort tot de taak van VRBZO;
- Het in beeld brengen van risico's;
- Het organiseren van de rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Omdat veiligheidsrisico's zich niet houden aan gemeentegrenzen én omdat veiligheid een complexe zaak is, is in de Wet veiligheidsregio's (Wvr) bepaald dat de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant de verantwoordelijkheid voor veiligheid onderbrengen bij VRBZO. Hierdoor werken de gemeenten op regionale schaal aan een veilige leefomgeving voor mensen die er wonen en verblijven, professionele hulp verlenen als het nodig is, waarborgen creëren voor fysieke veiligheid en voorbereidingen treffen voor rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Veranderingen en ontwikkelingen

VRBZO werkt in 2026 verder aan de uitwerking van de bestuurlijke opdracht deel 1. De belangrijkste thema's hierin zijn:

- taakuitvoering primair proces (een verhoging van de formatie van vrijwilligers en beroepsbrandweer is daarvoor noodzakelijk en ook aanpassingen in opleiding en bijscholing);
- personele zorg (veilige en gezonde werkomgeving, goede implementatie van arbeidsvoorwaarden en voldoende begeleiding bij rechtspositionele vraagstukken);
- huisvesting en materieel (een goede beheersorganisatie om toekomstbestendige huisvesting te kunnen blijven garanderen, verduurzaming);
- ondersteuning organisatie (betrouwbare hard- en software, netwerken en informatiebronnen; bedrijfscontinuïteit).

Daarnaast committeert VRBZO zich aan de Landelijke strategische agenda met de volgende grote opgaven:

- versterken (boven)regionale crisisbeheersing en daaraan gerelateerde informatievoorziening;
- organiseren van toekomst vaste brandweertzorg (met o.a. landelijke strategie natuurbrandbestrijding, landelijke visie op hulpverlening en de landelijke systematiek van het gebied gebonden dekkingsplan);
- verbeteren en vereenvoudigen van het brandweeronderwijsstelsel en inrichting van een daarop geïnspireerd stelsel van crisisonderwijs;
- aandacht voor goed werkgeverschap, boeien en binden van personeel en inspelen op de medewerker van de toekomst.

Risico's

Het continuïteitsplan van VRBZO bevat de risico's inclusief de factoren kans en impact. Het overzicht wordt gebruikt om het weerstandsvermogen te berekenen. De risico's en eventueel genomen beheersmaatregelen om de impact te dempen, worden gemonitord en periodiek gewogen.

Op basis van de gekwantificeerde actuele risico's is de benodigde weerstandcapaciteit bepaald op 4,7 miljoen. Het is niet reëel dat de risico's zich gelijktijdig voordoen.

De algemene reserve dient als primair weerstandsvermogen. Op grond van de beleidsnotitie kaders P&C 4-GR, is een bandbreedte voor de omvang van de algemene reserve bepaald op basis van de omvang van de begroting. Voor VRBZO is deze gewenste bandbreedte 2,4 - 3,2 miljoen voor de begroting van 2026. In 2026 doet VRBZO een geplande onttrekking uit de algemene reserve van 1,8 miljoen als demping voor de impact van de bestuurlijke opdracht deel 1. Met deze onttrekking wijkt het bestuur bewust af van de nota reserves en voorzieningen. De algemene reserve valt hiermee niet meer binnen de afgesproken bandbreedte. Bij een positief jaarresultaat wordt dit primair gebruikt om de algemene reserve weer aan te vullen.

De deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling waarborgen de betaling van rente en aflossing van de door de Veiligheidsregio onder goedkeuring van gedeputeerde staten gesloten geldleningen volgens door het algemeen bestuur vast te stellen regels en naar evenredigheid van het aantal inwoners van iedere gemeente van het desbetreffende kalenderjaar en indien de geldschietters dit wensen onder het doen van afstand van de voorrechten, welke de wet aan borgen toelaat.

Afbreukrisico van geen deelname

Deelname is een wettelijke plicht (Wgr, Wvr).

Alternatieven voor geen deelname

Geen alternatieven.

Deelname door 21 gemeenten in de regio Zuidoost Brabant.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Algemeen bestuur: F. van Genugten (burgemeester).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel jaarlijks tweemaal (begroting, rekening) en halfjaarlijks (1e en 2e samenvatting van de bestuursrapportage); daarnaast na vergaderingen van het Algemeen Bestuur en incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen over beleid en strategische keuzes binnen de Veiligheidsregio.

GR Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) Brabant Zuidoost te Helmond

Doel en openbaar belang

De GGD'en hebben een aantal wettelijke taken, beschreven in de Wet publieke gezondheid (Wpg). Hieronder vallen onder andere: jeugdgezondheidszorg (consultatiebureau en 'schoolarts'), medische milieukunde, infectieziektebestrijding, gezondheidsmonitoren en gezondheidsvoorlichting.

De adviseurs van de GGD geven advies aan burgers en gemeenten. Daarbij gaat het om het stimuleren van een veilige en gezonde leefomgeving

Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemende gemeenten en uitvoering van de wettelijke gemeentelijke taken op het gebied van de (openbare) gezondheid(szorg). Financiering o.b.v. bijdrage deelnemende gemeenten, bijdragen ziektekostenverzekeraars, ambulancehulpverlening en bijdragen particulieren.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

De gemeente kan profiteren van de professionele kennis en voorzieningen welke de GGD bezit en door de gemeente niet zelfstandig in stand gehouden kunnen worden. Tevens wordt door de samenwerking met de regiogemeenten een schaalgrootte bereikt die een efficiënte en effectieve aanpak mogelijk maakt tegen zo laag mogelijke kosten.

Een positieve bijdrage aan de gezondheid van de inwoners van onze gemeente en uitvoering van tal van wettelijke taken.

Naast de uitvoering van de wettelijke taken maken we als gemeente dankbaar gebruik van de diensten van het lokaal team gezondheidsondersteuning. Medewerkers uit dit team ondersteunen de gemeente onder meer bij projecten op het gebied van alcohol- en drugspreventie en het activiteitenprogramma van de werkgroep mantelzorg en Nuenen dementievriendelijke gemeente. Tot slot levert de GGD ook waardevolle lokale onderzoeksgegevens (onder meer uit de gezondheidsmonitoren). Deze onderzoeksresultaten zetten wij in als beleidsindicatoren.

Risico's

Indien de bedrijfsresultaten achterblijven bij de verwachting zijn alle deelnemende gemeenten aan de GR (naar rato) financieel verantwoordelijk.

Afbreukrisico van geen deelname

Geen behartiging van onze belangen op dit gebied en niet kunnen voldoen aan wettelijke verplichtingen waaronder het in stand houden van een GGD.

Alternatieven voor geen deelname

Het zoeken naar andere instanties die uitvoering kunnen geven aan onze wettelijke taken op het gebied van openbare gezondheidszorg. Volledig afzien van deelname is geen reële optie i.v.m. de in de Wet Publieke Gezondheid opgenomen eis dat de gemeente een GGD in stand moet houden.

De volgende gemeenten behoren tot het werkgebied van de GGD Brabant Zuidoost: Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen, Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.

In dit gebied wonen ca. 750.000 mensen.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Algemeen bestuur: N. Wouters (wethouder).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Er vindt in ieder geval terugkoppeling plaats bij de vaststelling van de begroting en wijzigingen daarvan en verder incidenteel als onze vertegenwoordiger bij de GGD dit wenselijk acht.

GR Dienst Dommelvallei te Mierlo

Doel en openbaar belang

De Dienst Dommelvallei is het samenwerkingsverband van de gemeenten Geldrop-Mierlo, Nuenen en Son en Breugel. In deze dienst zijn de bedrijfsvoeringstaken financiën, belastingen, personeel & organisatie, informatievoorziening en planning & control voor de drie gemeenten ondergebracht. Daarnaast hebben de gemeenten Son en Breugel en Nuenen de taken met betrekking tot werk en inkomen (sociale zaken en Participatiewet) en dienstverlening (o.a. burgerzaken) in deze dienst ondergebracht. Daarnaast voert deze dienst ondersteunende activiteiten (administratie en applicaties) uit met betrekking tot zorg en welzijn (Wmo) en jeugd.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Bij de vorming van Dienst Dommelvallei is aangegeven dat de dienst moet leiden tot: meer kwaliteit, minder kwetsbaarheid, minder kosten en goed werkgeverschap.

Veranderingen en ontwikkelingen

De Dienst Dommelvallei ontwikkelt zich verder. Het nieuwe bedrijfsplan voor de dienst dat samen met de gemeenten in 2024 is opgesteld, moet een goede basis leggen voor de toekomstige dienstverlening door de dienst en de samenwerking met de gemeenten. Om de dienstverlening verder te optimaliseren wordt de nadruk gelegd op het versterken van elkaar. Het accounthouderschap wordt op alle taakvelden geïntensiveerd, de adviespositie versterkt en om te kunnen sturen op data en resultaten dient de onderliggende (stuur)informatie betrouwbaar, kwalitatief goed en direct toegankelijk te zijn.

Risico's

Voor wat betreft het beleid over weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt als uitgangspunt de nota's risicomanagement van de drie gemeenten gehanteerd. Jaarlijks worden bij het opstellen van de begroting en jaarrekening de risico's opnieuw beoordeeld.

In de jaarrekening 2023 zijn de volgende belangrijkste risico's onderkend waaraan een risicowaarde is gekoppeld:

- cyberrisico's
- continuïteit bedrijfsvoering
- inkoop

Eventuele overschotten/tekorten worden teruggestort naar of bijbetaald door de deelnemende gemeenten. De dienst sloot 2024 met een positief resultaat van € 504.924,- af. Dit bedrag is gestort in de reserves P&O en I&A en niet naar de gemeenten teruggevloeid.

Afbreukrisico van geen deelname

Indien de gemeente niet langer meer de uitvoering van bepaalde taken neerlegt bij de dienst, dient de gemeente deze taken zelf uit te voeren dan wel onder te brengen in een ander samenwerkingsverband.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Deelname door: de gemeenten Geldrop-Mierlo, Nuenen c.a. en Son en Breugel

Algemeen bestuur: F. van Genugten (burgemeester) en N. Wouters (wethouder)

Dagelijks bestuur: F. van Genugten (burgemeester) en N. Kramer (gemeentesecretaris a.i.)

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel jaarlijks bij begroting (zienswijzeprocedure) en jaarrekening en tussentijdse rapportages (ter kennisneming). Daarnaast wordt de raad over voor haar relevante zaken geïnformeerd.

GR WSD te Boxtel

Doel en openbaar belang

WSD is ons sociaal ontwikkelbedrijf en voert de werkgeversverplichtingen van de voormalige Wet sociale werkvoorziening (Wsw) uit voor de gemeente Nuenen. Daarnaast begeleidt WSD inwoners die in het kader van de Participatiewet ondersteuning nodig hebben bij het vinden van werk.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

In 2020 zijn alle gemeenteraden akkoord gegaan met de geformuleerde ambitie voor de doelgroep: iedereen doet naar vermogen mee, waarbij meedoen belangrijker is dan alleen het hebben van betaalde arbeid.

De koers van de WSD richt zich op het doorontwikkelen van de lokale infrastructuur van elke gemeente. De structuur richt zich op de begeleiding van inwoners in de gemeente zelf, de ondersteuning voor inwoners met de lokale partners en het organiseren van werkgelegenheid in de gemeente. Deze lokale infrastructuur wordt ondersteund met plusdiensten en een bundeling van expertise via WSD. Met de groei van de doelgroep langdurig bijstandsgerechtigden en de toename van complexiteit van de bijstandspopulatie, blijft WSD als verbonden partij een waardevolle samenwerkingspartner in het realiseren van een hoge participatiegraad.

Veranderingen en ontwikkelingen

De Wsw is per 1-1-2015 opgehouden te bestaan (er vindt geen nieuwe instroom plaats). De zittende doelgroep blijft gebruik maken van de Wsw. Er vindt gemiddeld jaarlijks 5% uitstroom plaats van de Wsw doelgroep. Door middel van de instroom vanuit de Participatiewet wordt de omvang van het bedrijf en werknemersbestand in stand gehouden. Het Koersdocument vormt ook voor 2025 nog de basis. Alle deelnemende gemeenten van de Gemeenschappelijk regeling (regio Boxtel, inclusief Nuenen en Son en Breugel) hebben de wijze van samenwerken en met WSD vastgelegd in lokale plannen.

Risico's

WSD heeft een sluitende meerjarenbegroting opgesteld waarin rekening wordt gehouden met het behoud van het volume van 2100 medewerkers/inwoners vanuit de deelnemende gemeenten. Hiermee streven we naar een toekomstbestendige organisatie. De kans is aanwezig dat WSD aan de deelnemende gemeenten een aanvullende bijdrage vraagt wanneer in 2025 het break-even scenario niet gerealiseerd is. Volgens besluit van DB WSD van maart 2023 wordt een mogelijk negatief subsidieresultaat aangevuld vanuit de WSD Stimulusregeling.

Afbreukrisico van geen deelname

Hoog (bestuurlijk maar ook financieel als je zou besluiten om niet meer te deel te nemen aan de gemeenschappelijke regeling).

Alternatieven voor geen deelname

Aansluiten bij andere gemeenschappelijke regeling of inkoop van diensten.

Deelname door de gemeenten Best, Boxtel, Haaren, Nuenen, Oirschot, Oisterwijk, Meierijstad (alleen het verzorgingsgebied van de voormalige gemeenten Schijndel en Sint-Oedenrode), Son en Breugel, Sint Michielsgestel en Vught.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Dagelijks Bestuur: heer N. Wouters (wethouder)

Algemeen bestuur: N. Wouters (wethouder) en T. van der Linden (raadslid)

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel jaarlijks (begroting, rekening); daarnaast incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

GR Reiniging Blink te Helmond

Doel en openbaar belang

Het doel van de Gemeenschappelijke regeling reiniging Blink is het doelmatig uitvoeren van de afvalinzameling en de reinigingstaken die bij wet, in het bijzonder de artikelen 10.21 en 10.22 van de Wet milieubeheer, aan de gemeente zijn opgedragen en/of voortvloeien uit de aan de gemeente op grond van de Gemeentewet toevertrouwde zorg voor de eigen huishouding, binnen de kaders van het publiekrecht.

Algemene visie op, en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

De belangrijkste reden voor het aangaan van de samenwerking is dat hiermee, zonder winst oogmerk, de kernactiviteiten met betrekking tot de taken op het gebied van huishoudelijke afvalstoffen efficiënt en effectief worden uitgevoerd, te weten inzameling, reiniging, sortering en overslag, stimuleren van preventie en hergebruik, en projectbeheer. Daarnaast wordt van Blink een actieve bijdrage verwacht aan de lokale vertaling van het landelijk beleid inzake preventie van huishoudelijk afval conform het vigerende Landelijk Afvalbeheerplan (LAP).

Veranderingen en ontwikkelingen

De in de GR Blink deelnemende private partij heeft de deelname in 2024 beëindigd. De regeling is hierop aangepast, alsook aan de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen. In het kader van het maken van meer fundamentele keuzes gericht op de toekomst, kijken we in 2025 verder naar het kostenniveau in combinatie met het serviceniveau van onze huishoudelijk afvalinzameling.

Risico's

Doordat Blink geen eigen vermogen bezit, loopt elke deelnemende gemeente het risico eventuele tekorten te moeten aanzuiveren (art. 38, lid 1).

Wanneer een of meer gemeenten deelname beëindigen, ofwel naar aanleiding van een periodieke evaluatie ofwel "tussentijds", dan kan zulks, ondanks een van toepassing zijnde plicht voor een dergelijke gemeente om een schadeloosstelling te betalen, toch leiden tot negatieve financiële gevolgen.

Afbreukrisico van geen deelname

Wanneer de gemeente Nuenen besluit tot uittreding, dan kan dat betekenen dat de overige deelnemers schadeloos gesteld dienen te worden. Daarnaast moet de gemeente dan zelf iets organiseren, zodat uitvoering van de gemeentelijke taken met betrekking tot afvalinzameling en reinigingstaken gecontinueerd en geborgd wordt.

Alternatieven voor geen deelname

Als alternatieven kunnen genoemd worden het aanbesteden van de taken die betrekking hebben op huishoudelijke afvalstoffen en reiniging van verhardingen ofwel het deelnemen in een andere GR-constructie, zoals Cure (de Gemeenschappelijke regeling van gemeenten Eindhoven, Valkenswaard en Geldrop-Mierlo).

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Algemeen bestuur: S. Löwik (wethouder)

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel, bij het vaststellen van de begroting van Blink, wordt de raad in gelegenheid gesteld een zienswijze in te dienen. Daarnaast wordt de raad incidenteel betrokken, bijvoorbeeld bij wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling, bij toetreding van een nieuwe gemeente en bij het doorlopen van het Strategisch traject.

Vennootschappen en coöperaties

NV Bank Nederlandse Gemeenten te Den Haag

Doel en openbaar belang

De BNG Bank is de bank van en voor (decentrale) overheden en instellingen op het gebied van wonen, zorg, onderwijs, energie en infrastructuur. De BNG Bank is betrokken partner voor een duurzamer Nederland. De BNG Bank stelt de publieke sector in staat maatschappelijke doelstellingen te realiseren.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Het betalingsverkeer van de BNG Bank richt zich specifiek op zakelijke klanten in de publieke sector. De BNG Bank biedt een volledig pallet aan zakelijke producten. Digitaal, efficiënt en veiligheid staan hierbij centraal.

Veranderingen en ontwikkelingen

Bij het herijken van de strategie is het doel van de BNG gelijk gebleven. In Kompas Naar Impact 2024-2026 wordt beschreven hoe de BNG maatschappelijk impact wil maken. De BNG wil concreet invloed hebben op de kwaliteit van leven in Nederland. De BNG wil de belangrijkste financier zijn van de publieke sector om Nederland socialer en duurzamer te maken.

Risico's

De BNG Bank is na de Staat een van de grootste emittenten van Nederland. Het door de bank uitgegeven schuld papier heeft een credit rating AAA van Moody's, en AA+ van Standard & Poor's en AA+ van Fitch. Door deze top ratings kan de BNG Bank tegen lage prijzen geld aantrekken op de geld- en kapitaalmarkt. Hierdoor kan de bank hun klanten lage tarieven bieden.

De BNG streeft niet naar een maximaal, maar naar een redelijk rendement op het eigen vermogen. De Staat is houder van de helft van de aandelen. De andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap.

De afgelopen jaren heeft de BNG steeds een nettowinst bij hun jaarrekening gepresenteerd, maar omdat de hoogte van de nettowinst met onzekerheden is omgeven doet de BNG geen schatting van de nettowinst voor 2025 en verdere jaren.

De gemeente Nuenen bezit 1.755 aandelen à € 2,50 zijnde in totaal € 4.388,-.

Afbreukrisico van geen deelname

n.v.t.

Alternatieven voor geen deelname

n.v.t.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Deelname door de aandeelhouders. Dit zijn uitsluitend overheden.

Als aandeelhouder: B. van Stiphout (wethouder).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

NV Brabant Water te Den Bosch

Doel en openbaar belang

Brabant Water is het drinkwaterbedrijf dat aan 2,5 miljoen inwoners en bedrijven in Noord-Brabant drinkwater levert en ervoor zorgt dat de klanten altijd en overal in Brabant kunnen rekenen op zuiver en veilig drinkwater. Een verantwoordelijke taak, waarnaar gehandeld wordt. Brabant Water streeft niet naar winst, maar wel naar de beste kwaliteit en dienstverlening.

Brabant Water biedt naast drinkwater ook water op maat en gespecialiseerde diensten en advies aan. De gemeente heeft een belang in Brabant Water N.V. van 22.246 aandelen à € 0,10 (totaal € 2.224,60).

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Brabant Water is als drinkwaterbedrijf primair verantwoordelijk voor het waarborgen van de continuïteit van de waterlevering in haar voorzieningsgebied en de kwaliteit en druk van het geleverde drinkwater.

Veranderingen en ontwikkelingen

De vraag naar drinkwater blijft de komende jaren toenemen. Er komen steeds meer mensen bij en die willen allemaal graag een wateraansluiting en voldoende drinkwater. Met campagnes wil Brabant Water mensen bewust maken van hun drinkwatergebruik en hen aansporen om er bewuster mee om te gaan. Op die manier kan de groeiende vraag naar drinkwater worden afgevlakt. En dat is belangrijk in een tijd waarin het niet meer vanzelfsprekend is dat er in de toekomst overal voldoende drinkwater is. Minder drinkwater gebruiken is dus altijd beter. Er is een landelijk streven naar een gemiddeld drinkwatergebruik van 100 liter per persoon per dag in het jaar 2035. Terwijl het gebruik nu nog ligt op zo'n 124 liter.

Eén van die campagnes van Brabant Water heeft als doel om Brabanders aan te sporen zuiniger om te gaan met drinkwater in de tuin. Gemiddeld gebruiken Brabanders in droge periodes 1.000 liter drinkwater om hun tuin groen te houden. Onder het motto "Jij kunt niet zonder drinkwater, maar je tuin wel" wil Brabant Water dat verminderen.

Risico's

n.v.t.

Afbreukrisico van geen deelname

n.v.t.

Alternatieven voor geen deelname

n.v.t.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Deelname door de aandeelhouders. Dat zijn de provincie Noord-Brabant en 60 gemeenten.

Als aandeelhouder: F. van Genugten (burgemeester)

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

Stichtingen en verenigingen

Stichting Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost te Helmond

Doel en openbaar belang

Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost is een samenwerkingsverband tussen gemeenten, (justitiële) overheidsinstellingen en maatschappelijke organisaties. Het doel is de verbetering van veiligheid en leefbaarheid in de 21 gemeenten in Brabant Zuidoost. Het is van belang om onderscheid te maken tussen het zorg- en veiligheidshuis als professionele netwerkorganisatie en het zorg- en veiligheidshuis als facilitator voor ketenpartners. Het landelijk kader richt zich specifiek op het zorg- en veiligheidshuis als netwerkorganisatie van verschillende partners in de zorg-, de strafrechtketen en gemeenten, gericht op een ketenoverstijgende persoons-, systeem- en gebiedsgerichte aanpak van, of advisering rondom, complexe problematiek. In de rol van facilitator biedt de netwerkorganisatie aan ketenpartners de mogelijkheid om werkplekken te huren in een kantoor. Het zorg- en veiligheidshuis Brabant-Zuidoost is in de kern een smalle organisatie. Haar professionaliteit ligt op het gebied van procesregie, advisering en informatievoorziening.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

De kracht van het zorg- en veiligheidshuis is een goede samenwerking tussen de verschillende organisaties om problemen op het gebied van veiligheid beter aan te pakken. Daarbij behouden alle partners hun eigen (wettelijke) verantwoordelijkheden.

Problemen worden in een mix van preventie, repressie en zorg aangepakt. Zo wordt geprobeerd potentieel grote problemen klein te houden. De casussen worden aangepakt middels de werkwijze Casus Op Maat en de Persoonsgerichte Aanpak.

Daarnaast stimuleert en ondersteunt het zorg- en veiligheidshuis de gemeenten om in de toekomst gebruik te maken van het escalatiemodel in de zorg- en veiligheidsketen AVE (aanpak voorkoming escalaties) en dit lokaal te implementeren.

Veranderingen en ontwikkelingen

In 2016 is de rechtsvorm van het Zorg- en Veiligheidshuis gewijzigd en is de Stichting Beheer en Exploitatie Veiligheidshuis Brabant Zuidoost opgericht. Besloten werd om hierin deel te nemen. Vanaf begin 2018 is de naam gewijzigd in Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost.

In 2022 is de GGD Brabant Zuidoost formeel toegevoegd als partner aan het samenwerkingsverband Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost. De GGD wil zich meer inzetten voor kwetsbare inwoners die- op het snijvlak van zorg en veiligheid- tussen wal en schip en daarvoor bouwen aan duurzame en brede samenwerking met regionale ketenpartners.

Risico's

Alle 21 gemeenten uit de regio nemen deel aan de Stichting en dragen daaraan bij.

Afbreukrisico van geen deelname

Er kan dan geen gebruik worden gemaakt van de voordelen die het zorg- en veiligheidshuis kan bieden, zoals informatie, expertise en menskracht. Bepaalde organisaties hebben ook aangegeven geen capaciteit te hebben om deel te nemen aan overlegstructuren in alle afzonderlijke gemeenten.

Alternatieven voor geen deelname

De gemeente moet dan zelf meer regelen en kan geen beroep meer doen op inbreng van bepaalde maatschappelijke instanties en strafrechtpartners.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Deelname door de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant. Samenwerking met politie, maatschappelijke en justitiële organisaties.

Alle gemeenten vaardigen een wethouder zorg of een burgemeester af als lid van het algemeen bestuur. Het betreft voor Nuenen wethouder N. Wouters.

Het Algemeen Bestuur kiest uit hun midden weer – per basisteam – een wethouder zorg en een burgemeester als lid van het Dagelijks Bestuur. Op dit moment worden de gemeenten die behoren tot het basisteam Dommelstroom vertegenwoordigd in het Dagelijks Bestuur door voorzitter burgemeester S. Otters-Bruijnen (Son en Breugel) en wethouder M. Sanders-de Jonge (Geldrop-Mierlo) namens de gemeenten die behoren tot het basisteam Dommelstroom.

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

Stichting Bureau Inkoop- en aanbestedingen Zuidoost Brabant (BIZOB) te Oirschot

Doel en openbaar belang

Inkoopuitgaven maken een zeer groot deel uit van de jaarlijkse begroting. Door samenwerking kunnen gemeenten hun inkoop professionaliseren. Daarnaast vertaalt de kwaliteit van inkoop zich direct in de kwaliteit van producten, diensten en werken. Integer en efficiënt inkopen heeft een positieve uitstraling naar burgers, het bedrijfsleven en de eigen medewerkers. Goed ingerichte inkoopprocessen vergroten het vertrouwen van de samenleving in de manier waarop gemeenschapsgeld wordt besteed.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

De gewijzigde Aanbestedingswet 2012 (Aw 2012) laat voldoende ruimte over om eigen beleid te voeren op het gebied van inkopen en aanbesteden. Het inkoop- en aanbestedingsbeleid waarborgt de naleving van wet- en regelgeving, een doelmatige inkoop en bestuurlijke integriteit. Het inkoopbeleid gaat uit van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur: openheid, objectiviteit en zorgvuldigheid. Door gebruik te maken van objectieve voorwaarden, kunnen gemeenten de keuze voor een leverancier verantwoorden. Deze helderheid biedt ook voordelen voor ondernemers, die weten waar ze aan toe zijn.

Veranderingen en ontwikkelingen

Sinds 2013 hebben gemeenten te maken met de Aanbestedingswet 2012. Op 1 juli 2016 zijn de wijzigingen op de Aanbestedingswet 2012 in werking getreden. Hiermee zijn de nieuwe Europese aanbestedingsrichtlijnen opgenomen in de Nederlandse wetgeving. Door de wijzigingen in de Aanbestedingswet hebben we te maken gekregen met wijzigingen in de dagelijkse inkooppraktijk.

Risico's

Door deel te nemen aan BIZOB wordt het risico op juridische procedures door onjuiste inkoop- en aanbestedingstrajecten verkleind.

Afbreukrisico van geen deelname

De aansluiting bij BIZOB is een keuze voor continuïteit in organisatorische en personele zin voor de invulling van de inkoopfunctie. Naast het mislopen van de mogelijk gunstigere prijzen en/of hogere kwaliteit, ligt er een afbreukrisico op gebied van efficiencyverbetering, rechtmatigheid en een versterking van de expertise.

Alternatieven voor geen deelname

In plaats van aansluiting bij BIZOB kan ook gekozen worden voor het volledig intern invullen van de inkoopfunctie. Daarnaast kan een commercieel inkoopbureau worden ingehuurd om gelijksoortige ondersteuning te bieden.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Het verzorgingsgebied van BIZOB is ingedeeld in vier clusters, te weten: 1. BOV en De Kempen regio; 2. Dommelvallei+ en Peelgemeenten; 3. Noordoost Brabant; 5. A2 regio en overig publiek.

BIZOB is een stichting en wordt aangestuurd door de gemeenten en aangesloten organisaties. Het bestuur wordt gevormd door een afvaardiging van twee bestuurders per regio. De zittingsduur voor bestuurders is vier jaar. De voorzitter van het bestuur is een burgemeester en heeft een zittingsduur van zes jaar. Daarnaast worden twee secretarissen toegevoegd aan het bestuur. Tevens neemt vanuit elke aangesloten gemeente één bestuurder deel in de Vergadering van Aangeslotenen.

Frequentie van terugkoppeling naar de raad
Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

Verbonden Partijen	Realisatie Eigen vermogen 2024	Realisatie Vreemd vermogen 2024	Realisatie Resultaat 2024	Prognose Eigen vermogen 2026	Prognose Vreemd vermogen 2026	Prognose Resultaat 2026	Bijdrage 2025	Bijdrage 2026
Gemeenschappelijke regeling								
Metropoolregio Eindhoven (MRE)	20.596.792	21.827.448	628.743	11.984.208	14.503.432	0	388.044	400.694
Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)	4.182.954	4.907.362	522.317	1.981.541	7.393.162	0	443.685	461.603
Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)	onbekend	onbekend	onbekend	4.049.062	38.548.567	0	1.569.169	1.627.377
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Brabant Zuidoost (GGD)	7.746.082	29.551.111	1.464.210	3.915.000	27.411.000	0	1.145.743	1.374.340
Dienst Dommelvallei	1.194.274	3.161.429	504.924	332.000	3.925.000	0	7.959.636	8.089.243
Werkvoorziening de Dommel (WSD)	0	0	0	onbekend	onbekend	0	1.805.241	1.643.746
Reiniging Blink	onbekend	onbekend	onbekend	nvt	onbekend	0	1.508.552	1.729.634
Vennootschappen en coöperaties								
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	4.777.000.000	123.614.000.000	294.000.000	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
Brabant Water	0	0	0	onbekend	onbekend	onbekend	geen bijdrage	geen bijdrage
Stichtingen en verenigingen								
Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	10.780	10.780
Bureau Inkoop en aanbestedingen Zuidoost Brabant (BIZOB)	1.943.604	1.831.769	1.343.481	onbekend	onbekend	onbekend	343.032	171.469

Grondbeleid

Inleiding

Het grondbeleid en de grondexploitaties hebben een belangrijke invloed op -en samenhang met- de realisatie van de andere beleidsprogramma's van een gemeente. Onder grondbeleid wordt verstaan het gehele instrumentarium dat de gemeente ter beschikking heeft om ruimtelijke doelstellingen te realiseren. Het omvat alle strategieën van de gemeente rond het verwerven, beheren, bewerken en uitgeven van gronden. Het grondbeleid en de grondexploitaties hebben een grote financiële impact op de algehele financiële huishouding van de gemeente. De eventuele financiële kansen en risico's zijn van belang voor de algemene financiële en reservepositie van de gemeente.

In deze paragraaf komen de achtergronden en algemene randvoorwaarden, aandachtspunten, uitgangspunten, kanttekeningen en risico's van het grondbeleid en de grondexploitaties van de gemeente Nuenen c.a. aan de orde.

Raadsbesluiten

De basis voor het huidige gemeentelijke grondbeleid en de grondexploitaties zijn de Nota Grondbeleid 2005-2012, de Nota Grondbeleid 2012-2018 en de Nota Grondbeleid 2019-2023. Daarnaast zijn de raadsbesluiten van "Ruimtebalans naar Masterplan" en "Prioritering projecten en grondexploitatie" uit 2005 relevant geweest voor (een groot deel van) de huidige grondexploitaties. Ook zijn vanaf 2006 tot en met heden diverse raadsbesluiten genomen (herijkingen grondexploitaties, jaarrekeningen, begrotingen, risicoanalyses, etc.), die van invloed zijn op de huidige actuele stand van het grondbeleid en de grondexploitaties.

In de Kadernota 2012 is vastgelegd om jaarlijks bij het opstellen van de jaarrekening de grondexploitaties te herzien. Ingeval sprake is van grote tussentijdse wijzigingen wordt de raad hierover separaat geïnformeerd c.q. wordt een voorstel met begrotingswijziging voorgelegd.

Sinds een aantal jaar rapporteren we meerdere keren per jaar aan de raad op hoofdlijnen over de voortgang, de afwijkingen van grondexploitaties en de ontwikkelingen ten aanzien van de risico's.

Bij de jaarrekening 2024 zijn de grondexploitaties herzien ten opzichte van de grondexploitaties behorende bij de begroting 2025 en de jaarrekening 2023.

De meest recente, relevante raadsbesluiten zijn:

- Raadsbesluit juli 2019 "vaststelling Nota Grondbeleid 2019-2023";
- Raadsbesluit oktober 2019: "vaststelling subsidieverordening Sociale Volkshuisvesting 2019";
- Raadsbesluit juli 2020: "Programma Wonen 2020-2030";
- Raadsbesluit juli 2024 "Kloostertuin";
- Raadsbesluit november 2024 "vaststelling begroting 2025-2028";
- Raadsbesluit februari 2025 "Kadergrondprijzen en exploitatiebijdragen 2025".
- Raadsbesluit juli 2025 "vaststelling jaarrekening 2024";
- Raadsbesluit juli 2025 "vaststelling jaarrapportages grondexploitaties 2024";

Bestemmingsreserves

De bestedingsplannen voor de bestemmingsreserves bovenwijkse voorzieningen, sociale volkshuisvesting, parkmanagement en groen voor rood zijn gereed en worden periodiek (parallel met de begroting en jaarrekening) geactualiseerd. Een van de herzieningen als gevolg van de gewijzigde voorschriften van het BBV betreft de "voeding" en waardering van de (gerealiseerde) voorzieningen in deze bestemmingsreserves.

Voor de stand en prognose van deze bestemmingsreserves wordt verwezen naar de betreffende toelichting op de bestemmingsreserves in deze begroting.

Bovenwijkse voorzieningen

Met de stortingen (vanuit de diverse projecten) groeit de reserve in de komende jaren. De bestedingen van deze bestemmingsreserve zijn de investeringen om de bovenwijkse voorzieningen, welke volgen en "veroorzaakt" worden door de uitvoering van de (woningbouw)projecten, te kunnen realiseren. De belangrijkste investeringen, die in dit kader worden gerealiseerd, zijn de diverse projecten ter verbetering van de leefbaarheid en bereikbaarheid onder de verzamelnaam VKA (voorkeursalternatief) Bundelroutes Nuenen.

Sociale volkshuisvesting

Met de bijdragen (vanuit de diverse projecten) wordt de reserve gevuld. De bestedingen van deze bestemmingsreserve zijn projecten waarin sociale woningbouw(huur) wordt gerealiseerd en die een (financiële) bijdrage nodig hebben voor de haalbaarheid van de ontwikkeling. Deze reserve stimuleert de realisatie van sociale huurwoningen. In 2019 is de 'Subsidieverordening sociale volkshuisvesting 2019' door de raad vastgesteld. Private partijen die een sociale huurwoning toevoegen aan de voorraad kunnen een aanvraag indienen voor een subsidie (afdracht uit de bestemmingsreserve). Uit de aanvraag moet onder andere blijken dat de bijdrage nodig is om het project financieel haalbaar te maken.

Parkmanagement

Met de stortingen vanuit de ontwikkelingsprojecten van bedrijventerreinen groeit ook deze reserve in de komende jaren. Deze reserve heeft het doel om de kwaliteit en leefbaarheid van de Nuenense bedrijventerreinen in stand te houden en te verbeteren.

Groen voor rood

Met de bijdragen vanuit het project Nuenen West blijft deze reserve in de komende jaren groeien. De bestedingen van deze bestemmingsreserve zijn gericht op het verbeteren van het Dommeldal, dat als gevolg van de woningbouwontwikkeling Nuenen West een kwaliteitsimpuls moet te verkrijgen.

Financiële uitgangspunten: Besluit Begroting en Verantwoording

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Er is regelgeving voor de verslaglegging over de jaarcijfers van het grondbedrijf. In 2019 is de notitie 'Grondbeleid in begroting en jaarverslaggeving juli 2019' uitgebracht door de commissie BBV. Deze notitie dient als basis voor de opgestelde grondexploitaties en deze toelichting op het grondbeleid. De verwachting is dat het BBV ook de komende jaren zal blijven veranderen om zo in te spelen op de actuele situatie. Dit wordt op de voet gevolgd en er wordt continu zorggedragen dat de verslaglegging van de grondexploitaties voldoet aan de regels van het BBV.

December 2023 is de Notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken 2023 gepubliceerd door de commissie BBV. Dit betreft een actualisatie van de Notitie grondbeleid uit 2019 vanwege de invoering van de Omgevingswet. Alle wijzigingen in de notitie die te maken hebben met de Omgevingswet treden in werking gelijktijdig met de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Alle overige wijzigingen treden in werking met ingang van begrotingsjaar 2025.

De grondexploitaties zijn gerubriceerd conform het BBV. Er is een onderscheid gemaakt in Bouwgrond In Exploitatie (BIE) en projecten die onder de rubriek Materieel Vast Actief op de balans worden verantwoord.

Bouwgronden In Exploitatie (BIE)

Bouwgrond in exploitatie heeft in alle gevallen betrekking op grondexploitaties in de uitvoeringsfase. In het verleden is in de praktijk een veelheid aan grondontwikkeling gerelateerde projecten geschaard onder het begrip grondexploitaties. Vanuit het belang van eenduidigheid is in bovenstaande notitie van de Commissie BBV voor afbakening van het begrip bouwgrond in exploitatie en de hieraan toe te rekenen kosten gezorgd om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de bestaande regels zoals vastgelegd in de Wet ruimtelijke ordening.

Op basis daarvan is gekomen tot de definitie die binnen het BBV voor bouwgronden in exploitatie per 2016 geldt: gronden in eigendom van een gemeente, waarvoor de raad een grondexploitatiecomplex met een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld. Het startpunt van Bouwgrond in Exploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief de grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de BIE geopend en kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie op de balans.

Het begrip is van belang voor de wijze waarop het gemeentelijk eigendom wordt beoordeeld en opgenomen in de financiële administratie. Vervaardigingskosten van bouwrijp en woonrijp maken van de locatie worden geactiveerd ofwel bijgeschreven op het balansactief. Activering van de gemaakte kosten is acceptabel, omdat een grondexploitatie geen éénjarig proces is.

Conform de verslagleggingsvoorschriften van het BBV worden, op balansdatum, als er sprake is van een voorzienbaar negatief resultaat van de grondexploitatie, een voorziening gevormd ter hoogte van dat verlies. Deze voorziening wordt gevormd ten bedrage van de Netto Contante Waarde van het voorziene verlies. Is er sprake van een verwacht positief resultaat van de grondexploitatie, dan wordt het resultaat volgens de BBV voorschriften genomen voor zover dat met voldoende zekerheid gerealiseerd is (tussentijdse winstneming) en aan het einde van het proces en bij afsluiting van de grondexploitatie (winstneming).

Materieel vast actief

Onder Materieel vast actief zijn gronden opgenomen die (meestal) in het verleden anticiperend of strategisch zijn aangekocht. Deze gronden hebben een vaste bestemming en zitten niet in een transformatieproces. Bij grond als materiële vaste activa gaat het veelal om ondergrond van gebouwen, wegen, parken pleinen of van land-/bosbouwgronden. Deze gronden zijn geactiveerd tegen (historische verkrijgingsprijs en bijkomende kosten). Op grond wordt niet afgeschreven. Indien sprake is van een (duurzaam) lagere marktwaarde wordt conform BBV voorschriften de grond afgewaardeerd. Deze marktwaardetoets is met name relevant op het moment dat de bestemming van de gronden wijzigt.

Er is één project dat onder materieel vast actief op de balans staat, Boschhoeve. Dit project is gewaardeerd op basis van de huidige bestemming.

Verwachte resultaat grondexploitatie / project

Een grondexploitatie is geen statische, maar vooral een dynamische berekening van verwachte kosten en opbrengsten in combinatie met gerealiseerde kosten en opbrengsten. Het berekenen van een resultaat van een grondexploitatie is geen "exacte wetenschap" en betreft een modellering van de verwachte toekomstige situatie in het project.

Voor grondexploitaties met een verwacht negatief resultaat zijn en worden voorzieningen gevormd.

Ieder jaar wordt, bij de jaarrekening, de vereiste omvang van de voorzieningen en het benodigde weerstandsvermogen bepaald. De voorziening voor een grondexploitatie met een verwacht negatief resultaat wordt gevormd op basis van het resultaat op de dan geldende datum contante waarde.

Uiteraard zijn ook de grondexploitaties en projecten met verwachte positieve resultaten "onder voorbehoud" en kunnen deze resultaten, voordat het project is afgerond, nog niet worden besteed. Deze positieve resultaten, en eventuele tussentijdse winstnemingen, zijn onder andere afhankelijk van de te realiseren verkopen van (bouwrijpe) grond.

Uit het oogpunt van doelmatigheid zal het college er naar streven om uitgaven, bedrijfseconomisch verantwoord, niet in een te vroeg stadium te doen en opbrengsten uit verkoop van bouwrijpe grond op het juiste tijdstip te realiseren.

Tenslotte worden bij de grondexploitaties ten behoeve van de jaarrekening jaarlijks risicoanalyses uitgevoerd. Door het kwantificeren van de belangrijkste kansen en risico's bij de projecten worden de benodigde weerstandscapaciteit en het gewenste weerstandsvermogen in beeld gebracht.

Tussentijdse winstnemingen

Conform de richtlijnen van het Besluit Begroting en Verantwoording moet tussentijds winst genomen worden bij positieve grondexploitaties. Bij het stelsel van baten en lasten zoals geformuleerd in het BBV zijn het toerekeningbeginsel, het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel essentiële uitgangspunten. Baten en lasten – en het daaruit voortvloeiende resultaat – moeten worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. Bij meerjarige projecten betekent dit dat (de verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig moet worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst is daarmee geen keuze maar een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten.

Voor het bepalen van de tussentijdse winst worden de richtlijnen van het BBV gevolgd, in de vorm van de 'Percentage of Completion'-methode. Hiermee wordt ten aanzien van tussentijdse winstneming rekening gehouden met de fase waarin de grondexploitatie zich, zowel wat betreft de opbrengsten als de kosten, verkeert.

Naar rato van de voortgang van het project wordt tussentijds winst verantwoord. Hierbij wordt voor wat betreft de berekeningsmethodiek en de planinhoudelijke uitgangspunten niet afgeweken van de grondexploitatie of herziening zoals deze tot en met het verslagjaar door de raad is vastgesteld. Dit wordt berekend naar de mate waarin kosten en opbrengsten zijn gerealiseerd per individuele grondexploitatie. Hiermee wordt de totale winst over de individuele grondexploitatie opgedeeld/toegerekend aan de reeds verkochte kavels. Indien nog geen gronden zijn verkocht, is er dus nog geen sprake van gerealiseerde winst.

Daarnaast wordt bij de bepaling van de tussentijdse winst rekening gehouden met de risico's die specifiek samenhangen met de nog te realiseren kosten en opbrengsten van de individuele grondexploitaties. Voorbeelden hiervan zijn onzekerheden/risico's over de ontwikkeling van de rente of over de in de betreffende begrotingen van individuele grondexploitatie(s) opgenomen verwachtingen over afzetmogelijkheid of grondopbrengst.

Parameters en uitgangspunten grondexploitaties

Rentelasten en –baten in een grondexploitatie

Op grond van de voorschriften vanuit het Besluit Begroting Verantwoording provincies en gemeenten (hierna BBV) is de rente voor de grondexploitaties herrekend. Als gevolg van een BBV-notitie rente zijn de percentages voor activa en voor grex vanaf 2025 gelijkgetrokken. In de begroting 2026 wordt gerekend met een rentepercentage van 0,7%. Bij de jaarrekening 2024 was dit percentage 0,6%.

Grondprijsbeleid

De Nota Grondbeleid 2019-2023, die in juli 2019 door de raad is vastgesteld, bevatte geen wijzigingen in het grondprijsbeleid ten opzichte van de Nota Grondbeleid 2012-2018. Deze grondprijzen worden toegepast als kaders en voorwaarden voor de gemeentelijke uitgifte van (bouwrijpe) grond in (nieuwe) grondexploitaties en projecten. Deze grondprijzen worden jaarlijks gezien en indien nodig geactualiseerd (door een nieuw vast te stellen Kader Grondprijzen en Exploitatiebijdragen). In februari 2025 zijn de grondprijzen geactualiseerd en herzien en vastgesteld door de gemeenteraad.

Woningbouwprogrammering

Bij de jaarrekening 2024 is een geactualiseerde woningbouwplanning in de grondexploitaties opgenomen.

De gemeente houdt vast aan deze woningbouwplanning en nieuwe projecten zijn alleen mogelijk wanneer aangetoond kan worden dat deze projecten van volkshuisvestelijk belang zijn voor de gemeente. Daarnaast wordt de bestaande woningvoorraad steeds belangrijker. Oude wijken worden aangepakt en verbeterd. Verduurzaming van deze bestaande woningen wordt steeds belangrijker.

Prognoses

Bij raadsbesluit van de vaststelling van de jaarrekening 2024 zijn de prognoses per grondexploitatie / project voor laatst vastgesteld. Zoals is afgesproken wordt eenmaal per jaar, bij het jaarverslag, nagegaan of de vastgestelde prognoses inclusief de daaraan ten grondslag liggende calculaties nog actueel zijn of moeten worden bijgesteld.

In onderstaande tabel zijn de resultaten van winstgevende en verlieslatende projecten getoond. De winstgevende projecten en de geprognoseerde winstneming is uiteraard onder voorbehoud van bijvoorbeeld de daadwerkelijke realisatie van grondverkoop in de projecten.

De belangrijkste wijziging tussen jaarrekening 2024 en begroting 2026 betreft een rentewijziging, deze was bij de jaarrekening nog 0,6% en bedraagt nu 0,7%.

prjct nr		Exploitatieopzet vastgesteld in jaarrekening 2024				Exploitatieopzet incl. BBV-voorschriften bij begroting 2026			Actuele realisatie t/m 2024		
		Exploitatie-kosten excl. winstneming	Exploitatie-opbrengsten	Gerealiseerde (tussentijdse) winstneming t/m 2024	Nog te nemen resultaat eindwaarde	Exploitatie-kosten incl. winstneming	Exploitatie-opbrengsten	Exploitatie-resultaat/Eind-waarde	Exploitatie-kosten incl. winstneming t/m 2024	Exploitatie-opbrengsten	Exploitatie-resultaat
	Bouwgrond In Exploitatie (BIE)										
806	Emmastraat	695.250	-806.260	0	-111.010	695.250	-806.260	111.010	618.634	0	618.634
807	Wederikdreef	308.265	-724.749	-377.749	-38.735	686.014	724.749	-38.735	660.014	-724.749	-64.735
809	Kloostertuin	2.206.048	2.213.000	0	-6.952	2.206.048	2.213.000	-6.952	1.357.653	0	1.357.653
819	De Mijpaal	1.566.211	-1.870.152	-149.120	-154.821	1.715.331	1.870.152	-154.821	948.373	-1.865.876	-917.503
834	Kapperdoes	1.749.236	-3.536.094	-1.497.470	-289.388	3.246.706	-3.536.094	-289.388	3.147.496	-3.211.094	-63.598
847	Eeneind West	25.183.266	27.557.725	0	-2.374.459	25.183.266	27.557.725	-2.374.459	22.042.860	-4.063.845	17.978.815
Resultaat winstgevende projecten		31.708.276	22.833.470	-2.024.339	-2.975.365	33.732.615	28.023.272	-2.753.345	28.775.030	-9.865.564	18.909.266

		Exploitatieopzet vastgesteld in jaarrekening 2024				Exploitatieopzet incl. BBV-voorschriften bij begroting 2026			Actuele realisatie t/m 2024		
		Exploitatie-kosten	Exploitatie-opbrengsten	Exploitatie resultaat eindwaarde	CW verlies	Exploitatie-kosten	Exploitatie-opbrengsten	Exploitatie-resultaat/Eind-waarde	Exploitatie-kosten	Exploitatie-opbrengsten	Exploitatie-resultaat
Verlieslatende projecten binnen BIE											
832/3	Nuenen West	83.456.915	-79.910.346	3.556.569	2.917.626	83.654.145	-79.910.346	3.743.799	78.627.978	-29.408.727	49.219.251
Resultaat verlieslatende projecten		83.456.915	-79.910.346	3.556.569	2.917.626	83.654.145	-79.910.346	3.743.799	78.627.978	-29.408.727	49.219.251

Wet open overheid

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden. De Woo schrijft voor dat er in de jaarlijkse begroting aandacht moet worden besteed aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de Woo.

Contactpersoon Wet open overheid

De juridisch controller is aangewezen als contactpersoon als bedoeld in de Wet open overheid. De contactpersoon beantwoordt vragen en helpt bij het vinden van publieke informatie.

Openbaarmaking op verzoek

Op grond van artikel 4.1 van de Woo kan iedereen een verzoek om publieke informatie indienen bij een bestuursorgaan. Dit wordt ook wel passieve openbaarmaking genoemd. Verzoeken kunnen schriftelijk per post, digitaal via het formulier op de website of mondeling worden ingediend.

Verzoeken om publieke informatie handelen we zoveel mogelijk in overleg met de indiener van het verzoek af. Het uitgangspunt is dat informatie openbaar wordt gemaakt, tenzij er sprake is van een van de uitzonderingsgronden van artikel 5.1 van de Woo of een van de beperkingen van artikel 5.2 van de Woo.

Openbaarmaking uit eigen beweging

De Woo verplicht tot het actief, uit eigen beweging, openbaar maken van documenten. Dit wordt ook wel actieve openbaarmaking genoemd. Deze verplichting heeft betrekking op 11 categorieën van informatie die benoemd zijn in artikel 3.3 van de Woo. De actieve openbaarmaking wordt bij Koninklijk besluit gefaseerd ingevoerd.

De implementatie van de actieve openbaarmaking pakken we gezamenlijk op met Dienst Dommelvallei en de gemeenten Geldrop-Mierlo en Son en Breugel binnen het project Wet open overheid. Documenten worden openbaar gemaakt via de website <https://open.nuenen.nl/>. Het aantal categorieën dat actief openbaar wordt gemaakt, gaan we in 2025 uitbreiden. Daarnaast zijn we aangesloten op de Woo-index, www.organisaties.overheid.nl/woo. Dit betreft een landelijke verwijzindex voor documenten van overheidsorganisaties.

Anonimiseringstool

Bij zowel passieve als actieve openbaarmaking moeten gegevens (met name persoonsgegevens) worden weggelakt. We maken daarvoor gebruik van een anonimiseringstool, waarmee persoonsgegevens automatisch worden weggelakt.

Verplichte beleidsindicatoren

BBV schrijft een aantal beleidsindicatoren voor die ook gepubliceerd worden op [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl). De indicatoren die wij relevant vinden voor onze doelstellingen zijn onder de desbetreffende programma's opgenomen. De indicatoren die niet relevant zijn voor onze doelstellingen nemen we hieronder op. Deze cijfers geven de indicator weer zoals gepubliceerd in september 2025. Voor actuele cijfers verwijzen we naar <https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/besluit-begroting-en-verantwoording--bbv->

Naam	Indicator	Begroting 2026
Formatie	fte per 1.000 inwoners	5,1
Bezetting	fte per 1.000 inwoners	5,0
Apparaatskosten	kosten per inwoner in euro	821
Externe inhuur	kosten als % van totale loonsom + totale kosten externen	4,3%
Overhead	% van totale lasten	11,1%
Demografische druk	% van het aantal inwoners van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder per honderd inwoners van 20 tot 65 jaar.	92,5%
Hernieuwbare elektriciteit	% t.o.v. totale gebruikte elektriciteit	26,8%
Funciemenging *	verhouding tussen banen en woningen, bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	44,5%
Vestigingen *	per 1.000 inwoners (15-64 jaar)	201,4
Netto arbeidsparticipatie *	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.	74,1%
Banen *	per 1.000 inwoners (15-64 jaar)	611
gemiddelde WOZ-waarde woningen *	duizend euro	517
Woonlasten meerpersoonshuishoudens *	euro	1.128
Woonlasten éénpersoonshuishoudens *	euro	936

Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten

Programma's

Bedragen x €1.000

Programma's	Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma 1. Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening	3.682	553	-3.129	3.642	630	-3.013	3.591	534	-3.057	3.533	445	-3.087
Programma 2. Veiligheid & Handhaving	2.874	55	-2.819	2.945	55	-2.890	2.982	55	-2.927	2.982	55	-2.927
Programma 3. Werk (participatie), Zorg & Jeugd	28.926	6.778	-22.148	28.320	6.585	-21.735	27.997	6.569	-21.428	27.995	6.569	-21.426
Programma 4. Verenigingen & Accommodaties	3.504	392	-3.113	3.898	293	-3.605	4.017	293	-3.724	4.040	293	-3.747
Programma 5. Wonen & Leefomgeving	32.751	30.581	-2.171	8.510	6.311	-2.199	8.901	6.390	-2.510	8.960	6.456	-2.504
Programma 6. Ruimtelijk beheer, Milieu & Verkeer	11.350	6.754	-4.595	11.689	7.126	-4.563	11.996	7.526	-4.469	12.308	7.522	-4.786
Programma 7. Economie, Toerisme & Recreatie	1.805	63	-1.742	2.046	63	-1.984	2.042	63	-1.979	2.038	63	-1.975
Totaal	84.892	45.175	-39.717	61.050	21.063	-39.988	61.526	21.431	-40.095	61.856	21.403	-40.453

Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x €1.000

Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Algemene uitkering	0	43.501	43.501	0	44.791	44.791	0	45.446	45.446	0	47.445	47.445
Dividenden	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lokale heffingen	224	7.867	7.642	224	8.226	8.002	224	8.603	8.379	224	8.997	8.773
Overige algemene dekkingsmiddelen	590	0	-590	1.949	0	-1.949	3.543	0	-3.543	4.891	0	-4.891
Treasury	243	56	-188	214	55	-159	495	55	-440	382	55	-328
Totaal	1.057	51.423	50.366	2.388	53.073	50.685	4.262	54.104	49.842	5.498	56.496	50.999

Onvoorzien, overhead en Vpb

Bedragen x €1.000

Onvoorzien, overhead en Vpb	Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Onvoorzien	72	0	-72	72	0	-72	72	0	-72	72	0	-72
Overhead	10.744	-2	-10.746	11.152	-2	-11.154	11.279	-2	-11.282	11.487	-2	-11.490
Totaal	10.816	-2	-10.818	11.224	-2	-11.226	11.352	-2	-11.354	11.560	-2	-11.562

Geraamd totaal saldo van baten en lasten

Bedragen x €1.000

Geraamd totaal saldo van baten en lasten	Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Totaal saldo van baten en lasten	96.765	96.596	-169	74.662	74.133	-529	77.139	75.533	-1.606	78.913	77.897	-1.016
Totaal	96.765	96.596	-169	74.662	74.133	-529	77.139	75.533	-1.606	78.913	77.897	-1.016

Beoogde toevoegingen en onttrekkingen reserves

Bedragen x €1.000

Programma	Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Mutaties programma 3	0	40	40	0	40	40	0	0	0	0	0	0
Mutaties programma 4	0	145	145	0	58	58	0	58	58	0	58	58
Mutaties programma 5	175	222	47	175	218	43	175	146	-29	175	146	-29
Mutaties programma 6	0	187	187	0	112	112	0	12	12	0	12	12
Mutaties programma 7	0	50	50	0	234	234	0	234	234	0	234	234
Mutaties programma 8	300	0	-300	189	231	42	291	0	-291	399	0	-399
Totaal	475	644	169	364	892	529	466	450	-17	574	450	-125

Geraamd resultaat

Bedragen x €1.000

Geraamd resultaat	Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Resultaat	97.240	97.240	0	75.026	75.026	0	77.605	75.982	-1.623	79.488	78.346	-1.141
Resultaat	97.240	97.240	0	75.026	75.026	0	77.605	75.982	-1.623	79.488	78.346	-1.141

Toelichting overzicht van baten en lasten

De toelichting op het overzicht van baten en lasten bestaat uit drie onderdelen: de analyse van het overzicht van baten en lasten, het overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten en het overzicht beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.

In de analyse van het overzicht van baten en lasten worden de verschillen toegelicht tussen het saldo van de baten en lasten in het jaar 2026 van deze begroting (2026 nieuw) en het jaar 2026 van de primaire meerjarenbegroting 2025-2028 (2026 oud). Die verschillen omvatten dus zowel begrotingswijzigingen met structurele gevolgen die al zijn vastgesteld bij raadsbesluiten in 2025, als de financiële aanpassingen die in deze begroting worden voorgesteld.

Bedragen x € 1.000

Toelichting verschillen per programma

Programma 1. Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening

1. Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening	
Begroting 2026 nieuw	-13.875
Begroting 2026 oud	-13.298
Verklaring van het verschil	-577
Begrotingswijzigingen 2025 en verschil in toerekening salariskosten	-383
Aanpassingen nieuw en bestaand beleid: zie programma 1	-194
Totaal	-577

Programma 2. Veiligheid & Handhaving

2. Veiligheid & Handhaving	
Begroting 2026 nieuw	-2.819
Begroting 2026 oud	-2.932
Verklaring van het verschil	113
Begrotingswijzigingen 2025 en verschil in toerekening salariskosten	360
Aanpassingen nieuw en bestaand beleid: zie programma 2	-248
Totaal	113

Programma 3. Werk (participatie), Zorg & Jeugd

3. Werk (participatie), Zorg & Jeugd	
Begroting 2026 nieuw	-22.108
Begroting 2026 oud	-19.539
Verklaring van het verschil	-2.569
Begrotingswijzigingen 2025 en verschil in toerekening salariskosten	-741
Aanpassingen nieuw en bestaand beleid: zie programma 3	-1.828
Totaal	-2.569

Programma 4. Verenigingen & Accommodaties

4. Verenigingen & Accommodaties	
Begroting 2026 nieuw	-2.968
Begroting 2026 oud	-3.585
Verklaring van het verschil	617
Begrotingswijzigingen 2025 en verschil in toerekening salariskosten	709
Aanpassingen nieuw en bestaand beleid: zie programma 4	-93
Totaal	617

Programma 5. Wonen & Leefomgeving

5. Wonen & Leefomgeving	
Begroting 2026 nieuw	-2.124
Begroting 2026 oud	-2.429
Verklaring van het verschil	305
Begrotingswijzigingen 2025 en verschil in toerekening salariskosten	326
Aanpassingen nieuw en bestaand beleid: zie programma 5	-20
Totaal	305

Programma 6. Ruimtelijk beheer, Milieu & verkeer

6. Ruimtelijk beheer, Milieu & Verkeer	
Begroting 2026 nieuw	-4.408
Begroting 2026 oud	-4.556
Verklaring van het verschil	148
Begrotingswijzigingen 2025 en verschil in toerekening salariskosten	361
Aanpassingen nieuw en bestaand beleid: zie programma 6	-213
Totaal	148

Programma 7. Economie, Toerisme & Recreatie

7. Economie, Toerisme & Recreatie	
Begroting 2026 nieuw	-1.692
Begroting 2026 oud	-1.702
Verklaring van het verschil	10
Begrotingswijzigingen 2025 en verschil in toerekening salariskosten	-346
Aanpassingen nieuw en bestaand beleid: zie programma 7	356
Totaal	10

Programma 8. Financiën en belastingen

8. Financiën en belastingen	
Begroting 2026 nieuw	49.994
Begroting 2026 oud	48.041
Verklaring van het verschil	1.953
Begrotingswijzigingen 2025 en verschil in toerekening salariskosten	1.693
Aanpassingen bestaand beleid: zie programma 8	260
Resultaat boekjaar	0
Totaal	1.953

Overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten

Als per jaarschijf van de meerjarenraming de structurele lasten gedekt zijn door structurele baten is er sprake van structureel evenwicht. Hiervoor is het van belang dat uit de begroting duidelijk blijkt welke geraamde baten en lasten structureel van aard zijn en welke incidenteel. Het structureel begrotingssaldo kan alleen bepaald worden door het begrotingssaldo te zuiveren van incidentele baten en lasten.

Bij het opstellen van het overzicht van incidentele baten en lasten is uitgegaan van de 'Notitie structurele en incidentele baten en lasten' die de Commissie BBV in 2024 gepubliceerd heeft. De incidentele posten worden onder het overzicht toegelicht.

Incidentele baten en lasten	2026		2027		2028		2029	
	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten
Programma 1 Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening								
Organisatieontwikkeling		100.000		100.000				
Programma 3 Werk (participatie), Zorg & Jeugd								
Pilot wijkgericht werken		40.000		40.000				
Programma 4 Wonen & leefomgeving								
Subsidie inrichting bibliotheek		100.000						
Programma 5 Wonen & leefomgeving								
Verkoop openbaar groen	85.000		85.000		85.000		85.000	
Project Dommeldal (uit reserve groen voor rood)		100.000		100.000		100.000		100.000
Implementatiekosten omgevingswet		71.500		71.699				
Bouwgrondexploitatie	29.144.683	29.144.683	4.875.397	4.875.397	4.954.781	4.954.781	5.020.290	5.020.290
Inkomsten bouwgrond tbv reserve bovenwijkse voorzieningen	50.000		50.000		50.000		50.000	
Inkomsten bouwgrond tbv reserve sociale volkshuisvesting	125.000		125.000		125.000		125.000	
Programma 6 Ruimtelijk beheer, milieu & verkeer								
Transitievisie warmte 2022 - 2026		33.000						
Uitvoeringsprogramma duurzaamheidsmaatregelen (tlv reserve)		100.000		100.000				
Programma 7 Economie & toerisme								
Tijdelijke huisvestingskosten verenigingen in Klooster		304.000						
Parkmanagement		50.000						
Incidentele mutaties reserves								
Programma 3 Werk (participatie), Zorg & Jeugd								
Onttrekking algemene reserve wijkgericht werken	40.000		40.000					
Programma 4 Wonen & leefomgeving								
Onttrekking algemene reserve tbv subsidie bibliotheek	100.000							
Programma 5 Wonen & leefomgeving								
Onttrekking reserve groen voor rood project Dommeldal	100.000		100.000		100.000		100.000	
Kosten omgevingswet	71.500		71.699					
Storting Bouwgrond: bovenwijkse voorzieningen		50.000		50.000		50.000		50.000
Storting Bouwgrond: fonds sociale volkshuisvesting		125.000		125.000		125.000		125.000
Programma 6 Ruimtelijk beheer, milieu & verkeer								
Onttrekking uitvoeringsmiddelen duurzaamheid	100.000		100.000					
Programma 7 Economie & toerisme								
Onttrekking reserve parkmanagement	50.000							
Totaal	29.866.183	30.218.183	5.447.096	5.462.096	5.314.781	5.229.781	5.380.290	5.295.290
Incidenteel saldo baten en lasten		-352.000		-15.000		85.000		85.000
Totaal saldo meerjarenraming incl. aanpassingen		0		0		-1.622.884		-1.141.044
Begrotingssaldo structureel		352.000		15.000		-1.707.884		-1.226.044
+/- is voordeel, -/- is nadeel								

Toelichtingen

Organisatieontwikkeling:

Verdere doorontwikkeling van onze organisatie. Het leiderschapstraject welke in 2025 is gestart krijgt in 2026 een vervolg.

Pilot wijkgericht werken:

In Gerwen wordt een pilot wijkgericht werken uitgevoerd. Deze wordt minimaal met een jaar verlengd, maar mogelijk met twee jaar.

Subsidie inrichting bibliotheek:

Extra subsidie om de dienstverlening te verbeteren door middel van een aantal extra's te realiseren bij de inrichting in het Klooster.

Verkoop openbaar groen:

Verkoopbaten openbaar groen worden altijd aangemerkt als incidentele baten, omdat een stuk grond maar eenmaal verkocht kan worden. Voor de direct daarmee verband houdende lasten geldt hetzelfde. Wel verwachten wij dat dit nog jaren doorloopt, hoewel het bedrag inmiddels is verlaagd.

Project Dommeldal:

Gedurende een aantal jaren worden projecten in het Dommeldal uitgevoerd ten laste van de bestemmingsreserve groen voor rood. Een onttrekking uit een reserve moet altijd als incidenteel worden aangemerkt. De dekking uit de reserve staat onderaan de tabel.

Implementatiekosten omgevingswet:

Er zijn aanzienlijke bedragen in de meerjarenraming opgenomen voor de omgevingswet, die is ingegaan op 1-1-2024. Een deel van deze kosten betreft implementatiekosten. Deze incidentele kosten brengen we ten laste van de bestemmingsreserve omgevingswet.

Bouwgrondexploitatie:

Baten en lasten in de grondexploitatie zijn altijd incidenteel van aard, evenals de stortingen in de grex-bestemmingsreserves.

Transitievisie warmte:

Opstellen wijkuitvoeringsplan en voorbereiding uitvoering voor de pilot wijk aardgasvrij maken. Omvat kosten voor projectleiding, communicatie/ participatie, technisch onderzoek e.d. Project duurt 5 jaar en loopt tot en met 2026.

Uitvoeringsbudget duurzaamheid en klimaat:

Voor duurzaamheid worden projecten opgezet met een duur van 4 jaar en de kosten worden ten laste van de reserve klimaatmiddelen gebracht. Kosten van duurzaamheid en klimaat moeten passen binnen de rijks gelden en de bestaande bestemmingsreserve, er worden geen structurele middelen voor ingezet.

Tijdelijke huisvestingskosten verenigingen in Klooster:

In 2024-2025 (uitloop 2026) wordt het Klooster gerenoveerd. In die periode moeten de gebruikers van het Klooster elders worden gehuisvest. Daarvoor is budget opgenomen.

Parkmanagement:

In 2025 en 2026 wordt een parkmanager ingehuurd, deze kosten brengen we ten laste van de bestemmingsreserve parkmanagement.

Overzicht beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Omschrijving	2026		2027		2028		2029	
	Toevoeg.	Onttrek.	Toevoeg.	Onttrek.	Toevoeg.	Onttrek.	Toevoeg.	Onttrek.
Dekkingsreserves								
Dekkingsreserve aansluiten Nuenen Z-W op A270		7.552		7.552		7.552		7.552
Dekkingsreserve HOV2		2.508		2.508		2.508		2.508
Dekkingsreserve ecologische verbindingzone Hooionk		870		870		870		870
Dekkingsreserve hybrideveld RKGSV Gerwen		14.288		14.288		14.288		14.288
Dekkingsreserve onderzoek mobiliteitsprojecten								
Dekkingsreserve renovatie Hongerman		13.242		13.242		13.242		13.242
Dekkingsreserve renovatie Klooster		0		63.728		63.728		63.728
Dekkingsreserve Klooster nieuwe stijl		0		149.773		149.773		149.773
Dekkingsreserve snelheidsremmende maatregelen Boord		1.442		1.442		1.442		1.442
Dekkingsreserve herontwikkeling woonwagenlocatie Bosweg		0		46.000		46.000		46.000
Dekkingsreserve Verduurzaming kleedaccommodatie EMK		6.000		6.000		6.000		6.000
Dekkingsreserve personele kosten Klooster		0		20.000		20.000		20.000
Dekkingsreserve personele kosten Hongerman		0		12.500		12.500		12.500
Totaal dekkingsreserves		45.902		337.903		337.903		337.903
Totaal		45.902		337.903		337.903		337.903

Voor een toelichting op bovenstaande structurele mutaties verwijzen wij naar het overzicht reserves en voorzieningen met toelichting verderop in dit document.

Uiteenzetting van de financiële positie

Geprognosticeerde balans

Bedragen x € 1.000

Activa	1-1-2026	1-1-2027	1-1-2028	1-1-2029	1-1-2030
Vaste activa					
Immateriële vaste activa	529	394	249	175	100
Materiële vaste activa	75.886	90.078	100.071	113.255	113.711
Financiële vaste activa	2.731	2.691	2.650	2.610	2.569
Totaal Vaste activa	79.145	93.163	102.971	116.040	116.380
Viottende activa					
Voorraden	50.286	22.943	30.805	20.670	20.670
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	20.357	20.357	20.357	20.357	20.357
Liquide middelen	443	443	443	443	443
Overlopende activa	6.877	6.877	6.877	6.877	6.877
Totaal Viottende activa	77.962	50.619	58.481	48.347	48.347
Totaal Activa	157.108	143.783	161.452	164.386	164.727

Passiva	1-1-2026	1-1-2027	1-1-2028	1-1-2029	1-1-2030
Vaste passiva					
Eigen vermogen	59.270	59.101	56.949	57.448	59.027
Voorzieningen	13.340	12.241	11.491	11.203	11.003
Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer	54.212	42.156	62.726	65.450	64.412
Totaal Vaste passiva	126.823	113.498	131.167	134.102	134.442
Viottende passiva					
Netto-vlottende schulden, met een rente typische looptijd korter dan één jaar	13.979	13.979	13.979	13.979	13.979
Overlopende passiva	16.305	16.305	16.305	16.305	16.305
Totaal Viottende passiva	30.285	30.285	30.285	30.285	30.285
Totaal Passiva	157.108	143.783	161.452	164.386	164.727

De raming "Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer" is inclusief de financieringsbehoefte.

EMU-saldo

In het BBV wordt voorgeschreven dat de ontwikkeling van het EMU-saldo moet worden opgenomen in de begroting en de jaarstukken. Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven van de overheid op transactiebasis (moment van levering) in een bepaalde periode. Om de overheidsfinanciën in de Eurozone robuust te houden, zijn in Europees verband afspraken gemaakt over het toegestane maximale tekort van het EMU-saldo op nationaal niveau. Omdat het EMU-saldo van alle decentrale overheden onderdeel uitmaakt van het EMU-saldo op nationaal niveau is het daarmee ook relevant voor de decentrale overheden om het eigen EMU-saldo te volgen.

Hieronder is de berekening van het EMU-saldo weergegeven (bedragen x € 1.000).

Omschrijving	2025	2026	2027
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	960	-169	-529
2 Mutatie (im)materiële vaste activa	-22.169	-14.058	-9.848
3 Mutatie voorzieningen	-1.812	-1.099	-749
4 Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	1.909	27.343	-7.862
5 Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
EMU-saldo	-21.112	12.016	-18.988

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten

Conform het BBV moet een overzicht van jaarlijks terugkerende arbeidskosten worden opgenomen. In de tabel hieronder zijn alle vormen van aan de arbeidsrelatie verbonden salarissen en (rechten op) uitkeringen meegenomen.

Hierbij zijn de volgende vormen te onderscheiden:

- Beloningen tijdens het dienstverband: het salaris (inclusief vakantiegeld en eindejaarsuitkering) van het personeel in dienst. Vanwege het ontbreken van een dienstverband zijn hierbij de raadsleden niet meegenomen.
- Uitkeringen bij ontslag: afkoopsommen.
- Pensioentoezeggingen: (wethouders-)pensioenen, wachtgeld en (verzekerings-)premies.
- Afvloeiingsregelingen: non-actieven en tijdelijke loondoorbetaling.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Beloningen tijdens het dienstverband	12.850	12.850	12.850	12.850
Uitkeringen bij ontslag	0	0	0	0
Pensioentoezeggingen en wachtgeld	360	360	360	360
Afvloeiingsregelingen	0	0	0	0
Totaal				

Overzicht van investeringen

Het overzicht van investeringen bestaat uit 2 delen, om aan te sluiten bij de Financiële verordening. In het 1e overzicht staan de investeringen waarvoor we later nog nader uitgewerkte voorstellen voorleggen aan de raad. In het 2e overzicht staan de investeringen die bestaand beleid zijn of van geringe omvang. Uw raad stelt de investeringskredieten voor 2026 van het 2e overzicht meteen beschikbaar bij het vaststellen van de begroting (beslispunt in het raadsvoorstel). In het 1e overzicht worden enkele voorbereidingskredieten aangevraagd. Over de uitvoering van alle investeringen leggen wij verantwoording af in de jaarrekening.

De kapitaallasten voor alle investeringen zijn wel opgenomen in de meerjarenbegroting, zodat er financieel rekening mee is gehouden.

Nog aan raad voor te leggen investeringen	Investering						Kapitaallasten			
1. Bestuur, samenwerking & dienstverlening	t/m 2025	2026	2027	2028	2029	Totaal	2026	2027	2028	2029
Renovatie/verbouwing gemeentehuis *)			PM				stelpost meegenomen			
4. Verenigingen & accommodaties	t/m 2025	2026	2027	2028	2029	Totaal	2026	2027	2028	2029
IHP: nieuwe school Nuenen-West IKC (buurt-/kindvoorziening)	50.000	0	0	2.072.339	2.072.339	4.194.678	350	350	350	14.856
Sporthal De Hongerman: ontwerp/uitvoering buitenruimte	285.000	1.545.000	0	0	0	1.830.000	1.995	86.010	85.498	84.985
5. Wonen & Leefomgeving	t/m 2025	2026	2027	2028	2029	Totaal	2026	2027	2028	2029
Herontwikkeling Kremersbos	100.000	609.700	0	0	0	709.700	700	33.356	33.157	32.958
6. Ruimtelijk beheer, Milieu & Verkeer	t/m 2025	2026	2027	2028	2029	Totaal	2026	2027	2028	2029
Reconstructie Brabantring	40.000	810.000	0	0	0	850.000	280	39.950	39.712	39.474
Reconstructie Brabantring (riolering)	64.000	539.000	0	0	0	603.000	448	14.271	14.201	14.130
Uitw. deel Nuenense snelfietsroutes (Gemert - Eindhoven en F58 Wilhelminakanaal)	275.000	0	0	0	0	275.000	0	0	0	0
Meerijlaan; downgraden auto / upgraden fiets	0	0	15.000	135.000	0	150.000	0	0	105	7.050
Reconstructie Refeling incl. verkeersveiligheidsmaatregelen (voorber.krediet)	0	0	0	30.000	0	30.000	0	0	0	1.410
Brabantring - Heikampen regenwaterstructuur en klimaatadaptievemaatregelen (riolering)	0	425.000	0	0	0	425.000	0	5.088	5.063	5.038
Brabantring - Heikampen regenwaterstructuur en klimaatadaptievemaatregelen (subsidie)	0	-210.000	0	0	0	-210.000	0	0	0	0
Bundelroutes **)	6.600.000	4.540.000	9.440.000	10.320.000	500.000	31.400.000	0	0	0	65.100
Subsidies en bijdragen	-6.600.000	-4.540.000	-9.440.000	-1.020.000	0	-21.600.000	verrekend in regel hierboven	0	0	0
Totalen	814.000	3.718.700	15.000	11.537.339	2.572.339	18.657.378	3.773	179.025	178.086	265.002

*) Deze investering in het gemeentehuis is doorgeschoven naar de volgende bestuursperiode. In de meerjarenraming is wel een stelpost opgenomen voor kapitaallasten (€ 200.000,- vanaf 2027).

**) Voor de bundelroutes is eerder een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 1.000.000,-. Voor de uitvoering van de projecten leggen we nog raadsvoorstellen voor. Wel stellen wij voor om een aanvullend voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen in 2026 van € 1.000.000,-. Naast subsidies en bijdragen van provincie en regio komt een deel van deze investeringen ten laste van de bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen. Dit wordt nog aan de raad voorgelegd.

Direct beschikbaar gestelde investeringen	Investering						Kapitaallasten			
4. Verenigingen & accommodaties	t/m 2025	2026	2027	2028	2029	Totaal	2026	2027	2028	2029
EMK toplaag renovatie natuurgras	0	12.500	0	0	0	12.500	0	921	915	909
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	224.000	224.000	224.000	0	0	672.000	1.568	3.136	31.584	31.396
Krediet verduurzaming gemeentelijk vastgoed	0	0	0	896.000	0	896.000	0	0	0	42.112
Sporthal De Hongerman: inrichting gymzaal	0	300.000	0	0	0	300.000	0	22.100	21.960	21.820
MFA in De Hongerman: inrichting	0	240.000	0	0	0	240.000	0	17.680	17.568	17.456
6. Ruimtelijk beheer, milieu & verkeer	t/m 2025	2026	2027	2028	2029	Totaal	2026	2027	2028	2029
Verkeersveiligheidsmaatregelen 2026 (top 16)	0	75.000	0	0	0	75.000	0	3.525	3.504	3.483
Verkeersveiligheidsmaatregelen 2027 (top 16)	0	0	75.000	0	0	75.000	0	0	3.525	3.504
Verbeteren regenwaterafvoer Eeneind 2 (uit alg. midd.)	0	0	0	30.000	0	30.000	0	0	0	210
Verbeteren regenwaterafvoer Eeneind 2 (uit vz riolering)	0	0	30.000	30.000	990.000	1.050.000	tlv riolering	0	210	420
Vervanging electromechanische pompgemalen buitengebied 2026	0	35.000	0	0	0	35.000	tlv riolering	2.578	2.562	2.546
Vervanging electromechanische pompgemalen buitengebied 2027	0	0	35.000	0	0	35.000	tlv riolering	0	2.578	2.562
Vervanging electromechanische pompgemalen buitengebied 2028	0	0	0	35.000	0	35.000	tlv riolering	0	0	2.578
Electro mechanisch 2029 (15)	0	0	0	0	35.000	35.000	tlv riolering	0	0	0
Vrijverval riolering 2029	0	0	0	0	124.000	124.000	tlv riolering	0	0	0
Gemalen bouwkundig 2026	0	52.000	0	0	0	52.000	tlv riolering	1.231	1.225	1.218
Persleidingen buitengebied vervangen 2026	0	90.000	0	0	0	90.000	tlv riolering	2.130	2.120	2.109
Persleidingen buitengebied vervangen 2027	0	0	90.000	0	0	90.000	tlv riolering	0	2.130	2.120
Persleidingen buitengebied vervangen 2028	0	0	0	90.000	0	90.000	tlv riolering	0	0	2.130
Levensduur verlengend reliningen (riolering) 2026	0	200.000	0	0	0	200.000	tlv riolering	4.733	4.710	4.687
Levensduur verlengend reliningen (riolering) 2028	0	0	0	200.000	0	200.000	tlv riolering	0	0	4.733
Gemalen electromechanisch 2026	0	27.500	0	0	0	27.500	tlv riolering	2.026	2.013	2.000
Gemalen electromechanisch 2027	0	0	27.500	0	0	27.500	tlv riolering	0	2.026	2.013
Gemalen electromechanisch 2028	0	0	0	37.500	0	37.500	tlv riolering	0	0	2.763
Gemalen electro mechanisch 2029 (15)	0	0	0	0	32.500	32.500	tlv riolering	0	0	0
Pompputten vervangen	0	0	280.000	0	0	280.000	tlv riolering	0	6.627	6.594
Pompputten vervangen 2028 (60)	0	0	0	280.000	0	280.000	tlv riolering	0	0	6.627
Pompputten vervangen 2029 (60)	0	0	0	0	280.000	280.000	tlv riolering	0	0	0
Bergbezinkbassins pompen vervangen	0	0	150.000	0	0	150.000	tlv riolering	0	11.050	10.980
Reconstructie en regenwaterstructuur Wielewaallaan, Vinkenlaan e.o. (riolering)	0	0	160.000	2.600.000	0	2.760.000	tlv riolering	0	1.120	65.320
Reconstructie en regenwaterstructuur Wielewaallaan, Vinkenlaan e.o. (alg. midd.)	0	0	0	580.000	0	580.000	0	0	0	27.260
Reconstructie en regenwaterstructuur Hoge Brake, Kernkwartier e.o. (riolering)	85.000	140.000	2.215.000	0	0	2.440.000	tlv riolering	1.575	57.747	57.462
Reconstructie en regenwaterstructuur Hoge Brake, Kernkwartier e.o. (alg. midd.)	0	0	610.000	0	0	610.000	0	0	28.670	28.499
Eeneind-industrieterrein, Aanpak overstortproblematiek vuilwaterriool (riolering)	0	0	700.000	0	0	700.000	tlv riolering	0	16.567	16.485

Direct beschikbaar gestelde investeringen		Investering						Kapitaallasten			
Eeneind-industrieterrein, klimaatadaptieve maatregelen (riolering)	0	60.000	0	0	0	60.000	0	947	942	937	
Eeneind-industrieterrein, klimaatadaptieve maatregelen (subsidie)	0	-20.000	0	0	0	-20.000	0	0	0	0	
Opwettenseweg riolering Bundelroutes cluster B meekoppelkant	0	0	36.000	295.000	0	331.000	0	0	252	7.834	
Eeneind overstort Snelfietsroute Helm.-Ehv meekoppelkant riolering	0	70.000	0	0	0	70.000	0	1.657	1.648	1.640	
Sneeuwuimborstels (2x)	0	0	0	30.000	0	30.000	0	0	0	3.210	
Heftruck werf	0	0	0	52.500	0	52.500	0	0	0	10.868	
Vernieuwing diverse bruggen	0	100.000	0	0	0	100.000	0	2.367	2.355	2.343	
Speelvoorzieningen 2026	0	85.000	0	0	0	85.000	0	4.845	4.815	4.785	
Speelvoorzieningen 2027	0	0	85.000	0	0	85.000	0	0	4.845	4.815	
Speelvoorzieningen 2028	0	0	0	85.000	0	85.000	0	0	0	6.262	
Speelvoorzieningen 2029	0	0	0	0	85.000	85.000	0	0	0	0	
Groenreconstructie jaarschijf 2026	0	35.000	0	0	0	35.000	0	1.995	1.983	1.971	
Groenreconstructie jaarschijf 2027	0	0	35.000	0	0	35.000	0	0	1.995	1.983	
Groenreconstructie jaarschijf 2028	0	0	0	35.000	0	35.000	0	0	0	1.995	
Groenreconstructie jaarschijf 2029	0	0	0	0	35.000	35.000	0	0	0	0	
Kap en herplant van bomen 2026	0	200.000	0	0	0	200.000	0	11.400	11.330	11.260	
Kap en herplant van bomen 2027	0	0	200.000	0	0	200.000	0	0	11.400	11.330	
Kap en herplant van bomen 2028	0	0	0	200.000	0	200.000	0	0	0	11.400	
Kap en herplant van bomen 2029	0	0	0	0	200.000	200.000	0	0	0	0	
Investeringen sport 2026	0	218.000	0	0	0	218.000	0	16.059	15.958	15.856	
Investeringen sport 2027	0	0	440.000	0	0	440.000	0	0	32.413	32.208	
Investeringen sport 2028	0	0	0	55.000	0	55.000	0	0	0	4.052	
Investeringen sport 2029	0	0	0	0	98.000	98.000	0	0	0	0	
7. Economie, toerisme & recreatie	t/m 2025	2026	2027	2028	2029	Totaal	2026	2027	2028	2029	
Inrichting Klooster algemene ruimten/bibliotheek	0	982.000	0	0	0	982.000	0	72.341	71.882	71.424	
Totalen	309.000	3.126.000	5.392.500	5.531.000	1.879.500	16.238.000	1.568	173.245	382.228	578.168	

Reserves en voorzieningen

Overzicht van reserves en voorzieningen

Gemeente Nuenen

Reserves

Bedragen x €1.000

Reserves	Balans 1-1-2026	Balans 1-1-2027	Balans 1-1-2028	Balans 1-1-2029	Balans 1-1-2030
Algemene reserves					
Algemene reserve	14.313	14.048	13.776	13.776	13.776
Bouwgrond: algemene reserve	23.835	23.835	23.835	23.835	23.835
Bouwgrond: algemene reserve winstnemingen	1.222	1.222	1.222	1.222	1.222
Totaal Algemene reserves	39.369	39.104	38.833	38.833	38.833
Bestemmingsreserves					
Bouwgrond; bovenwijkse voorz onbel	4.359	4.409	4.459	4.509	4.559
Omgevingswet	406	334	262	262	262
Reserve vluchtelingen	2.481	2.481	2.481	2.481	2.481
Bestemmingsreserve sociaal domein	0	300	489	780	1.179
Bouwgrond; sociale volkshuisvesting	1.248	1.373	1.498	1.623	1.748
Bouwgrond; parkmanagement	303	253	253	253	253
Bouwgrond; fonds groen voor rood	697	597	497	397	297
Reserve klimaatmiddelen Rijk	1.014	914	814	814	814
Reserve wet toekomst pensioenen	161	161	161	161	161
Reserve betaalbaar wonen	0	0	0	0	0
Totaal Bestemmingsreserves	10.670	10.823	10.915	11.282	11.756
Dekkingsreserves					
Dekkingsreserve aansluiten Nuenen Z-W op A270	219	211	204	196	189
Dekkingsreserve HOV2	43	40	38	35	33
Dekkingsreserve ecologische verbindingzone Hooidonk	15	14	13	12	11
Dekkingsreserve hybrideveld RKGSV Gerwen	286	271	257	243	229
Dekkingsreserve renovatie Hongerman	1.000	975	950	925	900
Dekkingsreserve renovatie Klooster	1.593	1.593	1.529	1.466	1.402
Dekkingsreserve Klooster nieuwe stijl	3.744	3.744	3.595	3.445	3.295
Dekkingsreserve snelheidsremmende maatregelen Boord	32	30	29	27	26
Dekkingsreserve herontwikkeling woonwagenlocatie Bosweg	1.150	1.150	1.104	1.058	1.012
Dekkingsreserve verduurzaming kleedaccommodatie EMK	150	144	138	132	126
Dekkingsreserve personele kosten Klooster	500	500	480	460	440
Dekkingsreserve personele kosten Hongerman	500	500	488	475	463
Totaal Dekkingsreserves	9.231	9.174	8.824	8.474	8.125
Totaal reserves	59.270	59.101	58.572	58.589	58.714

Voorzieningen*Bedragen x €1.000*

Voorzieningen	Balans 1-1-2026	Balans 1-1-2027	Balans 1-1-2028	Balans 1-1-2029	Balans 1-1-2030
Voorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's					
Milieuschade Schenkels	174	174	174	174	174
Voorziening verlofsparen	308	308	308	308	308
Voorziening wachtgeld bestuurders	389	389	389	389	389
Pensioen voormalige wethouders	2.389	2.326	2.263	2.201	2.138
Totaal Voorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's	3.260	3.197	3.134	3.071	3.008
Voorzieningen onderhoud en egalisatie					
Voorziening onderhoud gebouwen	2.666	2.220	2.274	2.328	2.382
Voorziening onderhoud wegen	3.134	3.662	3.720	3.957	4.097
Voorziening civiele kunstwerken	509	462	385	378	311
Totaal Voorzieningen onderhoud en egalisatie	6.309	6.344	6.380	6.664	6.791
Voorzieningen door derden beklemde middelen					
Voorziening afval	357	360	479	674	957
Voorziening riolering	3.297	2.222	1.381	676	129
Regionaal ontwikkelfonds werklocaties	72	72	72	72	72
Voorziening afgesloten complexen GB	36	36	36	36	36
Parkeerbonds	9	9	9	9	9
Totaal Voorzieningen door derden beklemde middelen	3.772	2.700	1.978	1.468	1.203
Totaal voorzieningen	13.340	12.241	11.491	11.203	11.003

Totaal reserves en voorzieningen*Bedragen x €1.000*

Staat van reserves en voorzieningen	Balans 1-1-2026	Balans 1-1-2027	Balans 1-1-2028	Balans 1-1-2029	Balans 1-1-2030
Reserves	59.270	59.101	58.572	58.589	58.714
Voorzieningen	13.340	12.241	11.491	11.203	11.003
Totaal reserves en voorzieningen	72.610	71.342	70.064	69.792	69.716

Toelichting op de reserves

De reserves bestaan uit algemene reserves en bestemmingsreserves. Algemene reserves fungeren als buffer voor het opvangen van verliezen van algemene aard. Bestemmingsreserves zijn gevormd voor een specifiek doel.

Algemene reserves

Algemene reserve

Stand 1-1-2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2026
14.313	0	265	14.048

De algemene reserve heeft vooral een bufferfunctie om ongewenste en onvoorziene toekomstige tegenvallers op te kunnen vangen. In de nota reserves en voorzieningen 2019 is besloten het minimum van deze reserve jaarlijks bij de jaarrekening te bepalen. Dit bedrag wordt dan berekend als 10% van de uitkering gemeentefonds plus inkomsten ozb (op basis van de Handleiding artikel 12 Financiële verhoudingswet), waarbij we afronden op € 100.000,-. Dat komt neer op € 4,8 miljoen. De huidige algemene reserve is dus ruimschoots toereikend.

De onttrekkingen betreffen

- € 125.000,- overhevelingen vanuit 2024 (via de 2e tussentijdse rapportage 2024)
- € 40.000,- pilot wijkgericht werken
- € 100.000,- subsidie bibliotheek

Bouwgrond; algemene reserve

Stand 1-1-2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2026
23.835	0	0	23.835

De doelstelling van de algemene reserve bouwgrondexploitatie is een buffer voor het afdekken van financiële risico's in de bouwgrondexploitaties. De voeding van deze reserve wordt gevormd door de voordelige resultaten van bouwgrondexploitaties.

Voor de afdekking van negatieve bouwgrondexploitaties is een specifieke voorziening 'verliesgevende complexen bouwgrond' ingesteld, die gevoed wordt vanuit de algemene reserve bouwgrond. De stand van de algemene reserve bouwgrond wordt beïnvloed door toekomstige winstnames die hoogst onzeker zijn. Bij aanspreking van deze reserve zal altijd gekeken moeten worden naar de stand op het moment zelf.

Bouwgrond; algemene reserve winstnemingen

Stand 1-1-2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2026
1.222	0	0	1.222

Deze reserve is gevormd na de jaarrekening 2017 met het doel de tussentijdse winstnemingen vanuit de bouwgrondprojecten af te zonderen van andere stortingen in reserves.

Bestemmingsreserves

Bouwgrond; bovenwijkse voorzieningen

Stand 1-1-2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2026
4.359	50	0	4.409

Deze reserve is bedoeld voor investeringen met een zogeheten “bovenwijks” karakter. Te denken valt aan investeringen in de infrastructuur (ontsluitingswegen, verkeersstructuur) die buiten de nieuwbouwwijk ligt, maar er wel voor aangelegd wordt en/of voor meerdere wijken dient. Deze bestemmingsreserve wordt gevoed vanuit exploitatiebijdragen zoals overeengekomen in anterieure overeenkomsten, gemeentelijke gronduitgiften en vanuit incidentele op te stellen publiekrechtelijke overeenkomsten. De toevoegingen volgen uit de Nota grondbeleid, ieder nieuw te realiseren bouwplan draagt bij.

Projecten mogen niet in één keer ten laste van de bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen worden gebracht (BBV-voorschriften). De projecten moeten worden geactiveerd en de afschrijvingslasten worden over de levensduur van de investering gespreid. Bij het beschikbaar stellen van het krediet wordt het volledige bedrag vanuit de reserve bovenwijkse voorzieningen overgebracht naar een nieuwe bestemmingsreserve kapitaallasten (zie onder dekkingsreserves). Vanuit die reserve worden de jaarlijkse afschrijvingen van de investeringen gedekt.

De toevoeging houdt verband met verwachte grondverkoop binnen de grondexploitatieprojecten (€ 50.000,-).

Bouwgrond; sociale huisvesting

Stand 1-1-2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2026
1.248	125	0	1.373

Deze bestemmingsreserve is gevormd om initiatieven op het gebied van de sociale volkshuisvesting te stimuleren. De reserve wordt gevoed vanuit exploitatiebijdragen zoals overeengekomen in anterieure overeenkomsten op basis van de Nota grondbeleid, gemeentelijke gronduitgiften en vanuit incidentele op te stellen publiekrechtelijke overeenkomsten.

De voedingen aan en onttrekkingen uit de bestemmingsreserve sociale volkshuisvesting volgen uit de Nota grondbeleid. Iedere nieuw te realiseren woning draagt bij. In de Nota grondbeleid 2019-2023 is opgenomen dat een ontwikkelende partij moet kunnen aantonen dat deze bijdrage noodzakelijk is om de sociale woningbouwontwikkeling in het project haalbaar te houden. Het college beslist over een toewijzing uit de reserve.

De toevoeging houdt verband met verwachte grondverkoop binnen de grondexploitatieprojecten (€ 125.000,-).

Bouwgrond; parkmanagement

Stand 1-1-2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2026
303	0	50	253

Parkmanagement is opgezet en geïnitieerd door samenwerking tussen gemeente en bedrijven. De activiteiten staan in het teken van duurzaamheid, verbetering, kostenbeheersing, ruimtebeheersing en gemak voor ondernemers en arbeid. De samenwerking tussen werkgevers en gemeente moet zorgen voor een gezond economisch, werk- en leefklimaat.

Met de Nota grondbeleid heeft de raad besloten om voor de uitvoering van parkmanagement en toekomstige revitalisering van bedrijventerreinen een bijdrage te calculeren per verkochte m2 grond voor bedrijven. Deze bestemmingsreserve wordt gevoed vanuit exploitatiebijdragen zoals overeengekomen in anterieure overeenkomsten, gemeentelijke gronduitgiften en vanuit incidentele op te stellen publiekrechtelijke overeenkomsten.

De onttrekking in 2026 betreft de inhuur van een parkmanager.

Bouwgrond; fonds groen voor rood

Stand 1-1-2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2026
697	0	100	597

Deze reserve is ingesteld om landschapsinvesteringen te kunnen financieren als gevolg van ontwikkelingen in het landelijk gebied. Het doel is versterking en verbetering van de landschappelijke kwaliteiten van de gemeente Nuenen.

Deze bestemmingsreserve wordt gevoed vanuit exploitatiebijdragen zoals overeengekomen in anterieure overeenkomsten, gemeentelijke gronduitgiften en vanuit incidentele op te stellen publiekrechtelijke overeenkomsten.

De onttrekking van € 100.000,- betreft het project Dommeldal.

Reserve Klimaatmiddelen Rijk

Stand 1-1-2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2026
1.014	0	100	914

Deze reserve is in 2021 gevormd en de middelen worden ingezet om te zijner tijd inwoners en ondernemers te ondersteunen bij energiebesparing en de overstap naar een duurzame warmtebron (expertise, onderzoeken, procesbegeleiding etc.). In de komende jaren ligt de focus op het verduurzamen van de woningen met een energielabel D-G.

In 2026 wordt € 100.000,- ten laste van deze reserve uitgegeven voor onderzoek en uitvoering van de plannen uit de nota duurzaamheid. In deze nota staat de energietransitie en het aardgasvrij maken van woningen centraal.

Reserve Wet toekomst pensioenen

Stand 1-1-2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2026
161	0	0	161

Deze reserve is bij de jaarrekening 2023 ingesteld (resultaatbestemming) voor de nieuwe Wet toekomst pensioenen (Wtp). Mogelijk gaan de wethouderspensioenen over naar het ABP. Dit is nog onzeker en vergt nog nadere wetgeving. Als dit doorgaat zullen er andere rekenregels van toepassing zijn, waardoor verwacht wordt dat de voorziening wethouderspensioenen die wij nu hebben, ontoereikend is. Het gestorte bedrag was gebaseerd op een voorlopige berekening. Bij de toekomstige overdracht van de pensioenen naar het ABP biedt deze reserve dan dekking.

Omgevingswet

Stand 1-1-2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2026
406	0	72	334

Bij de Tussentijdse rapportage najaar 2022 heeft de raad besloten deze nieuwe reserve te vormen voor de Omgevingswet, gezien het verloop van de invoering van deze wet en de onzekerheid over toekomstige budgetten. Inmiddels is de Omgevingswet van kracht, maar er is nog weinig ervaring en kennis over de benodigde budgetten. De reserve wordt ingezet als (gedeeltelijke) dekking voor uitgaven die betrekking hebben op de implementatie van de Omgevingswet, zoals voor het opstellen van het wettelijk verplichte gebiedsdekkende omgevingsplan en opstellen van omgevingsprogramma's.

Reserve vluchtelingen

Stand 1-1-2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2026
2.481	0	0	2.481

Deze bestemmingsreserve is in 2023 gevormd om de kosten van opvang van vluchtelingen te dekken. Het Rijk heeft gemeenten ook opgeroepen om eventuele overschotten op vergoedingen voor opvang Oekraïense ontheemden beschikbaar te houden voor vluchtelingen in de breedste zin van het woord. De raad heeft deze bestemmingsreserve ingesteld om het financiële risico te verkleinen bij mogelijke toekomstige vraagstukken in relatie tot vluchtelingen, waaronder maar niet beperkt tot opvang, huisvesting, scholing en inburgering.

Bestemmingsreserve sociaal domein

Excel-tabel

Stand 1-1-2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2026
0	300	0	300

Omschrijving (toelichting)

Het Rijk heeft tijdelijke extra middelen voor de jeugdzorg beschikbaar gesteld voor 2026 en 2027, maar de structurele problematiek is daarmee niet opgelost. De uitgaven voor jeugdzorg blijven stijgen, en doen dat in een tempo dat niet langer houdbaar is binnen de huidige financiële kaders. In deze begroting zijn de structurele kosten fors opgehoogd en daarnaast stellen we de raad voor een reserve sociaal domein in te stellen. Aan deze nieuwe bestemmingsreserve verbinden we voorwaarden: we stellen een plafond voor van € 1.500.000,- en een duur van maximaal 4 jaar. Hiermee benadrukken we dat het een tijdelijke oplossing is, het Rijk moet een structurele oplossing bieden.

Dekkingsreserves

Onderstaande dekkingsreserves zijn gevormd ter dekking van de kapitaallasten van de genoemde investeringen. Hiervoor hebben we geen aparte toelichting opgenomen. De onttrekkingen zijn gedaan ter dekking van de afschrijvingskosten van genoemde projecten of investeringen.

- Dekkingsreserve aansluiten Nuenen Z-W op A270
- Dekkingsreserve HOV2
- Dekkingsreserve ecologische verbinding Hooidonk
- Dekkingsreserve hybrideveld RKGSV Gerwen
- Dekkingsreserve renovatie Hongerman
- Dekkingsreserve renovatie Klooster
- Dekkingsreserve Klooster nieuwe stijl
- Dekkingsreserve snelheidsremmende maatregelen Boord
- Dekkingsreserve herontwikkeling woonwagenlocatie Bosweg
- Dekkingsreserve Verduurzaming kleedaccommodatie EMK
- Dekkingsreserve personele kosten Klooster
- Dekkingsreserve personele kosten Hongerman

Toelichting op de voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen. Voorzieningen zijn passiefposten op de balans die een inzicht geven in de voorzienbare lasten van risico's en verplichtingen, waarvan de omvang en/of het tijdstip van optreden op de balansdatum min of meer onzeker zijn, en die oorzakelijk samenhangen met de periode voorafgaande aan die datum.

De voorzieningen zijn onder te verdelen in voorzieningen onderhoud en egalisatie, voorzieningen door derden beklemde middelen en voorzieningen verplichtingen, verlies en risico's.

Voorzieningen verplichtingen, verlies en risico's

Risicovoorziening milieuschade

Stand 1-1-2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2026
174	0	0	174

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant hebben op 5 november 2018 ontheffing verleend voor hergebruik van de voormalige stortplaats aan de Collse Hoefdijk te Nuenen. Na sanering kan levering van het perceel plaatsvinden conform vaststellingsovereenkomst. Mogelijk wordt het perceel nog in 2025 gesaneerd en overgedragen en kan deze voorziening bij de jaarrekening 2025 al worden afgewikkeld.

Pensioen voormalige wethouders

Stand 1-1-2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2026
2.389	39	101	2.326

Voor zittende wethouders moet op grond van de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA) pensioen worden opgebouwd. Dit pensioen is afhankelijk van de diensttijd als wethouder en komt tot uitkering na het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd.

De noodzakelijke omvang van de voorziening aan het eind van het boekjaar wordt elk jaar bepaald op basis van actuariële berekeningen door een extern bureau. De werkelijke pensioenbetalingen aan (voormalige) wethouders in het boekjaar komen ten laste van deze voorziening.

Voorziening verlofsparen

Stand 1-1-2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2026
308	0	0	308

Medewerkers hebben vanaf 2022 het recht om verlof te sparen conform cao. Vanuit het BBV moet hiervoor een voorziening gevormd worden.

Voorziening wachtgeld bestuurders

Excel-tabel

Stand 1-1-2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2026
389	0	0	389

Omschrijving (toelichting)

Deze voorziening is in 2024 gevormd om toekomstige wachtgeldverplichtingen van bestuurders te bekostigen. Dit is verplicht op grond van verslagleggingsregels.

Voorzieningen onderhoud en egalisatie

Voorziening onderhoud gebouwen

Stand 1-1-2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2026
2.666	367	813	2.220

Uitgaven voor groot onderhoud dat opgenomen is in het beheerplan wordt uit de voorziening bekostigd. Jaarlijks wordt bekeken of de vervanging ook daadwerkelijk noodzakelijk is of nog een jaar kan worden uitgesteld.

Voor MFA Gerwen, het Klooster en sporthal De Hongerman inclusief Scarabee zijn gezien de renovatieplannen nog geen middelen opgenomen in de voorziening. Voor de renovatie/vernieuwbouw van deze gebouwen zijn aparte investeringskredieten beschikbaar gesteld.

In 2026 is een bedrag vanuit deze voorziening nodig om de meest noodzakelijke werkzaamheden uit te voeren voor het gemeentehuis, omdat de plannen voor renovatie/nieuwbouw doorgeschoven zijn. Dit bedrag (€ 500.000,-) is bij de onttrekkingen meegenomen.

Voorziening wegen

Stand 1-1-2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2026
3.134	977	449	3.662

De voorziening is gebaseerd op het beheerplan wegen en wordt gebruikt voor het egaliseren van de kosten. Jaarlijks wordt het gemiddeld benodigd bedrag (€ 977.000,-) gestort in deze voorziening. De verwachte uitgaven aan cyclisch onderhoud volgens het Wegenbeheerplan 2022-2026 zijn in 2026 € 449.000,-.

De voorziening is niet bedoeld voor reconstructie en rehabilitatie van de wegen. Indien hier middelen voor nodig zijn wordt een investeringsbudget aan de raad gevraagd.

Civiele kunstwerken

Stand 1-1-2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2026
509	115	162	462

De voorziening is gevormd voor het groot onderhoud van civiele kunstwerken zoals bruggen.

Voorzieningen door derden bekleemde middelen

Voorziening afval

Stand 1-1-2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2026
357	181	0	360

Het tarief dat geheven wordt voor afvalstoffenheffing mag op begrotingsbasis maximaal 100% kostendekkend zijn. Als er grote schommelingen zijn in de kosten en opbrengsten kan gebruik gemaakt worden van een voorziening om de kosten te egaliseren en zo grote schommelingen in de tarieven te voorkomen.

Voorziening riolering

Stand 1-1-2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2026
3.297	0	1.075	2.222

De voorziening wordt gebruikt voor het egaliseren van de kosten, zodat tariefschommelingen in de toekomst zoveel mogelijk worden beperkt. De basis wordt gevormd door het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). De kostenprognose wordt jaarlijks geactualiseerd.

Om de schommelingen in kosten op te vangen zullen volgens de meerjarenprognose komende jaren onttrekkingen plaatsvinden waardoor de voorziening zal dalen. In nieuw Water- en Rioleringsplan zal de prognose verder worden geactualiseerd aan de hand van de laatste gegevens en inzichten.

Regionaal Ontwikkelingsfonds Werklocaties

Stand 1-1-2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2026
72	0	0	72

Nuenen neemt deel aan het Regionale Ontwikkelingsfonds Werklocaties (ROW). Hiervoor is een voorziening gevormd. Betaling aan het regionale fonds vindt gefaseerd plaats afhankelijk van (regionale) besluitvorming.

Afgesloten complexen GB

Stand 1-1-2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2026
36	0	0	36

Deze voorziening is gevormd voor nagekomen kosten van afgesloten projecten grondexploitatie.

Parkeerbonds

Stand 1-1-2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2026
9	0	0	9

Uitgangspunt in de gemeente Nuenen is dat bedrijven de parkeerbehoefte op eigen terrein oplossen. Bij nieuwbouw moeten zij dus op hun eigen terrein voldoende parkeerplaatsen realiseren (volgens CROW publicatie Toekomstbestendig parkeren (2018)). Indien onvoldoende ruimte op eigen terrein aanwezig is om de parkeerbehoefte op te lossen, is het (mits dit niet leidt tot onevenredige parkeerhinder in de omgeving) mogelijk om deze verplichting af te kopen. De bijdragen van de bedrijven zijn dan bedoeld om parkeerplaatsen elders binnen acceptabele afstand te realiseren. Afkoop kan slechts plaatsvinden na toestemming van het college. In het kader van de planvorming voor het centrum wordt gekeken naar locaties voor parkeren en de bijdrage die het parkeerbonds kan hebben bij de realisatie. Daarbij zullen parkeerbonds en ambitie in balans moeten blijven. Dit kan gevolgen hebben voor de stortingen.

Toelichting op de financiële positie

Inleiding

In deze paragraaf wordt kort toegelicht welke uitgangspunten zijn gebruikt voor de berekeningen in deze meerjarenbegroting. Ook worden afwijkingen ten opzichte van voorgaande jaren toegelicht.

Indexcijfers

Voor de begroting 2026-2029 zijn de volgende indexcijfers, op basis van de Macro Economische Verkenning 2025 (gepubliceerd in najaar 2024), gebruikt:

	2026	2027	2028	2029
Loonkostenindex	4,7%	4,7%	4,7%	4,7%
Materiële kostenindex	2,7%	2,7%	2,7%	2,7%
Gewogen kostenontwikkeling (t.b.v. leges en tarieven)	3,7%	3,7%	3,7%	3,7%

Rente

De rente wordt overeenkomstig de BBV-richtlijnen jaarlijks opnieuw berekend. Basis is de jaarrekening 2024 en de meerjarenraming 2026-2029. De geldende rentepercentages voor deze meerjarenbegroting 2026-2029 zijn opgenomen in de paragraaf Financiering.

Conform de nota reserves en voorzieningen 2019 rekenen we geen bespaarde rente toe aan de reserves. Dit is in lijn met de aanbevelingen van de commissie BBV. We rekenen alleen met werkelijke betaalde rente en geen fictieve rente. Het totaal van de rentelasten en rentebaten en het gebruikte rentepercentage is opgenomen in de paragraaf Financiering.

Algemene uitkering

Voor de algemene uitkering volgen we de circulaire gemeentefonds. Volgens de landelijke richtlijnen moet de begroting 2026 gebaseerd zijn op de meicirculaire of de septembercirculaire 2025. Onze voorkeur is altijd om de septembercirculaire te verwerken, om te voorkomen dat kort na het vaststellen van de begroting al een begrotingswijziging moet worden gemaakt. Door het tijdstip van verschijnen van de septembercirculaire kunnen we deze niet in de ontwerp-begroting verwerken omdat deze dan al gereed is en het besluitvormingsproces is gestart. Kort na het aanbieden van de begroting 2026 (begin oktober 2025) publiceren wij de informatie van de septembercirculaire 2025 met een voorstel tot verwerking ervan in deze begroting.

Stelposten en taakstellingen

Wij hebben geen taakstellingen begroot, wel hebben we een aantal stelposten, die nog niet bij een bepaald taakveld konden worden ondergebracht en daarom (voorlopig) op taakveld 0.8 Overige baten en lasten zijn begroot. Het gaat hierbij vooral om een stelpost voor loon- en prijsontwikkelingen.

Bijlagen

Overzicht van baten en lasten per taakveld

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma 1. Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening												
0.1 Bestuur	2.535	1	-2.534	2.454	1	-2.453	2.454	1	-2.453	2.454	1	-2.453
0.2 Burgerzaken	1.147	552	-595	1.188	629	-559	1.137	533	-603	1.078	444	-634
0.4 Overhead	10.744	-2	-10.746	11.152	-2	-11.154	11.279	-2	-11.282	11.487	-2	-11.490
Totaal Programma 1. Bestuur, Samenwerking & Dienstverlening	14.426	551	-13.875	14.794	627	-14.167	14.870	532	-14.338	15.020	443	-14.577
Programma 2. Veiligheid & Handhaving												
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	1.725	36	-1.688	1.796	36	-1.759	1.833	36	-1.797	1.833	36	-1.797
1.2 Openbare orde en Veiligheid	1.149	19	-1.130	1.149	19	-1.130	1.149	19	-1.130	1.149	19	-1.130
Totaal Programma 2. Veiligheid & Handhaving	2.874	55	-2.819	2.945	55	-2.890	2.982	55	-2.927	2.982	55	-2.927
Programma 3. Werk (participatie), Zorg & Jeugd												
0.10 Mutaties reserves programma 3	0	40	40	0	40	40	0	0	0	0	0	0
4.1 Openbaar basisonderwijs	52	0	-52	52	0	-52	52	0	-52	52	0	-52
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	923	117	-806	898	117	-781	898	117	-781	898	117	-781
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4.584	845	-3.739	4.500	892	-3.608	4.419	892	-3.527	4.424	892	-3.532
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	704	122	-582	704	122	-582	704	122	-582	704	122	-582
6.3 Inkomensregelingen	6.464	5.282	-1.182	6.464	5.282	-1.182	6.464	5.282	-1.182	6.464	5.282	-1.182
6.4 WSW en beschut werk	1.667	0	-1.667	1.668	0	-1.668	1.666	0	-1.666	1.667	0	-1.667
6.5 Arbeidsparticipatie	876	0	-876	874	0	-874	873	0	-873	875	0	-875
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	1.145	0	-1.145	1.133	0	-1.133	1.133	0	-1.133	1.133	0	-1.133
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	2.427	157	-2.270	2.159	157	-2.002	2.159	157	-2.002	2.159	157	-2.002
6.712 Begeleiding (Wmo)	998	0	-998	998	0	-998	998	0	-998	998	0	-998
6.713 Dagbesteding (Wmo)	482	0	-482	482	0	-482	482	0	-482	482	0	-482
6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	165	0	-165	165	0	-165	165	0	-165	165	0	-165
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	155	0	-155	155	0	-155	155	0	-155	155	0	-155
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	3.545	0	-3.545	3.545	0	-3.545	3.295	0	-3.295	3.286	0	-3.286
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	933	0	-933	933	0	-933	933	0	-933	933	0	-933
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	28	0	-28	28	0	-28	28	0	-28	28	0	-28
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	1.013	0	-1.013	1.013	0	-1.013	1.013	0	-1.013	1.013	0	-1.013
6.791 PGB Wmo	249	0	-249	249	0	-249	249	0	-249	249	0	-249
6.792 PGB Jeugd	327	0	-327	327	0	-327	327	0	-327	327	0	-327
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	115	0	-115	115	0	-115	115	0	-115	115	0	-115
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	303	185	-118	134	15	-118	118	0	-118	118	0	-118

Omschrijving	Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
6.821 Jeugdbescherming	303	0	-303	303	0	-303	303	0	-303	303	0	-303
6.822 Jeugdreclassering	57	0	-57	57	0	-57	57	0	-57	57	0	-57
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	189	0	-189	189	0	-189	189	0	-189	189	0	-189
7.1 Volksgezondheid	1.222	70	-1.151	1.174	0	-1.174	1.201	0	-1.201	1.201	0	-1.201
Totaal Programma 3. Werk (participatie), Zorg & Jeugd	28.926	6.818	-22.108	28.320	6.625	-21.695	27.997	6.569	-21.428	27.995	6.569	-21.426
Programma 4. Verenigingen & Accommodaties												
0.10 Mutaties reserves programma 4	0	145	145	0	58	58	0	58	58	0	58	58
4.2 Onderwijshuisvesting	1.189	98	-1.091	1.264	98	-1.166	1.342	98	-1.244	1.349	98	-1.251
5.1 Sportbeleid en activering	144	98	-45	45	0	-45	45	0	-45	45	0	-45
5.2 Sportaccommodaties	1.468	195	-1.273	1.985	195	-1.790	2.026	195	-1.831	2.041	195	-1.846
5.6 Media	704	0	-704	604	0	-604	604	0	-604	604	0	-604
Totaal Programma 4. Verenigingen & Accommodaties	3.504	537	-2.968	3.898	351	-3.547	4.017	351	-3.666	4.040	351	-3.689
Programma 5. Wonen & Leefomgeving												
0.10 Mutaties reserves programma 5	175	222	47	175	218	43	175	146	-29	175	146	-29
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	110	182	72	110	182	72	110	182	72	110	182	72
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.5 Begraafplaatsen	361	280	-81	361	280	-81	360	280	-80	360	280	-80
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.874	0	-1.874	1.822	0	-1.822	1.745	0	-1.745	1.745	0	-1.745
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	29.145	29.320	175	4.875	5.050	175	4.955	5.130	175	5.020	5.195	175
8.3 Wonen en bouwen	1.261	799	-462	1.341	799	-542	1.730	799	-931	1.724	799	-926
Totaal Programma 5. Wonen & Leefomgeving	32.926	30.802	-2.124	8.685	6.529	-2.156	9.076	6.536	-2.539	9.135	6.602	-2.533
Programma 6. Ruimtelijk beheer, Milieu & Verkeer												
0.10 Mutaties reserves programma 6	0	187	187	0	112	112	0	12	12	0	12	12
2.1 Verkeer en vervoer	3.986	102	-3.884	4.010	102	-3.908	3.968	102	-3.866	4.214	102	-4.112
2.2 Parkeren	107	0	-107	30	0	-30	30	0	-30	30	0	-30
2.5 Openbaar vervoer	28	0	-28	28	0	-28	28	0	-28	28	0	-28
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.891	0	-2.891	2.959	0	-2.959	3.026	0	-3.026	3.095	0	-3.095
7.2 Riolerings	590	2.298	1.707	812	2.531	1.719	1.058	2.787	1.729	1.341	3.068	1.727
7.3 Afval	2.756	3.900	1.144	2.893	4.039	1.146	3.030	4.183	1.153	3.180	4.333	1.152
7.4 Milieubeheer	992	454	-538	958	454	-504	855	454	-401	420	19	-401
Totaal Programma 6. Ruimtelijk beheer, Milieu & Verkeer	11.350	6.942	-4.408	11.689	7.239	-4.451	11.996	7.539	-4.457	12.308	7.534	-4.774
Programma 7. Economie, Toerisme & Recreatie												
0.10 Mutaties reserves programma 7	0	50	50	0	234	234	0	234	234	0	234	234
3.1 Economische ontwikkeling	140	9	-131	90	9	-81	90	9	-81	90	9	-81

Omschrijving	Begroting 2026			Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.4 Economische promotie	260	36	-225	260	36	-225	260	36	-225	260	36	-224
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.198	18	-1.180	1.490	18	-1.472	1.485	18	-1.468	1.481	18	-1.463
5.4 Musea	55	0	-55	55	0	-55	55	0	-55	55	0	-55
5.5 Cultureel erfgoed	151	0	-151	151	0	-151	151	0	-151	151	0	-151
Totaal Programma 7. Economie, Toerisme & Recreatie	1.805	113	-1.692	2.046	296	-1.750	2.042	296	-1.746	2.038	296	-1.742
Programma 8. Financiën & Belastingen												
0.10 Mutaties reserves programma 8	300	0	-300	189	231	42	291	0	-291	399	0	-399
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	-1.623	0	1.623	-1.141	0	1.141
0.5 Treasury	243	56	-188	214	55	-159	495	55	-440	382	55	-328
0.61 OZB woningen	147	6.097	5.950	147	6.386	6.239	147	6.688	6.541	147	7.004	6.857
0.62 OZB niet-woningen	36	1.694	1.658	36	1.766	1.730	36	1.840	1.804	36	1.918	1.882
0.64 Belastingen overig	41	75	34	41	75	34	41	75	34	41	75	34
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	0	43.501	43.501	0	44.791	44.791	0	45.446	45.446	0	47.445	47.445
0.8 Overige baten en lasten	662	0	-662	2.021	0	-2.021	3.615	0	-3.615	4.963	0	-4.963
Totaal Programma 8. Financiën & Belastingen	1.430	51.423	49.994	2.649	53.304	50.656	3.002	54.104	51.102	4.828	56.496	51.668
Totaal	97.240	97.240	0	75.026	75.026	0	75.982	75.982	0	78.346	78.346	0

Vaststellingsbesluit

Doelstellingen

Vaststellingsbesluit

Aangenomen amendementen

Doelstellingen

Aangenomen amendement

